

המכתה

לְסֵפֶר הַקְּדוֹשׁ

לְקוּטֵי מוֹהַר"ן

עַל הַתּוֹרָה וּמוֹעֲדֵי הַשָּׁנָה

עִם לְקוּטֵי הַתּוֹפְלוֹת

גְּלוּיֹן 152

פְּרָשַׁת פִּי תִּשָּׂא

שְׁנַת תשפ"ב ל"ב

**הוצאות הגליון נתנדב
ע"י אנ"ש היקרים**

לע"נ הרה"ג איש צדיק תמים
מוהר"ר אהרן גרשון מנחם
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל

נלב"ע ח' אלול תשע"ח
תנצב"ה

לרפואת
מלכה בת ברכה אסתר

לרפואה שלימה בקרוב

לע"נ כ"ק אדמו"ר הרה"ק
רבי רפאל ב"ר שמואל זצוק"ל

נלב"ע כ' אדר א' תשס"ה
תנצב"ה

**האזרה
האודות**

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

**לְחִיּוֹרַת
בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה**

עם תורה
דעתיקא סתימאה

דְּעֵרְתִּידָא
לְאֵתְגַלְיָא
לְעֵרְתִּיד־לְבָא

יו"ל בעז"ה ע"י

מכון אור האזרות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א

052.763.1800

B48148@gmail.com

פְּרֻשַׁת בְּנֵי תְּשָׁא

ב.

(ח"ב צד - על פי לקוטי-עצות מהדורא-בתרא,
אלול ראש-השנה יום-פפור ספות ו)

על-ידי שכל אחד בא עם מחו ודעתו,
ומקשר דעתו ומחו שבראשו,
שהוא בחינת 'ראש', לה'צדיק', שהוא "ראש
בני ישראל" (שמות ל, יב), ב'ראש-השנה',
שהוא גם-כן בחינת 'ראש'. נמצא שנתקבצו
שלשה ראשים יחד, ונעשה מזה דברים
עליונים מאד.

ג.

(חיי-מוהר"ן תעד)

"כי תשא את ראש בני ישראל" (שמות ל,
יב) - זה בחינת 'משא'. "ונתנו איש
כפר" - זה בחינת 'מתן'. הינו: בחינת
'משא-ומתן'.

"זה יתנו כל העבר על הפקדים, מחצית
השקל בשקל הקדש" (שמות ל, יג)

ד.

(ספר-המדות, צדקה ח"ב יט)

על-ידי נתינת שקלים - נצול
מיצרי-הרע.

"כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם,
ונתנו איש כפר נפשו לה' בפקד אתם"
(שמות ל, יב)

א.

(ח"א קיא)

"ראש בני ישראל" (שמות ל, יב) - ראשי-
תבות: 'רב"י'. ולהפך: "רשעים
ב'חשך ידמו" (שמואל-א ב, ט) - ראשי-תבות:
'רב"י'. [רמז: שאומרים תורה בחשך (כתב-יד מוהרנ"ת
ז"ל)].

[פרפראות-לחכמה: שמעתי מאבי ז"ל (ר' צבי אריה ב"ר
אהרן ז"ל הרב מברסלב): שלדעתו הפרוש בזה: כי כשזוכין
ל'רבי-הגון', אזי הוא מאיר עיני המקרבין אליו - על-דרך
(קהלת ב, יד): "החכם עיניו בראשו" - כי הוא באמת "ראש
בני ישראל".

וכמו שאור-העינים רק מהראש והמת, כמזכר כשזוכין
ל'רבי-הגון', שהוא "ראש בני ישראל" באמת - אזי הוא
מאיר להדור, ופותח עיניהם ממש, וכמבאר גם-כן
במקום-אחר ב'דבריו ז"ל.

אבל להפך חסיון-שלוש 'רבי-שאינו-הגון' - לא די שאינו
מאיר עינים, אדרבה הוא מחשיך עיניהם ביותר, שזה
בחינת: "בחשך ידמו". ועין גם ב'ספר-הקנה: שמאריך
בגנות ה'רבי-שאינו-הגון' - נשם נאמר: "רע בעיני יי"
(בראשית לה, ז), ראשי-תבות: 'רב"י'. וכבר צווחו על-זה
קמאי דקמאי.

ונראה לעניות-דעתי: דרוצה-לומר: על-דרך שכתוב בזהר
נשא (קכב): "ורשעים בחשך ידמו" - אינון 'ערב-רב'
וכו', ואתה-דרך רעין על ישראל דאינון 'רשעי עמא' עליהו
אתמר (איכה א, ח): 'היו צריה לראש'. וכן בפרשת פנחס
(רצז): "כד 'ערב-רב' אינון מערבין בישראל מה כתיב: 'היו
צריה לראש'. וישאל ב'ת דמתעברי מנייהו אליו, מה
כתיב (במדבר כו, ב): 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל'".

"הַעֲשִׂיר לֹא יִדְבֶה וְגו', לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם"
(שְׁמוֹת ל, טו)

"וַיִּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר. וְעָשִׂיתָ"
(שְׁמוֹת ל, יז-יח)

ה.

(ח"א ס.ד)

"לְעוֹלָם יִשְׁלַשׁ אָדָם מְעוֹתָיו, שְׁלִישׁ
בְּפִרְקֵי מִטְיָא, וְשְׁלִישׁ בְּקִרְקַע,
וְשְׁלִישׁ בִּידוֹ" (בְּבִא-מְצִיעָא מ.ב.).

וְשִׁלְשָׁה חֻלְקִים אֵלּוּ שֵׁישׁ בְּעֵשִׂירוֹת, הֵם
כְּנֶגֶד שִׁלְשָׁה פְּעָמִים 'עֵשִׂירוֹת'
שֶׁנֶּזְכָּר בַּתּוֹרָה. כִּי בְּכָל הַתּוֹרָה כְּלוּל לֹא נֶזְכָּר
עֵשִׂירוֹת, כִּי-אִם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים אֵלּוּ.

אַצֵּל 'סְדוּם' - כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (פְּרָאשִׁית יד, כג):
"וְלֹא תֹאמַר אֲנִי הֶעֱשֵׂרְתִּי אֶת
אֲבָרָם".

וְאַצֵּל 'רַחֵל וְלֵאָה' - כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שָׁם לֹא,
טז): "כִּי כָל הָעֵשֶׂר אֲשֶׁר הֵצִיל
אֱלֹקִים" וְכו'.

וְאַצֵּל 'שְׁקָלִים' - כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת ל, טו):
"הַעֲשִׂיר לֹא יִדְבֶה".

כִּי "שְׁלִישׁ שֶׁבְּפִרְקֵי מִטְיָא" - הוּא כְּנֶגֶד
הָעֵשִׂירוֹת שֶׁנֶּזְכָּר אַצֵּל סְדוּם' וְכו'.

וְ"שְׁלִישׁ שֶׁבְּקִרְקַע" - הוּא כְּנֶגֶד
הָעֵשִׂירוֹת שֶׁנֶּזְכָּר אַצֵּל רַחֵל
וְלֵאָה' וְכו'.

וְ"שְׁלִישׁ בִּידוֹ" - הוּא כְּנֶגֶד הָעֵשִׂירוֹת
שֶׁאַצֵּל שְׁקָלִים, שֶׁנֶּאֱמַר שָׁם
(שָׁם): "לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם" - בְּחִינַת (אִיּוֹב
יב, י): "אֲשֶׁר בִּידוֹ נִפְּשׁ כָּל חַי וְרוּחַ כָּל בָּשָׂר
אִישׁ".

ו.

(ח"א ד.ז)

זֶה מִן הַנִּמְנָע, שֶׁלֹּא יָבוֹא לְאָדָם אֵיזָה
'גְּדִלוֹת', כְּשֶׁשׁוֹמֵעַ שְׁמֵסְפָרִין שְׂבָחוּ! -
כִּלְשֵׁי כֶּן בְּשִׁמְלֵךְ-גְּדוּל' מְשַׁבַּח וּמְפָאָר אוֹתוֹ.

אַבֵּל צָרִיךְ לָזֶה בְּטוֹל כָּל הַרְגָּשׁוֹתָיו
וְחִמְרִיוֹתָיו - אֲזִי יָכוֹל הָאָדָם לְשָׁמַע
שְׂבָחוֹ, וְלֹא יָבוֹא לוֹ שׁוֹם 'גְּדִלוֹת'!

כְּמוֹ 'מִשְׁה־רַבֵּנוּ, שֶׁרָאָה כְּתוּב בַּתּוֹרָה:
"וַיִּדְבֶר ה' אֶל מֹשֶׁה", "וַיֹּאמֶר ה'
אֶל מֹשֶׁה" - וַיִּשְׂרָאֵל קוֹרְאִין בְּכָל יוֹם בַּתּוֹרָה
שְׂבָחוּ שֶׁל מֹשֶׁה, וְהוּא בְּעֵצְמוֹ מְסַפֵּר לָהֶם
שְׂבָחָיו, וְלֹא הָיָה לוֹ שׁוֹם הַתְּפָאָרוֹת וְגְדִלוֹת
מִזֶּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בַּמִּדְבָּר יב, ג): "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה
עָנָו מְאֹד".

ז.

(ח"א נב, ט-י"א)

"נִעְשָׂה וְנִשְׁמָע" (שְׁמוֹת כד, ז) - הוּא בְּחִינַת
'נִסְתָּרוֹת וְנִגְלוֹת'.

"נִעְשָׂה" - הוּא בְּחִינַת 'נִגְלוֹת', הַמְצוּוֹת
שֶׁאֲפָשֶׁר לְכָל-אֶחָד לְקַיֵּם לְפִי
מִדְּרָגָתוֹ.

וְ"נִשְׁמָע" - הִיא בְּחִינַת 'נִסְתָּרוֹת', מֵה
שֶׁנֶּגְבוּהָ וְנִסְתָּר מִפְּנֵי, שֶׁאֵינִי
יָכוֹל לַעֲשׂוֹת עֲבוּדָה בְּזֶה.

לְמִשְׁלָל: אַצֵּל כָּל מִצְוָה יֵשׁ דְּבָרִים
שֶׁסְּבִיבוֹת הַמִּצְוָה, כִּי מְלַבֵּד
הַצּוּי הַנֶּאֱמָר בַּתּוֹרָה לְקַיֵּם הַמִּצְוָה, יֵשׁ עוֹד
לָזֶה דְּבָרִים בַּתּוֹרָה, כְּגוֹן: "וַיִּדְבֶר ה' אֶל
מֹשֶׁה", וְשָׂאֵר 'דְּבוּרֵי הַתּוֹרָה' שֶׁסְּבִיבוֹת
הַמִּצְוָה.

וְעִבּוּדָה שֵׁשׁ בְּדַבְרֵי־הַתּוֹרָה הַכֵּלוּ שְׁסֵבִיבוֹת הַמְצוּהָ, הֵם בְּחִינַת "נִשְׁמָע", בְּחִינַת 'נִסְתָּר', כִּי הַמְצוּהָ בְּעֶצְמָה אָנוּ יְכוּלִים לְקַיֵּם, אֲךָ הָעִבּוּדָה שֵׁשׁ בְּאֵלוּ הַדְּבָרִים אֵין אָנוּ יוֹדְעִים.

וְזֶה בְּחִינַת 'תּוֹרָה' ו'תְּפִלָּה'.

"נַעֲשֵׂה" - הוּא בְּחִינַת 'תּוֹרָה', הֵינּוּ ה'נַגְלוֹת', מֵה שִׁיּוּדַע לְקַיֵּם.

ו"נִשְׁמָע" - הֵם בְּחִינַת 'נִסְתָּרוֹת', בְּחִינַת 'דְּבָרֵי־הַתּוֹרָה', שֶׁהֵם

ה'דְּבָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה שְׁסֵבִיבוֹת כָּל מְצוּהָ, שֶׁהֵם בְּחִינַת 'נִסְתָּר' כִּנּוּי, שֶׁאֵינּוּ יוֹדַע אֵיךְ לְעַבֵּד בְּזֶה אֶת הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, בְּחִינַת 'תְּפִלָּה', שֶׁהִיא 'דְּבָקוֹת' וְכוּ', הֵינּוּ בְּטוֹל וְדַבְּקוֹת לְאִי־סוּף, כִּי 'אִי־סוּף' הוּא בְּחִינַת מֵה שֶׁאֵין בּוֹ תְּפִיסָה וְכוּ'.

וַיֵּשׁ בְּכָל דֶּרֶגָא וְדֶרֶגָא, וְכֵן בְּכָל עוֹלָם וְעוֹלָם, בְּחִינַת "נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע" וְכוּ'.

וְצָרִיךְ כָּל אָדָם שֶׁיִּלְךְ מִדֶּרֶגָא לְדֶרֶגָא וּמֵעוֹלָם לְעוֹלָם, עַד שִׁיַּזְכֶּה בְּכָל

פַּעַם לְבְּחִינַת "נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע" גְּבוּהָ יוֹתֵר.

שִׁיְהִיָּה נַעֲשֵׂה אֲצִלוּ בְּכָל־פַּעַם, מִבְּחִינַת "נִשְׁמָע", בְּחִינַת 'נִסְתָּר', בְּחִינַת

'תְּפִלָּה', בְּחִינַת 'דְּבָרֵי־הַתּוֹרָה שְׁסֵבִיבוֹת הַמְצוּהָ' וְכוּ' - יְהִיָּה נַעֲשֵׂה מְזֶה בְּחִינַת

"נַעֲשֵׂה", בְּחִינַת 'נַגְלוֹת', בְּחִינַת 'תּוֹרָה' וְכוּ' - וַיְהִי לּוֹ בְּחִינַת "נִשְׁמָע" וְכוּ' גְּבוּהָ יוֹתֵר וְכוּ'.

עַד שִׁיְבֹא בְּרֵאשִׁית נִקְדַּת הַבְּרִיאָה, שֶׁהוּא 'תְּחִלַּת הָאֲצִילוֹת' וְכוּ'.

אֲךָ כְּשֶׁרוֹצִים לְצַאת מִמְדֵּרֶגֶת "נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע" זֶה, לְמִדְּרֶגֶת "נַעֲשֵׂה וְנִשְׁמָע"

גְּבוּהָ מִמָּנָה - צָרִיךְ לְהִיּוֹת 'יְרִידָה' קִדְּם הָעֲלִיָּה, כִּי ה'יְרִידָה' הִיא 'תְּכִלִּית הָעֲלִיָּה'

וְכוּ'.

וְזֶה (ישעיה ג ו): "וְהִמְכַשְׁלָה הַזֹּאת תַּחַת יָדָךְ" - "אֵלוּ דְּבָרֵי־תּוֹרָה, שֶׁאֵין אָדָם עוֹמֵד עֲלֵיהֶם אֶלָּא אִם־כֵּן נִכְשַׁל בָּהֶם" (שַׁבָּת קכ. גָּטִיךְ מג).

"דְּבָרֵי־תּוֹרָה" - הֵם בְּחִינּוֹת ה'דְּבָרִים שְׁסֵבִיבוֹת הַמְצוּהָ, שֶׁהֵם:

"וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה" וְכוּ', כִּנּוּי - שֶׁהֵם בְּחִינּוֹת 'נִסְתָּר', בְּחִינּוֹת "נִשְׁמָע", בְּחִינּוֹת 'תְּפִלָּה', כִּנּוּי.

"עוֹמֵד עֲלֵיהֶם" - זֶה בְּחִינּוֹת 'תְּפִלָּה' - כִּי

"אֵין עֹמֵדָה אֶלָּא תְּפִלָּה" (בְּרַכּוֹת ה:).

וְלַעֲשׂוֹת מֵה'דְּבָרֵי־תּוֹרָה, שֶׁהוּא בְּחִינּוֹת "נִשְׁמָע" - יְהִיָּה 'נַעֲשֵׂה' מִמָּנּוּ

בְּחִינּוֹת "נַעֲשֵׂה" - עַד שִׁיְהִיָּה ה'עֹמֵדָה', שֶׁהִיא בְּחִינּוֹת ה'תְּפִלָּה' - יְהִיָּה "עֲלֵיהֶם" -

הֵינּוּ שִׁיְהִיָּה לוֹ בְּחִינּוֹת 'עֹמֵדָה', בְּחִינּוֹת 'תְּפִלָּה', בְּחִינּוֹת 'נִשְׁמָע גְּבוּהָ' יוֹתֵר. כִּי

כְּשִׁיְהִיָּה מֵה"נִשְׁמָע" "נַעֲשֵׂה", יְהִיָּה לוֹ 'נִשְׁמָע גְּבוּהָ' מִמָּנּוּ.

וְזֶה: "אִי־אֶפְשָׁר אֶלָּא־אִם־כֵּן נִכְשַׁל בָּהֶם" - כִּי לְעִלּוֹת מִדֶּרֶגָא לְדֶרֶגָא, צָרִיךְ

'יְרִידָה' תְּחִלָּה, שֶׁהִיא ה'מְכַשׁוֹל'.

ח.

(ח"ב נט)

"יש זריז ונשכר, זריז ונפסד" (פסחים נ:).

כִּי "מְצוּהָ גּוֹרֶרֶת מְצוּהָ" (אָבוֹת פ"ד מ"ב), שֶׁהַמְצוּהָ גּוֹרֶרֶת חֲבֵרְתָּהּ.

וּבּוֹדֵאֵי יֵשׁ אֵיזָה בְּחִינָה 'בֵּין הַמְצוּוֹת' מֵה ש'בֵּין מְצוּהָ לְמְצוּהָ, שֶׁמִּקְשָׁר

מְצוּהָ אַחַת לְחֲבֵרְתָּהּ, אֲשֶׁר עַל־יְדֵי־זֶה, הַמְצוּוֹת נִגְרָרִים אַחַת אַחֵר חֲבֵרְתָּהּ.

ובאמת: זאת הבחינה בעצמה בין המצוות, היא גם-כן יקרה מאד.

ועל-כן 'צדיק מנעוריו שהולך מדרגא לדרגא', מפסיד על-ידי ה'זריזות'

- כי כשרץ בזריזות ממצוה למצוה, מפסיד את בחינת הקדשה 'בין מצוה למצוה', כי עובר ומדלג על הבחינה הזאת, כי המצוה בעצמה הולכת אליו, כי נמשכת ונגררת אליו על-ידי המצוה ראשונה שגוררת השניה, ואזי יוכל לדלג ולעבר מה שהוא 'בין המצוות', ועל-כן הוא "זריז ונפסד".

אבל פשוטה קצת - יוכל בתוך-כך להשיג גם הבחינה ש'בין המצוות'.

וכל-זה למי שהולך בדרכי-השם כסדר מנעוריו.

אבל מי שצריך לעשות תשובה - הוא צריך דוקא להיות זריז גדול מאד, למהר ולרוץ להפלט על נפשו, ואסור לו לשהות כלל לעמד ולהתישב.

כי 'בעל-תשובה' אינו הולך מדרגא לדרגא כלל, ואין בינו ובין הקדשה שום בחינה הנ"ל, כי צריך להתחיל מחדש, וצריך לרוץ ולדלג אל הקדשה. ואיש כזה הוא "זריז ונשפר".

ובחינה ש'בין המצוות' כנ"ל, הוא כגון (שמות ל, יז-יח): "וידבר ה' אל

משה לאמר. ועשית". ובודאי יש עבודה גם ב'אלו הדבורים שהם קדם המצוה. כי עקר המצוה בעצמה נאמר בתורה אחר-כך, אחר תבת "ועשית".

אבל באמת בודאי גם בפסוקים הנ"ל שבין מצוה למצוה, יש בהם עבודה. וזהו בחינה הנ"ל מה שבין מצוה למצוה.

ועין במקום-אחר מענין זה (לקוטי-מוהר"ן ח"א כב, ט): "שבאמת יש עבודה גם בפסוק 'וידבר' וכו'.

"ורחצו אהרן ובניו ממנו את ידיהם ואת רגליהם, בבאם אל אהל מועד ירחצו מים" (שמות ל, יט-כ)

גם למדנו 'רחיצת ידים' מן התורה, מן משה ואהרן ובניו, שנאמר: "בבאם אל אהל מועד ירחצו מים". (תנא דבי-אליהו רבה פט"ו)

ט.

(ח"א י, ו)

'רקודין' ו'המחאת-כף', נמשכין מבחינת ה'רוח שפלב' - כי על-ידי 'שמחת הלב, הוא מרקד ומכה כף אל כף.

וכמו-בא בתקונים (תקוני-זוהר נא): "והאי רוחא נשב, בשית פרקין ודרועא, ובשית פרקין דשוקין" - הינו: על-ידי ה'רוח שפלב, באים ה'רקודין'.

הינו: על-ידי ה'צדיק' שהוא בחינת 'רוח', כמו שכתוב (במדבר כג, יח): "איש אשר רוח בו" - נתבטל ה'צאוה', כמו שכתוב (תהלים לו, יב): "אל תבואני רגל גאוה". ונתבטל ה'עבודת-אלילים', כמו שכתוב: "ורחצו רגליכם" (בראשית יח, ד) - זה 'עבודת-אלילים'.

וכשנתעלה ה'רגליו' על-ידי ה'רקודין', בחינת: "נשא לבו את רגליו" - ונתבטל ה'צאוה', הינו ה'עבודה-זרה' - על-ידי-זה נמתקין הדינים וכו'.

וכשנתעבר ה'עבודה-זרה' - נתעבר ה'חרון-אף', ונמשכין 'חסדים' - כי נתבטלו המינות והכפירות.

"וְאֵתָהּ קַח לְךָ בְּשָׂמִים רֹאשׁ מֶרְדָּךְ דְּרוֹר"
(שְׁמוֹת ל, כג)

'מְרֻדְכִי' מן התורה מניין, דכתיב: **"מֶרְדָּךְ דְּרוֹר"**,
ומתרגמינן: **"מִיָּדָא דְכִיָּא"**. (חלין קלט:)

י.

(ח"א י, ח)

"מְרֻדְכִי - מֶרְדָּךְ דְּרוֹר" (חלין קלט: על שְׁמוֹת ל, כג) - **"דְּרוֹר"** לְשׁוֹן 'חֲרוּת', בְּחִינַת 'יָדַיִם', בְּחִינַת ה'תּוֹרָה בְּנִגְלָה'.

הֵינּוּ בְּחִינַת: **"חֲרוּת עַל הַלְּחַת"**, כְּמוֹ שְׂאֵמְרוֹ רַז"ל (ערוּבִין נד:): **"אֵל תִּקְרִי חֲרוּת, אֶלָּא חֲרוּת"** - שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'תּוֹרָה בְּנִגְלָה'.

זֶה בְּחִינַת 'יָדַיִם', כְּמוֹ שְׂפַתּוֹב: **"דִּדְי שְׁלַח יָדוֹ מִן הַחֹר"**.

וְאֶסְתֵּר' - בְּחִינַת רְגָלִים, "מַה יֵּרֶךְ בְּסֵתֶר" וְכוּ' (סְפָה מַט:).

ב.

(ח"ב עד)

'פּוּרִים' - הוּא בּוֹדְאֵי הַלּוֹךְ וְדָרָךְ לְפִסְחָ, שִׁיְהִי יְכוּלִים לְהִיּוֹת נְזֻהָרִין מ'חֲמִץ'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת (שִׁיר־הַשִּׁירִים ה, יג): **"שְׂפַתּוֹתַי שׁוֹשְׁנִים נְטֹפּוֹת מוֹר עִבֵּר"**.

"שְׂפַתּוֹתַי" - זֶה בְּחִינַת 'פִּסְחָ' - **"פֶּה-סָח"** (פְּרִיעֵץ-חַיִּים, חֲגֵה-מַצּוֹת פ"א).

"שׁוֹשְׁנָה" - הִיא 'אֶסְתֵּר', וְשׁוֹשְׁנָה גִימַטְרִיא 'אֶסְתֵּר' (שֵׁם פּוּרִים פ"ו).

"נְטֹפּוֹת מוֹר עִבֵּר" - זֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת ל, כג) - חֲלִין קלט:): **"מְרֻדְכִי, מֶרְדָּךְ דְּרוֹר"**, לְשׁוֹן 'חֲרוּת', בְּחִינַת 'חֲרוּת שְׁל פִּסְחָ'.

"שֶׁמֶן מְשַׁחַת קֹדֶשׁ" (שְׁמוֹת ל, כה-לא)

ג.

(ח"א ד, בְּסוּף)

"גִּרְבִּי מְשַׁחָא" (בְּבֵא-בְּתָרָא עד:), זֶה בְּחִינַת ה'דְּעַת', כִּי **"שֶׁמֶן מְשַׁחַת קֹדֶשׁ"** (שְׁמוֹת ל, כה-לא) זֶה בְּחִינַת 'שֶׁכֶּל'.

ד.

(ח"א נד, בְּסוּף)

זֹאת הַתּוֹרָה נְאֻמְרָה בְּשְׂפַת־חֲנֻכָּה, וְאַחַר שְׂאֵמֵר הַתּוֹרָה הַזֹּאת אָמַר: **אֲנִי אֹמַרְתִּי עִתָּה אֵיךְ מִדְּלִיקִין נִרְ-חֲנַכָּה, בְּחִינַת: "לֹא מְשַׁכָּא מְשַׁח רְבוּת קֹדֶשָׁא, וְלֹא דִלְקָא בּוֹצִינָא"** (זֶהֱר וַיִּקְרָא ז: אָמֹר פַּח: קֹד: וְעוֹד), **"שֶׁמֶן מְשַׁחַת קֹדֶשׁ"** (שְׁמוֹת ל, כה), שֶׁהוּא ה'דְּעַת' - הֵינּוּ: בְּחִינַת 'הַגְּדֵלַת הַדְּעַת', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'זְכָרוֹן', וְלֹא בְּאֵר יוֹתֵר.

א.

(ח"א נו, א-ב)

יֵשׁ בְּכֹל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּחִינַת 'מַלְכוּת', לְפִי בְּחִינַתוֹ. וְצָרִיךְ כָּל אֶחָד לְבַלִּי לְהַשְׁתַּמֵּשׁ עִם בְּחִינַת ה'מַלְכוּת' שְׁלוֹ לְהִנְאֹתוֹ וְלְצָרְכוֹ, רַק שֶׁ'הַמַּלְכוּת' יִהְיֶה אֶצְלְךָ 'בְּרַחֲמוֹתַי', בְּבְחִינַת (קִהְלֵת י, יז): **"אֲשֶׁרִיךְ אֶרְצֵךְ שֶׁמְלֶכֶךְ בְּרַחֲמוֹתַי".**

וְזֶה בְּחִינַת (חֲלִין קלט: על שְׁמוֹת ל, כג): **"מְרֻדְכִי, מֶרְדָּךְ דְּרוֹר"** - שֶׁ'הַמְּרוּת' הֵינּוּ ה'מַלְכוּת', יֵשׁ לָהּ 'דְּרוֹר' וְ'חֲרוּת' - שֶׁלֹּא לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהּ לְהִנְאֹתוֹ וְלְצָרְכוֹ, כִּי-אִם לְהַשְׁמִי-יְתַבְרֵךְ, בְּבְחִינַת (עֲבֻדָּה א, כא): **"וְהִיְתָה לָהּ הַמְּלוּכָה"** - דְּהֵינּוּ: לְהַזְהִיר וְלְהוֹכִיחַ אֶת הַנְּשָׂמוֹת שֶׁנִּכְנָעִים אֲלֵיוֹ.

טו.

(ח"א קעז)

"דִּשְׁנַת בְּשֶׁמֶן רֵאשִׁי" (תהלים כג, ה). בְּחִינַת שְׁלֵמוֹת הַמִּזְחִין, שֶׁהֵם בְּחִינַת (שְׁמוֹת ל, כה-לא): "שֶׁמֶן מִשְׁחַת קֹדֶשׁ", בְּחִינַת (תהלים קלג, ב): "בְּשֶׁמֶן הַטּוֹב עַל הָרֵאשׁ", כִּידוּעַ.

"קח לך סמים וגו'. ועשית אתה קטרת וגו'"
(שְׁמוֹת ל, לד-לה) - עֲנִינִי 'קִטְרֹת'

טז.

(ח"א יג, א; הוֹסְפוֹת מִכֶּתֶב יַד רַבְנוּ ז"ל לְ הַשִּׁיף לְהַתּוֹרָה הַזֶּה - הַנֶּדְפָס בְּסוֹף הַסֵּפֶר)

אֵי תֵא בְּזֶהָר (פְּנִיחָס רַכֵּד): "רוּחָא נָחַת לְשַׁבָּךְ חֲמִימָא דְלִבָּא, וְכֹד נָחַת רוּחָא, לְבָא מְקַבֵּל לָהּ בְּחֻדָּה דְנַגּוֹנָא דְלִיּוֹאִי".

"רוּחָא" - זֶה בְּחִינַת צְדָקָה, שֶׁהִיא "רוּחַ נְדִיבָה" (תהלים נא, יד) - עַל-יְדוּ מְקַרְרִין חֲמִימוֹת תְּאוֹת-מְמוֹן'.

"נַגּוֹנָא דְלִיּוֹאִי" - זֶה בְּחִינַת מְשִׁאוֹמְתָן בְּאִמוּנָה' - שִׁ"שְׁמַח בְּחֻלְקוֹ" (אָבוֹת פ"ד מ"א; תְּמִיד לֵב), וְאִינוּ "אֶץ לְהַעֲשִׂיר" (מִשְׁלֵי כח, כ). כִּי הַנְּגִינָה זֶה הַמְשִׁאוֹמְתָן, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב (תהלים פא, ג): "שָׂאוּ זְמֶרָה וְתָנוּ תִּף".

"חֻדָּה" - זֶה שִׁ"שְׁמַח בְּחֻלְקוֹ".

וְזֶה בְּחִינַת 'קִטְרֹת' - שֶׁמְקַשֵּׁר חֲמוּם הַלֵּב עִם הָרוּחַ. וְזֶה (מִשְׁלֵי כז, ט): "קִטְרֹת יִשְׁמַח לֵב".

וְזֶה בְּחִינַת (דְּבָרִים לג, י): "יִשְׁיִמוּ קִטְרֹה בְּאִפְךָ" - שֶׁעַל-יְדֵי בְּחִינַת 'קִטְרֹת' הַנִּ"ל, נִתְבַטֵּל בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ג, יט): "בְּזַעַת אִפְךָ תֹאכַל".

יז.

(ח"א כד, ב-בסוף)

עַל-יְדֵי שְׁמַחַת הַמִּצּוֹה' - נְשָׁלֵם הַקְּדָשָׁה, וּמַעֲלָה הַחַיּוֹת' וְהַקְּדָשָׁה שֶׁבְּקִלְפוֹת, בְּבִחִינַת "אֶחָד-עֶשֶׂר סַמְנֵי הַקְּטֹרֶת" (פְּרִתוֹת ו).

וּבְשִׁבְלִי-זֶה שֶׁעַל-יְדֵי הַקְּטֹרֶת' מַעֲלִין מִהַקְּלָפוֹת חַיּוֹתָם - כְּתִיב בָּהֶם (מִשְׁלֵי כז, ט): "קִטְרֹת יִשְׁמַח לֵב".

וְזֶה שֶׁשָּׂאוּ סְבִי-דְבֵי-אֶתוֹנָא' (בְּכוֹרוֹת ח:): "מִי יִימַר, אֵי תוּ אֲשֶׁלוּ וּמוֹשְׁחוּ". מִי הוּא זֶה שֶׁיִּכְנַס בְּהִיכָל־הַתְּמוֹרוֹת' לְמִקּוֹם הַקְּלָפוֹת', לְהַעֲלוֹת מִשָּׁם הַקְּדָשָׁה בְּבִחִינַת 'קִטְרֹת', וְשֶׁעַל-יְדֵי עֲלִיתוֹ יִתְעַלֶּה הַבְּרָכוֹת'.

וְזֶה: "מִי יִימַר" - לְשׁוֹן תְּמוֹרָה, לְשׁוֹן (וַיִּקְרָא כז, לג): "אִם הִמַּר יִמְרְנוּ".

"וְהַשִּׁיב לָהֶם: אֵי תוּ אֲשֶׁלִּי וּמוֹשְׁחוּ" - הֵינּוּ: עֶקֶר עֲלִית הַקְּדָשָׁה, עַל-יְדֵי הַשְּׁמָחָה'.

וְלַעֲתִיד בְּצֵאת יִשְׂרָאֵל מִהַגְלוֹת בְּשִׁמְחָה, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב: "כִּי בְשִׁמְחָה תֵצֵאוּ" (ישעיה נה, יב) - אִזּוּ יִכְלוּ הַקְּלָפוֹת' לְנַמְרֵי. וְזֶה: "אֵי תוּ אֲשֶׁלִּי" וְכו'.

יח.

(ח"א לה, ח, בסוף)

כְּשֶׁאָדָם עוֹסֵק בְּמְשִׁאוֹמְתָן בְּאִמוּנָה' - אִזּוּ נוֹפְלִים כָּל הַקְּלָפוֹת וְהַעֲבוּ"ם וְהָאֲרָצוֹת שֶׁסְּבִיבוֹת הָאִמוּנָה, וְעוֹלָם מְמַנָּה כָּל הַנִּיצוּצוֹת הַקְּדוּשִׁים שֶׁבְּתוֹכָם, בְּסוּד "אֶחָד-עֶשֶׂר סַמְנֵי הַקְּטֹרֶת".

יט.

(ח"ב טז)

כל ה'פרנסה' של ישראל צריכין לקבל על-ידי ה'מלך', כמו שכתוב ב'מלך' (דניאל ד, יח-יט): "ומזון לכלא בה. אנת הוא מלכא".

ובשנמשך ה'מזון' על-ידי ה'מלך' - נעשה ממנו 'ברורים', כגון: 'תבואה', שהרבה ממנה אוכלין 'בהמות', ואחר-כך מתברר עוד ואוכלין ממנה 'עבד'ם', עד שמתברר ממנה ל'ישראל'.

וגם בה'אכילה' יש 'ברורים' - עד שמתברר ונעשין מהם "אמרי שפר" (בראשית מט, כא), דהינו: 'ברכות שמוברכין עליהם תחלה וסוף וכו', ומתפללין ועובדין השם-יתברך ב'כחות ה'אכילה'.

ומאלו "אמרי שפר" - נעשה 'עטרה' לה'מלך'. וגם יכולין לראות זאת ה'עטרה'.

ואלו ה'ברורים', הם בחינת 'קטרת' וכו'.

וזהו בחינת (שיר-השירים ג, יא): "בעטרה שעטרה לו אמו ביום התנתו וביום שמחת לבו" - הינו לראות ה'עטרה' של ה'מלך' "שנעשה ביום התנתו" וכו'.

וזהו: "וביום שמחת לבו" - זה בחינת 'קטרת', בבחינת (משלי כז, ט): "שמן וקטרת ישמח לב". כי ה'ברורים' שמהם נעשה "אמרי שפר" כנ"ל, שמהם נעשה ה'עטרה' כנ"ל, הם בחינת 'קטרת' כנ"ל.

כ.

(חיי-מוהר"ן תיא)

התלוצץ מאד מ'טעמי-המצוות' שבספר 'מורה-נבוכים', ואמר: "איך

יעלה על הדעת, לומר טעמי הבל כאלו על קרבנות וקטרת?! - הלא כמה תקונים נוראים עצומים, נעשים בכל העולמות למעלה למעלה עד אין סוף, על-ידי 'אמירת הקטרת' לבד.

הינו: שאם חסו-שלום בדבריהם המטעים, מה היה מועיל אמירת הקטרת והקרבנות!?

ואיך יבוא אחד לומר שטות כזה על טעם הקטרת, שמגיעים עד מקום שמגיעים, שאפלו האמירה לבד פועל מה שפועל למעלה למעלה, כמבאר בזהר-הקדוש (ויקהל ריח: ועוד), ובכתבי-האר"ז ל (שער-הפנות, דרושי תפלת-השחר, דרוש ג; פרי-עץ חיים, שער-התפלה פ"ה; ועוד).

אך באמת: טעם הקטרת והקרבנות, אי אפשר להשיג כלל, רק אנו מאמינים לדברי משה-רבנו עליו-השלום. ובודאי יש בזה טעמים נוראים שאי אפשר להשיג בשום שכל אנושי כלל.

ומעצם גדלתם, גם אמירת פרשיות הקרבנות והקטרת מסגל מאד, ונעשה מזה תקונים נוראים בכל העולמות. וכן טעמי כל המצוות הקדושים, גבוהים ונשגבים מאד ונעלמים מעין כל חי וכו'.

כא.

(ספורי-מעשיות, מעשה ז מזבוב ועפביש)

ובא אל החכם, וספר לו האמת: "איך שהוא מלך, וכבש מלחמות, וכל המעשה שהיה, כנ"ל! ובקש ממנו לפתור חלומו!

והשיב לו: "אני בעצמי איני יכול לפתור, רק שיש זמן באותו יום

באותו חֹדֶשׁ, וְאָזִי אֲנִי מִקְבֵּץ כָּל סַמְמָנֵי הַקְּטָרֶת, וְעוֹשֶׂה מֵהֶם מִרְכָּב, וּמַעֲשֵׂנִין אֶת הָאָדָם בְּאֵלוֹ הַקְּטָרֶת! - וְאוֹתוֹ הָאָדָם חוֹשֵׁב בְּמַחְשַׁבְתּוֹ מַה שְּׂרוּצָה לְרֹאוֹת וְלִידַע, וְאָזִי יָדַע הַכֹּל.

וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עֲצָמוֹ: מאַחֵר שֶׁכָּבַר בְּלֹה זְמַן רַב בְּשִׁבְלִי-זָה, שִׁימְתִין עוֹד עַד אוֹתוֹ הַיּוֹם וְאוֹתוֹ הַחֹדֶשׁ.

וְאָזִי: עָשָׂה לוֹ הַחֶכֶם-כֶּן בִּנְ"ל, וְעָשָׂן אוֹתוֹ עִם הַקְּטָרֶת, כִּנְ"ל, וְהִתְחִיל לְרֹאוֹת אֲפָלוֹ מַה שֶּׁהָיָה נַעֲשֶׂה עִמּוֹ קֹדֶם הַלְּדָה, בְּעֵת שֶׁהָיָה הַנְּשָׁמָה בְּעוֹלָם הָעֲלִיּוֹן!

וְרָאָה: שֶׁהָיוּ מוֹלִיכִין הַנְּשָׁמָה שְׁלוֹ דֶּרֶךְ כָּל הָעוֹלָמוֹת! וְהָיוּ מְכַרְיִזִין וְשׂוֹאֲלִין: "מִי שֵׁישׁ לוֹ לְלַמֵּד חוֹב עַל זֹאת הַנְּשָׁמָה, יְבוֹא!" - וְלֹא הָיָה נִמְצָא אֶחָד לְלַמֵּד חוֹב עָלֶיהָ. וְכוּ' וְכוּ'.

כב.

(סִפְר־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי קְטָרֶת')

[א] לְהַמְתִּיק הַדִּין, תֹּאמַר הַפְּרָשָׁה שֶׁל 'אַחַת-עֶשְׂרֵה יְרֵיעוֹת עִזִּים' (שְׁמוֹת כו), וְ'קְטָרֶת' (שְׁמוֹת לו), וְאַחַת-עֶשְׂרֵה בְּרֻכּוֹת שִׁבְרֵךְ מֹשֶׁה אֶת הַשְּׂבָטִים (דְּבָרִים לג), וְ'מִרְכָּבָה שֶׁל יַחֲזַקָאֵל' (יַחֲזַקָאֵל א) (הַמְתַּקְת־דִּין פו).

[ב] כָּל הַכְּבוֹד שֶׁל כָּל הַמַּלְכוּיּוֹת, נִכְלָלִים בְּ'אַרְבַּע־מַלְכוּיּוֹת'. וְעַל-יְדֵי 'מַעֲשֶׂה מְנוּרָה' (שְׁמוֹת כה, לֹא-מִ; לֹא, יִזְכּוּ; בְּמִדְבַר ה, אִיד), וְקִדּוּשׁ-הַחֹדֶשׁ, וְ'קְטָרֶת', וְשִׁמְרָה מִן 'מְאֻכְלִים-טְמֵאִים' - כָּל הָ'אַרְבַּע־מַלְכוּיּוֹת' מַחֲזִירִים אֶת הַכְּבוֹד שֶׁבַתוֹכֶם לְהַשִּׁיב-יָתְבָרֶךְ (כְּבוֹד ח"ב ב).

[ג] תִּקְוֶן לְ'לְשׁוֹן-הָרַע', אֲמִירַת הַקְּטָרֶת (לְשׁוֹן-הָרַע יח).

[ד] קְטָרֶת, מַעֲשֶׂרֶת (קְמוֹן כב).

"וְחִלְבָּנָה" (שְׁמוֹת ל, לד)

בשֵׁם שְׂרִיחוֹ רַע וְקוֹרִין לוֹ 'חִלְבָּנָא', וּמְנַאָה הַכְּתוּב בֵּין סַמְמָנֵי הַקְּטָרֶת, לְלַמְדָנוּ: שֶׁלֹא יִקַּל בְּעֵינֵינוּ לְצַרֵּךְ עִמָּנוּ בְּאֲגָדַת תַּעֲנִיּוֹתֵינוּ וְתַפְלוּתֵינוּ אֶת פּוֹשְׁעֵי-יִשְׂרָאֵל שֶׁהָיוּ נִמְנִין עִמָּנוּ. (רש"י)

נג.

(שִׁיחוֹת-הָר"ן רצה)

אֲפָלוֹ אִם הָאָדָם כְּמוֹ-שֶׁהוּא, אֶף-עַל-פִּי-כּוֹ יַחֲזֵק וַיֵּאמֶץ לִבּוֹ לְהִתְפַּלֵּל לְהַשִּׁיב-יָתְבָרֶךְ. וַיַּחֲשֹׁב בְּלִבּוֹ: "הֲלֹא אִם אֲנִי רְחוּק בְּעֵינֵי מַהֲשִׁיב-יָתְבָרֶךְ כָּל-כֶּה, מַחֲמַת רַבּוֹי עוֹנֹנוֹתִי, אִם-כֶּן אֲדַרְבָּא, עַקֵּר שְׁלָמוֹת הַתְּפִלָּה עַל-יְדֵי דִיקָא!"

כִּי הֲלֹא אָמְרוּ רַז"ל (פְּרִיטוֹת ו:): "כָּל תְּפִלָּה שֶׁאֵין בָּהּ מִתְּפִלַּת פּוֹשְׁעֵי-יִשְׂרָאֵל, אֵינָה תְּפִלָּה, וַיִּלְפִּינָן מִקְטָרֶת שֶׁהָיָה בָּהֶם חִלְבָּנָה."

וּבּוֹדֵאִי אֲנִי צָרִיךְ לְהִתְחַזֵּק בְּיוֹתֵר לְהִתְפַּלֵּל לְהַשִּׁיב-יָתְבָרֶךְ, וְלִבְטַח בְּחִסְדֵי-הַשֵּׁם, שֶׁיִּשְׁמַע וַיִּקְבַּל גַּם אֶת תְּפִלָּתִי - כִּי אֲדַרְבָּא, דִּיקָא עַל-יְדֵי עַקֵּר שְׁלָמוֹת הַתְּפִלָּה, כִּי אִי-אֲפָשָׁר לְהַקְטִיר 'קְטָרֶת' בְּלֹא 'חִלְבָּנָה'.

נִמְצָא: שְׁגָם 'חִלְבָּנָה' הִיא 'שְׁלָמוֹת הַקְּטָרֶת'. וְכִמוֹ-כֶּן הוּא לְעַנְיָן תְּפִלָּה וְכִנְ"ל - שֶׁבְּלֹא תְּפִלָּתִי הַגְּרוּעַ הַמְצַטְרֶפֶת לְתַפְלַת-יִשְׂרָאֵל, לֹא הָיָה שְׁלָמוֹת לְהִתְפַּלֵּה - כְּמוֹ 'קְטָרֶת' בְּלֹא 'חִלְבָּנָה', וְכִנְ"ל.

"רֵאָה קְרָאתִי בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל וְגו'. וְאִמְלֵא אֶתְּךָ רוּחַ אֱלֹקִים, בַּחֲכֹמָה, וּבְתַבּוּנָה, וּבְדַעַת, וּבְכָל מְלָאכָה" (שְׁמוֹת ל"א, ב"ג)

נו.

(ח"ב ס"ז)

כָּל מי שנגכלל בְּה'חן-הַאֲמַת שֶׁל הַצְּדִיק, שהוא 'החן והיפי שֶׁל הָעוֹלָם', דְּהִינּוּ: שְׁמַתְקָרֵב אֵלָיו וְנִכְלָל בּוֹ - נִפְתָּחִין עֵינָיו וְיִכּוֹל לְרַאוֹת.

וְהַעֲקָר: לְהַסְתַּכֵּל עַל-עַצְמוֹ, עַל כָּל הַמַּדּוֹת, אִיךָ הוּא אוֹחֵז בָּהֶם וְכו'.

וְזֶה (שְׁמוֹת ל"ה, ל): **"רֵאוּ כִּי קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל"** - "רֵאוּ" דִּיקָא - כִּי עַל-יַדֵּי שְׁתַּנְגְּלָה וְנִתְגַּדַּל **"שֵׁם בְּצַלְאֵל"**, עַל-יַדֵּי־זֶה "רֵאוּ" - כִּי עַל-יַדֵּי־זֶה נִפְתָּחִין הָעֵינַיִם וְרוֹאִין.

וְזֶה: **"כִּי קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל"** - הִינּוּ: **"כִּי ה'"** הוּא **"בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל"** - כִּי **"שְׁמוֹ מִשְׁתַּף בְּשִׁמְנוֹ"** (ירושלמי פְּעֻנִית פ"ב ה"ו). וְעַל-יַדֵּי־זֶה "רֵאוּ" כִּי בְּכַח-הַרְאוֹת נִמְשָׁךְ גַּם-כֵּן מִבְּחִינַת ה'שֵׁם, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת', שְׁמִשָּׁם נִמְשָׁךְ "תְּלַת גּוֹנִין דְּעֵינָא וּבִת-עֵין" (תַּקּוּנֵי־זֶהר יח):

וְזֶה בְּחִינַת (תַּקּוּנֵי־זֶהר ש"ס): **"שִׁבְתָּ - שִׁי"ן ב"ת. שִׁי"ן, תְּלַת גּוֹנִין דְּעֵינָא, ב"ת-עֵין"** - כִּי **"שִׁבְתָּ שְׁמָא דְקַדְשָׁא־בְּרִיךְ-הוּא"** (זֶהר יתרו פח): גַּם הַצְּדִיק' הוּא בְּחִינַת 'שִׁבְתָּ, כְּמוֹ שְׁפָתוֹב (זֶהר נש"א קמד): **"אֲנִתָּ הוּא שִׁבְתָּ דְכֻלְהֵי יוֹמֵי"**.

וְשִׁבְתָּ הוּא בְּחִינַת הַגּוֹנִין' הַמְּאִירִין ב'מְקַדְש'. כִּי 'שִׁבְתָּ' הוּא בְּחִינַת 'כַּח-הַרְאוֹת', שֶׁהֵם "תְּלַת גּוֹנִין דְּעֵינָא וּבִת-עֵין", הַמְּאִירִין לְבֵית-הַמְּקַדְש' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'עֵינַיִם'.

נד.

(סְפֹרֵי־מַעֲשֵׂי־יִזְרָעֵל, מַעֲשֵׂה יג
מִשְׁבְּעָה בְּעֵטְלֵעָרִים, יוֹם הַשְּׁנִי)

וּבֹא עֲלֵיהֶם מְלֶכֶת־אֲכָזָר' עַל אוֹתָהּ הַמְּדִינָה וְכו', וְהִלְךְ וְקַלְקַל אֶת ה'חַיִּים־טוֹבִים' שֶׁל הַמְּדִינָה שֶׁהָיָה לָהֶם מִן ה'גֵּן' וְכו'. שֶׁהַשְּׂאִיר שֶׁם בְּאוֹתָהּ הַמְּדִינָה 'שֶׁלֹּשׁ כְּתוּבֹת עֲבָדִים', שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים וּמְקַלְקְלִים הַמְּדִינָה וְכו'.

וְכֵן קַלְקַלוּ אֶת ה'רִיח', שֶׁכָּל ה'רִיחוֹת' יִהְיֶה לָהֶם 'רִיחַ תְּלַבְנָה' וְכו'. וְכֵן הֵם הִכְנִיסוּ 'נְאוּף' בְּמְדִינָה, וְעַל-יַדֵּי־זֶה נִתְקַלְקַל ה'רִיח'.

"מְמַלַּח טְהוֹר קֹדֶשׁ" (שְׁמוֹת ל, לה)

נה.

(ח"ב ז, יא)

"הוּא צַפְרֵי מְלִיחֵי בַּהֲדָן" (בְּבֹא־בְּתָרָא ע"ד). פְּרוּשׁ: שֶׁהָיָה עִמָּנוּ "צַפְרֵי מְלִיחֵי", הִינּוּ 'נִפְשׁוֹת־יִשְׂרָאֵל' מִבְּנֵי־עַמָּנוּ שֶׁטְעוּ אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי 'חֲכַמֵּי־הַטְּבַע', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'חַיִּוֹת־רְעוּת' שֶׁדוֹרְסִים וְטוֹרְפִים רַבִּים מִבְּנֵי עַמָּנוּ.

וְזֶהוּ: "צַפְרֵי מְלִיחֵי" - כִּי הֵם "בְּצַפְרֵים הָאֲחֻזוֹת בַּפֶּח" (קַהֲלַת ט, יב). וְזֶהוּ: "מְלִיחֵי" - לְשׁוֹן 'מְמַלַּח', הִינּוּ 'מִבְּלַבְל' - כִּי גַם הֵם נִתְבַּלְבְּלוּ עַל-יַדֵּי 'חַיִּוֹת־רְעוּת' הַנֶּ"ל, וְטְעוּ גַם-כֵּן אַחֲרֵיהֶם וְכו'.

וְזֶה בְּחִינַת 'מַחִין' - כִּי מִתְחַלְפָה נַעֲשֶׂה מִבְּחִינַת "שֵׁם ה'", שֶׁהוּא אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת - בְּחִינַת אַרְבַּעַת מַחִין, בְּחִינַת (שְׁמוֹת ל"א, ג'): "וְאִמְלֵא אֶתְּוֹ רוּחַ אֱלֹקִים בְּחֻכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבִדְעַת וּבְכָל מְלָאכָה".

"חֻכְמָה, תְּבוּנָה, וְדַעַת, וְכָל מְלָאכָה" - זֶה בְּחִינַת אַרְבַּעַת מַחִין (תְּקוּנַיִי זֶהר יג: בְּהַקְדָּמָה), שֶׁנַּעֲשִׂין מִבְּחִינַת 'שֵׁם ה"', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "רְאוּ כִי קָרָא ה' בְּשֵׁם בְּצַלְאֵל, וְאִמְלֵא אוֹתוֹ וְכוּ' בְּחֻכְמָה וּבִתְבוּנָה" וְכוּ'. וְאַחֲרֵיכֵן נַעֲשֶׂה בְּחִינַת "תְּלַת גּוֹנִין דְּעֵינָא וּבִתְעִין", וְאַחֲרֵיכֵן אַרְבַּעַת יְסוּדוֹת, כְּפִי ל'.

אֶחָד הַדּוֹשִׁין דְּאוֹרֵי תֵּא' וְכוּ' - שֶׁכָּל־זֶה נִמְשָׁךְ מִה' מְנַהֵיג', בְּחִינַת מוֹשֶׁה, דְּעַת-הַכּוֹלֵל, רוּחַ-הַכּוֹלֵל, כְּפִי ל'.

"וּבְלֵב כָּל חָכֵם לֵב נָתַתִּי חֻכְמָה" (שְׁמוֹת ל"א, ו)

אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: אֵין הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא נוֹתֵן 'חֻכְמָה' אֶלָּא לְמִי שֵׁיִשׁ בּו' חֻכְמָה', שֶׁנֶּאֱמַר (דְּנִיָּאל ב, כ"א): "יִהְיֶה חֻכְמָתָא לְחַפְיָמִין וּמְנַדְעָא לְיַדְעֵי בִינָה". שָׁמַע רַב תַּחְלִיפָא בַר מַעְרְבָא, וְאָמַרָה מְמִיָּה דְרַבִּי אֲבָהוּ. אָמַר לִיה: אַתְּוֹן מְהֵתֵם מִתְנִיתוּ לָהּ, אֲנָן מְהֵכָא מִתְנִינָן לָהּ, דְכַתְּיֵב (שְׁמוֹת ל"א, ו): "וּבְלֵב כָּל חָכֵם לֵב נָתַתִּי חֻכְמָה". (בְּרִכּוֹת נה.)

נח.

(ח"א כ"א, ג)

צָרִיךְ הַמְקַבֵּל שֶׁפַע־אֱלֹקִי, בְּחִינַת רוּחַ-הַקְדוּשׁ - לְהִיּוֹת 'חָכֵם' - כִּי הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ-הוּא "יִהְיֶה חֻכְמָתָא לְחַפְיָמִין" (דְּנִיָּאל ב, כ"א), בְּבְחִינַת (שְׁמוֹת ל"א, ו): "וּבְלֵב כָּל חָכֵם לֵב נָתַתִּי חֻכְמָה" (עַל-פִּי בְּרִכּוֹת נה.).

נט.

(ח"א מט, א-ד)

הַ'לֵּב' הוּא הַ'צִּיר' שֶׁל הַ'מְדוּת', הֵינּוּ הַ'חֻכְמָה שֶׁבְּלֵב', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ל"א, ו): "וּבְלֵב כָּל חָכֵם לֵב" וְכוּ'. וְעַקֵּר הַ'צִּירָה' הִיְתָה בְּחֻכְמָה, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (תְּהִלִּים קד, כ"ד): "כֹּלֵם בְּחֻכְמָה עָשִׂיתָ".

נִמְצָא: שֶׁהַ'לֵּב' הוּא הַ'צִּיר', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שֵׁם ע"ג, כו): "צוּר לִבִּי".

וְאִתּוֹ 'צִירָה' לְטַב וּלְבִישׁ, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְוּ חַז"ל (בְּרִכּוֹת ס"א. ע"ל בְּרֵאשִׁית ב, ז): "וַיִּצְרָה" - "בְּשָׁנֵי יוֹדִין" וְכוּ'. וְהֵם 'שְׁנֵי יְצָרִין', 'צִיר-טוֹב' וְ'צִיר-הָרַע'. הֵינּוּ: 'מַחְשְׁבוֹת-טוֹבוֹת' הֵם 'צִיר-טוֹב', וְ'מַחְשְׁבוֹת-רָעוֹת' הֵם 'צִיר-הָרַע'.

נז.

(ח"ב עב)

יֵשׁ בְּחִינַת 'רוּחַ' בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד, וְהַ'מְנַהֵיג-הָאֱמִתִּי' שֶׁל כָּל יִשְׂרָאֵל, בְּחִינַת מוֹשֶׁה, הוּא בְּחִינַת רוּחַ-הַכּוֹלֵל, בְּחִינַת (בְּמִדְבָר כז, יח): "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּו", וּפִרְשׁ רַש"י: "שִׁיזְדַע לְהַלֵּךְ נֶגֶד רוּחוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד" (בְּמִדְבָר-רַבָּה כ"א, טו). כִּי כָלֵם מְקַבְּלִים מִפְּנֵי, כִּי הוּא בְּחִינַת רוּחַ-הַכּוֹלֵל, וְכוּ'.

וְרוּחַ הַזֶּה, הוּא בְּחִינַת "רוּחַ אֱלֹקִים", שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ בְּחִינַת הַ'מַּחִין', בְּבְחִינַת (שְׁמוֹת ל"א, ג'): "וְאִמְלֵא אוֹתוֹ רוּחַ אֱלֹקִים, בְּחֻכְמָה וּבִתְבוּנָה וּבִדְעַת וּבְכָל מְלָאכָה" - דְּהֵינּוּ בְּחִינַת הַ'מַּחִין', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'מְלָאכַת בְּנֵי בֵּית-הַמִּקְדָּשׁ'.

וְכָל-אֶחָד לְפִי בְּחִינַת הַ"רוּחַ אֱלֹקִים" שֵׁיִשׁ בּו', שֶׁהוּא בְּחִינַת רוּחַ-הַקְדוּשׁ, רוּחַ-נְבוּאָה, כְּמוֹ-כֵן הוּא זוֹכֵה לְחִדּוּשׁ בַּתּוֹרָה וְכוּ'.

כִּי הַ"רוּחַ אֱלֹקִים" הוּא בְּעֶצְמוֹ הַ'מַּחִין' כְּפִי ל' - עַל-כֵּן עַל-יְדֵי-זֶה נִמְשָׁךְ לְכָל

כִּי עָקַר הַיְצָרִים, הֵם הַמְחַשְּׁבוֹת' וְהַחֲכָמוֹת' שֶׁבְּלֵב, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (בְּרֵאשִׁית ו, ה): "כִּי יֵצֵר מִחֲשֶׁבֶת לְבוֹ" וְכוּ'.

וְעָקַר בְּרִיאַת הָעוֹלָמוֹת' הָיָה עַל-יְדֵי הַחֲכָמָה'. וְזֶה בַּחֲנִינַת מַה שֶׁעָקַר 'עֲבוֹדַת-הַשֵּׁם' לְזִכּוֹת לְמִדּוֹת' וּמַעֲשֵׂים-טוֹבִים' - הוּא עַל-יְדֵי שֶׁשׁוֹמֵר הַחֲכָמָה שֶׁבְּלֵב, שֶׁהוּא הַמְחַשְּׁבָה שֶׁבְּלֵב. שֶׁהוּא בַּחֲנִינַת: "חֲכָמַת לֵב" (שְׁמוֹת לַה, לַה), שֶׁזֶּהוּ עָקַר הַיְצָרִי'.

הֵינּוּ: כְּשֶׁחֹשֵׁב מְחַשְּׁבוֹת-טוֹבוֹת, שֶׁזֶּהוּ בַּחֲנִינַת 'חֲכָמָה שֶׁבְּלֵב' - אֲזִי עַל-יְדֵי-זֶה זֹכֶה לְפַעֲלוֹת וּמִדּוֹת טוֹבוֹת, שֶׁזֶּהוּ בַּחֲנִינַת 'הַתְּגַלוֹת הַבְּרִיאָה', שֶׁהִיא הַמִּדּוֹת, בְּתוֹךְ 'הַלְלֵה־פְּנוּי' - עַל-יְדֵי הַחֲכָמָה שֶׁבְּלֵב, בַּחֲנִינַת מְחַשְּׁבוֹת-טוֹבוֹת שֶׁבְּלֵב.

אָבֵל כְּשֶׁחֹשֵׁב מְחַשְּׁבוֹת-רָעוֹת' חֵס-וְשָׁלוֹם - אֲזִי מְקַלְקֵל הַחֲלָל שֶׁבְּלֵב, שֶׁהוּא סוּד 'הַלְלֵה־פְּנוּי'. וְזֶהוּ בַּחֲנִינַת 'קַלְקוּל הַבְּרִיאָה', שֶׁהִיא עַל-יְדֵי הַחֲכָמָה שֶׁבְּלֵב.

"אך את שבתתי תשמרו" (שְׁמוֹת לַא, יג)
- עֲנִין 'שְׁמִירַת שַׁבַּת' -

5

(ח"א נט, ג)

עַל-יְדֵי שֶׁמְקַרֵּב נַפְשׁוֹת לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, וְעַל-יְדֵי 'הַתְּבוּדוֹת' שֶׁמִּתְבּוֹדֵד וּמְשִׁיחַ בֵּינוֹ לְבֵין-קוֹנּוֹ, וְשׁוֹפֵט וְדָן עֲצָמוֹ עַל כָּל מַה שֶׁעָשָׂה (עַל-פִּי 'קַצוֹר לְקוּטִי-מִזְחָרֵן') - זֹכֶה לְשְׁמִירַת-שַׁבַּת, שֶׁהוּא 'בְּטוֹל הָרַע וְהַקְּלָפוֹת'.

וְזֶהוּ בַּחֲנִינַת (הַקְּדָמַת הַזִּכָּר ה: - עַל שְׁמוֹת לַא, יג; וַיִּקְרָא יִט, ל; כו, ב): "אֵת שַׁבְּתוֹתַי תִּשְׁמְרוּ" - "שַׁבְּתוֹתַי דָּא עֲגוּלָא וְרַבּוּעַ דְּלָגוּ".

"עֲגוּלָא" - בַּחֲנִינַת 'פְּסָא-כְּבוֹד', בַּחֲנִינַת (מְלָכִים-א י, יט): "וְרֹאשׁ עֲגֹל לְכֶסֶף".

וְ"רַבּוּעָא" - דָּא 'מִשְׁפָּט', בַּבְּחִינַת (שְׁמוֹת כח, טז): "רַבּוּעַ יִהְיֶה כְּפוֹל", הַנֶּאֱמָר בְּ'הַשְׁן־הַמִּשְׁפָּט'.

כִּי בַחֲל, הַשְּׂכִינָה מְבַרְרַת בְּרוּרִים, וּבְשַׁבַּת הִיא שׁוֹבְתָת. וְלַעֲתִיד שִׁיתְבַּטֵּל כָּל הָרַע, אֲזִי יִהְיֶה "יוֹם שֶׁכָּלוּ שַׁבַּת" (תְּמִיד פ"ז מ"ד; רַאשֵׁי-הַשָּׁנָה לַא. סִנְהֶדְרִין צז).

עַל-כֵּן עַל-יְדֵי "עֲגוּלָא וְרַבּוּעָא", שֶׁעַל-יָדָם נִתְבַּטֵּל הָרַע, עַל-יְדֵי-זֶה נִתְהַוֶּה בַּחֲנִינַת "שַׁבְּתוֹתַי", בַּחֲנִינַת "עֲגוּלָא וְרַבּוּעָא".

וְעַל-יְדֵי-זֶה יִהְיֶה לוֹ כַּח לְהַעֲמִיד 'תְּלַמִּידִים-הַגּוֹנִים', וְלְהַמְשִׁיךְ בָּהֶם "רוּחַ חֲכָמָה".

לא

(סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, עֲנִין 'שְׁמִירַת-שַׁבַּת')

[א] עַל-יְדֵי 'שְׁמִירַת-שַׁבַּת', מְמַשְׁיךְ עַל-עֲצָמוֹ 'אוֹר שֶׁל מְשִׁיחַ', גַּם עַל-יְדֵי 'תְּשׁוּבָה' (מְשִׁיחַ ח"ב ה; שַׁבַּת ח"ב ד; תְּשׁוּבָה ח"ב י).

[ב] עַל-יְדֵי 'שְׁמִירַת-שַׁבַּת' - הוּא כַּפֵּן הַמִּתְחַטֵּא לְפָנֵי אָבִיו, וְהוּא מְמַלֵּא שְׂאֵלוֹתָיו. גַּם הוּא גּוֹזֵר, וְהַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא מְקַיְמָה. גַּם הַקָּרֵן שֶׁל הַמַּעֲשִׂים-טוֹבִים שָׁלוֹ, קַיְמִים לְעוֹלָם-הַבָּא, וְאֵינוֹ אוֹכֵל אֶלָּא מִפְּרוֹתֵיהֶם (שַׁבַּת ח"ב ה).

[ג] מי שמתחזיר רשעים בתשובה, יזכה ל'שמירת-שבת' (תשובה מ).

לב.

(שיחות-הר"ן רסא)

עקר ה'פפירות' שבאין להאדם ומבלבלין האמונה - באים מ'גדלות' וכו'.

וצריך כל אדם להשגיח בעינא פקיהא, לראות 'שפלותו' ו'רוממות השם-יתברך', ובודאי לא יבוא ל'גדלות' ו'כפירות'.

וזהו על-ידי 'שבת' - על-ידי שמקבלין שבת בכבוד גדול ובקדשה פראוי.

כי 'שבת', הוא בחינת 'עין', שעל-ידיה זוכין לראות 'שפלותו', ו'רוממות השם-יתברך' וכו'.

נמצא: שעל-ידי 'שמירת-שבת' - נצולין מ'גדלות', ואזי זוכין ל'אמונה'.

וזהו שאמרו רז"ל (שבת קיח:): "כל השומר שבת כהלכתו, אפלו עובד עבודה-זרה כדור אנוש, מוחלין לו" - כי על-ידי 'שבת', משברין ומבטלין ה'פפירות' שהם 'עבודה-זרה', וזוכין ל'אמונה'.

לג.

(לקוטי-הלכות שבת ז, מ-מא)

עקר התקון הוא 'שבת', שהוא 'מתנה טובה' וכו' (שבת י:). והעקר: כי על-ידי 'שבת' הכל יזכו ל'תשובה', שעל-ידיה תבא ה'גאולה' וכו'.

ובזה תראה נפלאות בתורה, איך הכל נסמך בסדר נפלא - כי בשביל-זה סדר משה רבנו פרשת 'שמירת-שבת', קדם פרשת 'חטא-העגל', כמבאר ב'פרשת פי תשא': שמדבר שם ממעשה המשכן,

ואחר-כך (שמות לא, יג-טז): "אך את שבתותי תשמרו וכו'. ושמרו בני ישראל את השבת וכו' ברית עולם. ביני ובין בני ישראל" וכו' - ואחר-כך מתחיל לדבר תיכף מ'מעשה-העגל'.

להזרות ולגלות ולהודיע חסדי-השם ונפלאותיו: שבחסדיו הנפלאים "הוא מקדים רפואה למכה תמיד" (מגלה יג:). - שקדם מעשה הרע והמר הזה של 'חטא-העגל', שבזה קלקלו לדורות, וגרמו כל החרבנות וכו' - הקדים והודיע לנו בתורתו: 'קדשת שבת-קדש' שסדרה מקדם.

להזרות: שכבר הקדים התקון והרפואה, שהוא 'קדשת שבת' שמקבלין מ'צדיקי אמת' בחינת משה - על-ידיה יתתקן הכל, כי על-ידיה נמשך 'דרך התשובה' בעולם.

ועל-כן "האלף אזרות שנסתלקו על-ידי 'חטא העגל', מחזירין אותם למשה בשבת, ומשה מחזירן ל'ישראל' (פרי-עץ-חיים, שבת פ"ח) - כי עקר 'תקון חטא-העגל' הוא על-ידי 'שבת'.

ועל-כן בכניסת שבת אומרים (תהלים צב, א): "מזמור שיר ליום השבת", "שהוא המזמור שאמר אדם-הראשון בכניסת שבת סמוך לחטאו" (בראשית-רבה כב, יג) - כי "שבת אגין עלוהי" (זהר תרומה קלח).

וזהו בחינת פמו שכתוב ב'מעשה של שני הבנים שנחלפו' (ספורי-מעשיות, מעשה יא): "שכשרודפין את האדם מן הגן-עדן, צריך לעמד עצמו אצל שבת".

"לְדַעַת בִּי אֲנִי ה' מְקַדְשֵׁיכֶם" (שְׁמוֹת ל"א, יג)

"לְדַעַת בִּי אֲנִי ה' מְקַדְשֵׁיכֶם" - אָמַר לֹהֲקַדְוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לְמֹשֶׁה, מִתְּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזִי, וְ'שַׁבַּת' שְׁמָהּ, וְאֲנִי מִבְּקִשׁ לְתִנְחָה לְיִשְׂרָאֵל, לֶךְ וְהוֹדִיעֶם". (שְׁבַת י:)

לז.

(ח"ב ב,ו)

עַל-יְדֵי שְׁמִמְשִׁיכִין מְקַדְשָׁה שֶׁל שַׁבַּת' לְשֵׁשֶׁת יְמֵי-הַחַל' - נִתְגַּלָּה ה'אֲחֻדוֹת-הַפְּשׁוּט' יִתְבָּרַךְ. בִּי בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי-הַחַל' הֵם 'פְּעֻלוֹת-מִשְׁתַּנּוֹת', שֶׁבְּכָל יוֹם נִבְרָא 'פְּעֻלָּה מְשֻׁנָּה'.

וְאִי-אֶפְשָׁר לְהִבִּין זֹאת בְּשִׁכְלֵ-הָאֲנוּשִׁי, שֶׁ'פְּעֻלוֹת-מִשְׁתַּנּוֹת' יִהְיוּ נִמְשָׁכִין מ'אֲחַד הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ וְיִתְעַלֶּה'.

רַק עַל-יְדֵי 'שַׁבַּת', שְׁאֲנוּ זֹכִין שֶׁנִּתֵּן לָנוּ הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ מִתְּנָה גְּדוּלָּה, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַז"ל (שְׁבַת י:): "מִתְּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזִי, וְשַׁבַּת שְׁמָהּ" - עַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּלָּה 'אֲחֻדוֹת-הַפְּשׁוּט'.

בִּי 'שַׁבַּת' מוֹרָה עַל 'אֲמוּנַת-הַיְחוּד', שְׁאֲנוּ מְאֻמִּינִים: שֶׁכָּל ה'פְּעֻלוֹת-מִשְׁתַּנּוֹת' נִמְשָׁכִין מ'אֲחַד הַפְּשׁוּט יִתְבָּרַךְ' - שֶׁבְּרָא כָּלם בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי-הַחַל', וְשַׁבַּת בְּשַׁבַּת.

לה.

(ח"ב עב)

"וּמִמְדַּבֵּר מִתְּנָה" (בְּמִדְבָר כ"א, יח). 'מִדְבָר' הֵינּוּ 'שִׁפְלוּת', 'שְׁמֵשִׁים עֲצָמוּ ב'מִדְבָר'" (עֲרוּבִין נד.). עַל-יְדֵי-זֶה: 'מִתְּנָה' הֵינּוּ 'שַׁבַּת', כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַז"ל (שְׁבַת י:): "מִתְּנָה טוֹבָה יֵשׁ לִי בְּבֵית גְּנָזִי וְשַׁבַּת שְׁמָה".

בִּי עֵקֶר 'תְּעֵנוּג עוֹלָם-הַבַּא', בְּחִינַת 'שַׁבַּת', בְּחִינַת 'חַיִּים-נִצְחָיִים', יִהְיֶה רַק לְה'שִׁפְלוּת' שֶׁל כָּל אֲחַד.

"וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת, לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדוֹתֵם, בְּרִית עוֹלָם. בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אוֹת הוּא לְעֹלָם, בִּי שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שָׁבַת וַיִּנְפְּשׁ" (שְׁמוֹת ל"א, טז-יז)

לו.

(ח"א י"א, ז)

גַּם ה'גְּדוּלִים' שְׁזוּוּגָן אֵינָם תְּכוּפִים רַק מְשַׁבֵּת לְשַׁבַּת, גַּם לָהֶם הַזְּהִירָה הַתּוֹרָה עַל 'שְׁמִירַת-הַבְּרִית', שֶׁיִּשְׁמְרוּ אֶת-עֲצָמוֹן, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ל"א, טז): "וְשִׁמְרוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת הַשַּׁבָּת" - רֵאשִׁי-תְּבוּת 'בִּיא"ה' (פְּרִיעֵץ-חַיִּים, שְׁעַר הַשַּׁבַּת פ"ח; שְׁעַר הַפְּסוּקִים וְלִקוּטֵי תּוֹרָה, פְּרֻשֵׁת בִּי תִשָּׂא).

[גַּם בְּבַעַל-הַטּוֹרִים כָּאן פֶּתַב: "בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֵזוֹת הִזְאוּ", רֵאשִׁי-תְּבוּת 'בִּיא"ה' - שֶׁבִּיאָתוֹ שֶׁל תְּלַמִּיד-חֶכֶם מְעַרְב־שַׁבַּת לְעַרְב־שַׁבַּת].

הֵינּוּ: אֲהַעֲלֶי-פִי שְׁזוּוּגוֹ הוּא רַק מְשַׁבֵּת לְשַׁבַּת - אֲהַעֲלֶי-פִי-כֵן צָרִיךְ שְׁמִירָה גְּדוּלָּה, בְּחִינַת: "וְשִׁמְרוּ" וְכו'.

כָּל-שִׁכּוֹן ה'קִטְנִים' שְׁזוּוּגָם תְּכוּפִים גַּם בְּשֵׁשֶׁת יְמֵי-הַחַל' - מְכַל־שִׁכּוֹן שֶׁצָּרִיכִים שְׁמִירָה גְּדוּלָּה לְשִׁמּוֹר אֶת בְּרִיתָם, שֶׁיִּשְׁמְרוּ אֶת-עֲצָמוֹם עַל-פִּי הַתּוֹרָה.

לז.

(ח"א ל"א, ג)

וְדַע: שְׁאִין קִיּוּם 'אֲמוּנָה', אֶלָּא עַל-יְדֵי בְּחִינּוֹת 'בְּרִית', בְּבְחִינּוֹת (תְּהִלִּים פט, כט): "וּבְרִיתִי נִאֲמַנַת לוֹ".

וְזֶהוּ שְׁנֵאמַר 'בְּרִית' בְּשַׁבַּת, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (שְׁמוֹת ל"א, טז): "בְּרִית עוֹלָם בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" וְכו'. (עֵינֶשֶׁם בְּאוֹת ב).

הוא, כמאמר (שירי-השירים א, ב): "ישקני מנשיקות פיהו"
וכו'. (עגן בתי-מזרח"ן רלא - הספור של אמירת 'שירי-השירים'
בערב-שבת, אצל רבנו ז"ל כשהיה ילד).

לט.

(ח"א מט, ז)

"תורת ה' תמימה משיבת נפש" (תהלים יט,
ח). "תורת ה' תמימה" - שהיא
'תורה דעתיקה', שהיא 'תמימה' עדין,
שעדין לא השיגו ממנה כלום. "משיבת
נפש" - זה בחינת 'שבת' - "פי בו שבת
וינפש" (בראשית ב, ג - שמות לא, יז).

מ.

(ח"א נח, ו)

זה שהחכם משפיע "לחם משנה" (שמות
טז, כב), פי על-ידי זכותו, זכה גם-כן
ל'חלק חברו', כמו שאמרו חז"ל (חגיגה טו):
"זכה - נוטל חלקו וחלק חברו".

ובשבא יום השבת, ו'נפשו' נכללת
ב'שבת', בבחינת: "פי בו שבת
וינפש" (בראשית ב, ג - שמות לא, יז) - אזי נותן
"לחם משנה" ל'יום השבת'. (עי' שם באות ה).

מא.

(ח"א נט, ד)

נמצא להלן בפסוק (שמות לב, טו): "לחת
פתנים משני עבריהם, מזה ומזה
הם פתנים".

מב.

(ח"א סג)

'ברית' נקרא בלשון 'תרגום': 'אמה', וכמו
שמזכר בלשון זה בגמרא (שבת קח):
"והוא בחינת אמה בת ששה טפחים",
שה'ברית' כלול מהם וכו'.

לח.

(ח"א לא, בסוף)

עקר התהוות ה'נפש' - הוא על-ידי
ה'השתוקקות' וה'פסופין' של איש
ישראל אחר השם-יתברך.

כל-אחד לפי מדרגתו שהוא נכסף
ומשתוקק ומתגעגע להגיע אל
מדרגה למעלה ממנה - על-ידי ה'פסופין'
אלו, נעשה 'נפש', כמו שכתוב (תהלים פד, ג):
"נכספה וגם כלתה נפשי" - היינו: מה שאני
נכסף וכלה אחר השם-יתברך, מזה בעצמו
נעשה 'נפשי'.

וזה שאמרו רז"ל (ביצה טז. על שמות לא, יז):
"וינפש" - "פיון ששבת, וי אבדה
נפש".

הינו: שבתחלת השבת שצריך לקבל
'נפש-יתרה' - אנו זוכרין מ'אבדת'
הנפש' בחל, ואומרים: "וינפש - וי אבדה
נפש", ומתחילין להתגעגע אחריה.

ועל-ידי-זה בעצמו שאנו מתגעגעין
אחר ה'נפש' - מזה בעצמו
נתהוה ה'נפש-היתרה'.

[לקוטי-עצות, שבת ד: 'שבת' הוא בחינת 'אמונה'
וקדשת-הברית, שעל-ידי-זה זוכין ל'אהבה'
ו'השתוקקות' ו'פסופין-טובים' - שעל-ידי-זה נעשין
'נפשות קדושות'.

ועל-כן בתחלת 'פניסת שבת', בא 'השתוקקות-דקדשה'
ל'האדם, וזוכר את-עצמו מ'אבדת-הנפש' בחל, בבחינת
מה שאמרו רז"ל: "פיון ששבת, וי אבדה נפש". היינו:
שזוכר את-עצמו מ'אבדת-הנפש' בחל, ואומר: "וי אבדה
נפש", ומתחיל להתגעגע אחריה, ועל-ידי-זה בעצמו
נתהוה ה'נפש-יתרה' של 'שבת', כי עקר התהוות 'נפשות'
דקדשה, הוא על-ידי 'פסופין-טובים'.

[יקרא-דשבתא ח"א לא: ועל-כן נתקן לומר סמוך
לכניסת-השבת - 'שירי-השירים', שהוא מלא מפסופין
והשתוקקות קדש של כנסת-ישראל להקדוש-ברוך-ו'.

הַתְּחִילוּ לְהַתְּעַנֵּעַ, וְעָלָה עַל לְבָב צֶעֶר
הַהִסְתַּלְקוֹת שִׁיחִיהָ לָהֶם.

מד.
(ח"ב לט)

הַשֵּׁשֶׁת יָמִים הֵם הַהִתְחַלָּה שֶׁבָּהֶם
נִבְרָא הַכֹּל, וְשִׁבְתָּ הוּא הַסּוּף
וְהַתְּכַלִּית וְכוּ'.

ובודאי יש חלוקה בין הפרידות, כי בודאי יש
חלוקה בין מה שנברא קדם, ובין
מה שנברא בששית, שהוא סמוך יותר לשבת
[לתכלית].

ואיתא בספרים (על שמות כ, י; לא, יז): **"כי
ששת ימים עשה ה' את השמים
ואת הארץ" - "ששם הששת ימים בעצמן
נבראו, והם בסוד 'עגלה' אל הנקדה-
פנימיות שהיא 'שבת'"** (זהר ויקהל דה.) - אך
אף-על-פי-כן יש חלוקים.

מה.
(ח"ב מה)

בענין בני-אדם שרוצים ומכינים עצמן
במה פעמים לנסע ל'צדיק-האמת',
ואחר-כך יש להם מניעות, ונמנעים.

דע: כי שבת היא 'נקדה-הפנימיות',
וממנה יונקים כל הששה ימים,
שהם בחינת העגולים סביב הנקדה (זהר ויקהל
דד.).

וה'קלפות' מוליכין את ה'רשעים' סביב
ה'נקדה', בבחינת (תהלים יב, ט):
**"סביב רשעים יתהלכון, ואינם מניחים
אותם להתקרב לפנים אל הנקדה-הפנימית'.**

וכל-זמן שהם עדין בתוך ה'עגולים' -
עדין יש להם תקנה להתקרב.

וְכָל הַשָּׁשָׁה טַפְחִים כָּלִים וּמְנַחִים
בְּבְרִית, כִּי הַשָּׁשָׁה טַפְחִים הֵנָּה ל,
הֵם בְּחִינַת: **"ששת ימים שבהם עשה ה'
את השמים ואת הארץ"** (שמות כ, יא; לא, יז),
בבחינת (תהלים לט, ו): **"הנה טפחות נתת ימי",**
כמו שכתוב (שמות כ, יא): **"ששת ימים עשה
ה' וכו', וינח ביום השביעי"**.

הינו: שכל הששת ימים, בחינת הששה
טפחים, הניח כלם ביום השביעי,
שהוא 'שבת', שהוא בחינת 'ברית', כמו
שכתוב (שם לא, טז-יז): **"ברית עולם, ביני ובין
בני ישראל"**.

וזוה בחינת (תקוני-זהר לא: ועוד - על בראשית א,
א): **"בראשית", "בר"א שיי"ת" - בחינת
ששת ימים, 'ששה טפחים' הנה"ל, שכלם
מנחים וכלולים ב'ברית'.**

וזוה (שם יח:): **"בראשית - ברי"ת א"ש" -
הינו 'ברית' שהוא כלול מ'ששה
ימים, 'ששה טפחים' וכו'.**

מג.
(ח"א קכו)

החבריא שבחו רבי שמעון בר יוחאי:
"וי לדרא כד תסתלק!" (זהר פנחס
רלו. ועוד) - והוא בחינת: **"שבת וינפש"** (שמות
לא, יז) - **"ביון ששבת וי אבדה נפש"** (ביצה
טז.).

הינו: שמחמת גדל התענוג של הנפש-
יתרה שבא בשבת, על-כן מתחילים
תכה להתגעגע ולהצטער על 'אבדת-הנפש'
ב'מוצאי-שבת'.

**בן החבריא - מחמת גדל התענוגים
והשעשועים שקבלו מרבם רבי
שמעון בר יוחאי - על-כן תכה-ומיד**

אֶפְלוּ 'פּוֹשְׁעֵי־יִשְׂרָאֵל', כְּלִזְמַן שֶׁלֹּא יֵצֵא מִן הָעֲגוּלִים לְגַמְרֵי חֲסוֹשָׁלוֹם, עַדִּין יֵשׁ לוֹ תִקְוָה לְהִתְקַרֵּב אֶל הַנִּקְדָּה־הַפְּנִימִיּוֹת'.

אָבֵל מִי שֶׁכָּבֵד יֵצֵא לְגַמְרֵי חֲסוֹשָׁלוֹם מִן הָעֲגוּלִים, כְּגוֹן 'מְשֻׁמְדִים' - אֲזִי אֵי־אֶפְשֵׁר לוֹ לְהִתְקַרֵּב כָּלֵל.

וְהַ'צַּדִּיק' הוּא בְּחִינַת 'שַׁבַּת' (זֶהָר מְשֻׁפְּטִים צד: וְעוֹד), בְּחִינַת הַנִּקְדָּה־פְּנִימִיּוֹת' - שֶׁמִּמֶּנּוּ יוֹנְקִים הַכֹּל.

מו.

(ח"ב סז)

"לַעֲשׂוֹת אֶת הַשַּׁבָּת לְדִרְתָּם" (שְׁמוֹת לא, טז). וְאָמְרוּ חַז"ל (תְּקוּנֵי־זֶהָר סט: זֶהָר פְּנִיחָם רמג:): "'לְדִרְתָּם' בְּתִיב - לְשׁוֹן 'דִּירָה'".

הֵינּוּ: כִּי עַל־יְדֵי 'שַׁבַּת' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מְאֹרֵי־אֹר', עַל־יְדֵי־זֶה נַעֲשֶׂה 'דִּירָה', דְּהֵינּוּ: בְּחִינַת הַבֵּית־הַמִּקְדָּשׁ, שֶׁקִּיּוּמוֹ עַל־יְדֵי 'שַׁבַּת'.

גַּם 'דִּירָה' מִמֶּשׁ - כִּי עַל־יְדֵי 'שַׁבַּת' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מְאֹרֵי־אֹר' - עַל־יְדֵי־זֶה נִכְנָעִין 'מְאֹרֵי־אֶשׁ', וְנִצּוּלִין מִ'שִׁרְפּוֹת'. נִמְצָא: שֶׁקִּיּוּם דִּירוֹת־יִשְׂרָאֵל, הוּא עַל־יְדֵי 'שַׁבַּת'.

מז.

(הוֹסְפוֹת מִכְּתַב־יַד רַבֵּנוּ ז"ל, הַשִּׁיבָּה לְתוֹרָה ח"ב סב - הַנִּדְפָּס בְּסוֹף הַסֵּפֶר)

לְעֵת־יָד שֶׁיִּתְבַּטְּלוּ כָּל הָאֱמוּנֹת־כּוֹזְבִיּוֹת, וַיֵּאֱמִינוּ הַכֹּל בַּ"ה' אֶחָד" (דְּבָרִים ו, ד) - עַל־יְדֵי־זֶה יִתְקַרָּא 'שַׁבַּת' ("יּוֹם שֶׁכָּלוּ שַׁבַּת". תְּמִיד פ"ז מ"ד; רֵאשֵׁי־הַשָּׁנָה לֹא. סְנֵהֲדָרִין צז.).

כִּי 'אֱמוּנָה בְּשִׁלְמוֹת', נִקְרָא 'שַׁבַּת' - כִּי 'שַׁבַּת' מוֹרָה עַל מְחַדָּשׁ אֶת עוֹלָמוֹ

"בְּשֵׁשֶׁת יָמִים. וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי שַׁבַּת וַיִּנְפֹּשׁ" (שְׁמוֹת לא, יז).

בְּשִׁבְלִי־זֶה אָמְרוּ חַז"ל (שַׁבַּת קיח:): "כָּל הַשְּׁוֹמֵר שַׁבַּת, אֶפְלוּ עוֹבְדֵי עֲבוּדָה־זָרָה כְּדוֹר אֲנוּשׁ, מוֹחֲלִין לוֹ" - כִּי 'שַׁבַּת' עֵקֶר 'אֱמוּנָה' וְהַשַּׁבַּת עֲבוּדוֹת־זָרוֹת'.

"שְׁנֵי לַחַת הָעֵדוּת" (שְׁמוֹת לא, יח; לב, טו)
- עֲנִינֵי הַלּוּחוֹת' -

מח.

(ח"א א)

הַ'תּוֹרָה' הִיא בְּחִינַת 'וַי"ו', כִּי "הַלּוּחוֹת אָרְפָּן וַי"ו וְרַחֲבָן וַי"ו" (בְּבֵא־בְתָרָא יד.). זֶהוּ בְּחִינַת (שֵׁם עג): "'אֱלוֹתָא', דְּהֵינּוּ 'מִקְלוֹת', דְּחִקִּיק עָלֶיהָ אֲשֶׁר אֶהְיָה" (שְׁמוֹת ג, יד).

הֵינּוּ: שֶׁהַ'תּוֹרָה' שְׁעוֹסְקִין, הוּא בְּחִינַת 'מִקְלוֹת וְשְׁמוֹת' - שֶׁבְּזֶה מִכִּין וּמְכַנֵּיעִין הַ'יִצְרֵהָרַע', וּמְגַרְשִׁין הַ'שִּׁגְעוֹן' וְהַ'רוּח־שִׁטוֹת'.

מט.

(ח"א לד, וזז)

'עֲשֶׂר־תִּדְבְּרוֹת' עִם הַלּוּחוֹת' - הוּא בְּחִינַת 'מְלֶאכֶּת', שֶׁהוּא 'יו"ד', וְהַלּוּחוֹת' הֵם 'א"ו', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (בְּבֵא־בְתָרָא יד.): "'וְהַלּוּחוֹת אָרְפָּן וַיִּרְחַבְּן וַי"ו' וְכּו'.

וְ'צַדִּיק' עִם 'יִשְׂרָאֵל' - הֵם גַּם־כֵּן יו"ד וַי"ו. 'צַדִּיק' הוּא 'יו"ד', וְ'יִשְׂרָאֵל' הֵם 'א"ו' וְכּו'.

וְאֶצֶל כָּל־אֶחָד בְּפָנָיו־עָצְמוּ - יֵשׁ גַּם־כֵּן
בְּחִינַת יו"ד וְא"ו. יו"ד' עַל־שֵׁם
ה'פֶּה, וְא"ו' עַל־שֵׁם: וְהַגּוֹת לְבִי תְבוּנוֹת"
(תהלים מט, ד), בְּחִינַת 'לוֹחֹת' שֶׁהֵם וְא"ו,
כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (מִשְׁלֵי ג, ג): "כִּתְבֵם עַל לֹחַ לְבָד".

וּכְשֶׁה'לֵב, הֵינּוּ בְּחִינַת וְא"ו, בְּחִינַת
'לוֹחֹת', מְשַׁקֵּעַ בְּאַהֲבוּת־
רְעוּת, הֵינּוּ 'חֲרָפוֹת וּבְזִיוּנוֹת', הַנִּקְרָא:
"עֲרֹלַת לֵב" (דְּבָרִים י, טז) - אֲזִי הוּא בְּבְחִינַת
'שִׁבְרֵי לוֹחֹת' - הֵינּוּ (תהלים סט, כא): "חֲרָפָה
שִׁבְרָה לְבִי".

וְ'חֲרָפָה' הוּא בְּחִינַת 'עֲרֹלָה' וְכוּ', וְהוּא
בְּחִינַת 'אַהֲבָה נְפוּלָה וְשִׁבוּרָה'
וְכוּ', הַבָּאִים מ'שִׁבִּירַת כְּלֵי הַחֶסֶד' וְכוּ'.

וּכְשֶׁמְקַשֵּׁר ה'לֵב, הֵינּוּ ה'וְא"ו'.
לְה'יו"ד, לְה'נִקְדָּה, בְּחִינַת
'צַדִּיק', שֶׁשֵּׁם ה'אור הָאֱהָבָה הַקְּדוּשָׁה'
שׁוֹרָה - אֲזִי נִתְבַטֵּל ה'אַהֲבוּת־רְעוּת,
ה'חֲרָפוֹת, ה'עֲרֹלַת לֵב" - כִּי ה'צַדִּיק' יָאִיר
לְה'וְא"ו', לְה'לֵב'.

נ.

(ח"א לח, ז)

עַקֵּר הָאָרֶת הַתְּפִלִּין בָּאִים עַל־יְדֵי
ה'לוֹחֹת, כְּמוֹבֵא (זֶהָר בְּרֵאשִׁית נב: תִּשָּׂא
קצד): "כִּשְׂאֲמָרוּ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמָע"
(שְׁמוֹת כד, ז), זְכוּ לְחַגִּירַת זֵינָא עַל־אָה".

ו'מִשָּׂה' זָכָה ל'קְרוֹן עוֹר פָּנִים" (שְׁמוֹת לד,
כט-ל), מ'אֹר הַלוֹחֹת, כִּי הֵם
ה'מַחֲוִין' בְּעֶצְמוֹן. וְה'לוֹחֹת' הֵם 'שֹׁרֵשׁ'
הַתּוֹרָה, וְנִקְרָאִים י"ו, עַל־שֵׁם 'עֲשֵׂר־
הַדְּבָרוֹת, "וְאֶרְכָּן וְא"ו וְרַחֲבָן וְא"ו" (בְּבֵא־
בְּתָרָא יד).

נא.

(ח"א ס, א)

ה'ו' הוּא בְּחִינַת ה'לוֹחֹת, "שֶׁמֶשׁ
נִתְעַשֵּׂר מִשָּׁה" (רִש"י שְׁמוֹת לד, א; נְדָרִים
לח: ירושְׁלָמִי שְׁקָלִים פ"ה ה"ב), כִּי "הַלוֹחֹת אֶרְכָּן
ו' וְרַחֲבָן ו'" (בְּבֵא־בְתָרָא יד.). (עֵינֵי לְקַמֵּן בְּפִסְסוּק
שְׁמוֹת לד, א: "פֶּסֶל לָד").

נב.

(שִׁיחֹת שְׂאֲחָרֵי סְפוּרֵי־מַעֲשֵׂי־יִתֵּי)

מַעֲשֵׂה: בְּצַדִּיק אֶחָד שֶׁנִּפְלַע עָלָיו עֲצָבוֹת
וּכְבֵּדוֹת גְּדוֹל וְכוּ', וְלֹא הָיָה
אֶפְשָׁר לוֹ בְּשׁוּם דָּבָר לְשַׁמַּח וּלְהָרִים עֲצָמוֹ
וְכוּ'.

וְהַתְּחִיל לְשַׁמַּח עֲצָמוֹ בְּשִׂמְחַת "שְׂלֵא
עֲשֵׂנִי גוֹי". וְזֶה בּוֹדָאֵי שִׂמְחָה
גְּדוֹלָה שֶׁאֵין לָהּ שְׁעוֹר וְכוּ'.

וְהַתְּחִיל לְשַׁמַּח עֲצָמוֹ בְּזֶה, וְהַתְּחִיל
לְשַׁמַּח וּלְהָרִים עֲצָמוֹ מְעַט מְעַט,
וּבְכָל־פַּעַם הָרִים וְשַׁמַּח עֲצָמוֹ בְּיֹתֵר.

עַד שֶׁבֵּא לְשַׁמְחָה גְּדוֹלָה כָּל־כָּף, עַד
שֶׁהִגִּיעַ לְהַשְׁמָחָה שֶׁהָיָה לְמִשָּׂה־רַבְּנוּ
עָלָיו־הַשְּׁלוֹם, בָּעֵת שֶׁעָלָה לְקַבֵּל הַלוֹחֹת
(אֲבוֹת־דְּרַבִּי־נֶתָן פ"ב ה"ג). וְכוּ' וְכוּ'.

"לַחַת אֶבֶן" (שְׁמוֹת לא, יח)

נג.

(ח"א סא, ו)

עַל־יְדֵי ה'סְפָרִים' שֶׁנִּתְחַדְּשִׁים עַל־יְדֵי
ה'מַחְלָקֶת' (עֵינֵי בְּפָנִים) - נִשְׁלָם
הַתּוֹרָה. וְאֲזִי ה'תּוֹרָה' בְּבְחִינַת (שְׁמוֹת כד, יב):
"לַחַת הָאֶבֶן" - שֶׁמְקַבֵּלֶת הָאָרֶה מִבְּחִינַת
'אֶבֶן שְׂתִיָּה'.

כּי כָּל דְּבַר שֶׁבְּעוֹלָם, יֵשׁ לוֹ צְמֻצוּם אַחַר
בְּכַמוֹת וְאִיכוּת. וְכָל הַצְּמֻצוּמִים
שֶׁבְּעוֹלָם, כָּלָם נִרְשָׁמִים בְּאַבְן שְׁתִּיָּה,
”שִׁמְמוֹנוֹ הַשְּׂתֵת הָעוֹלָם” (יומא נד:), וְכָלָם
מִקְבָּלִים מִמֶּנּוּ, וְשֵׁם הַמִּתְקַת כָּל הַדִּינִים, כּי
הוּא בְּחִינַת ’חֲכֵמָה-עֲלֵאָה’, בְּחִינַת ’קֹדֶשׁ-
קֹדֶשִׁים’.

וְשִׁלְש־שִׁכְלִיּוֹת’ אֵלּוּ - הֵם בְּחִינַת
”יָדִים לַתּוֹרָה” (עינ
מִסְכַּת יָדִים פ”ג מִשְׁנֵה גִדְדָה; שְׁבַת יד.) - בְּחִינַת ”יָד
הַגְּדוֹלָה” (על-פי שְׁמוֹת יד, לא), וְ”יָד הַחֲזָקָה”
(על-פי שְׁמוֹת יג, ט), וְ”יָד הַרְמָה” (על-פי שְׁמוֹת יד,
ח) - שְׁבָהֶם מִתְקַבְּלַת הַתּוֹרָה.

”עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ לִפְנֵינוּ”
(שְׁמוֹת לב, א-כג)

”בְּאַצְבַּע אֱלֹקִים” (שְׁמוֹת לא, יח)

נו.

(ח”א סב, א-ו; הוֹסְפוֹת מִכְּתַב-יָד רַבְּנוּ ז”ל,
הַשִּׁיב לַח”א סב - הַנִּדְפָס בְּסוֹף הַסֵּפֶר)

עֵקֶר טְעוּתָם שֶׁל הַרְחוּקִים מֵאֲמוּנַת
הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ - מִחֲמַת שֶׁעֵקֶר יָדִיעַת
אֱלֹקוֹתוֹ, אֵינּוּ אֶלָּא מְגֻלוֹי’ עַל הַסְּתוּמִים’.

וּמִחֲמַת שְׂרוּאִים מְגֻלוֹי’: שִׁהֲנִהְגַּת-
הָעוֹלָם’ הוּא עַל-יָדֵי ’מַעֲרֻכַת-
הַמַּזְלוֹת’ - נִפְלוּ בְּטַעֲוִיּוֹת, כָּל-אֶחָד לְפִי
טְעוּתוֹ.

וַיֵּשׁ חוֹשְׁבִים: שֶׁהַכֹּל עַל-פִּי הַטַּבַּע, עוֹלָם
כְּמִנְהַגוֹ נוֹהֵג.

וַיֵּשׁ חוֹשְׁבִים: שֶׁצָּרִיךְ לְעַבֵּד אֶת
הָ’אֲמֻצְעִי’ - כְּמוֹ שֶׁטָּעוּ
בְּעֵגְלוֹ, שָׂרְצוּ לַעֲשׂוֹת הָעֵגֶל’ ’אֲמֻצְעִי’
בֵּינָם לְבִין הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, שֶׁאָמְרוּ: ”אֲשֶׁר
יִלְכוּ לִפְנֵינוּ” (שְׁמוֹת לב, א-כג), בְּחִינַת
’אֲמֻצְעִי’.

וּבְטַעֲוִיּוֹת כְּזֶה, רַבִּים נִכְשָׁלִים, וְעוֹשִׂים
אֶת הַסְּבוֹת’, ’אֲמֻצְעִי’
בֵּינָם לְבִין הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ! - הֵינּוּ: שִׁמְמוֹנִים
בְּהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, אֲבָל מֵאֲמִינִים גַּם-כֵּן
בְּ’אֲמֻצְעִי’, וְאוֹמְרִים שֶׁצָּרִיךְ לְסְבוֹת’.

נד.

(ח”א סה, בְּסוֹף)

”עֲתִיד הַקֹּדֶשׁ-בְּרוּךְ-הוּא לַעֲשׂוֹת מְחוּל
לְצַדִּיקִים לְעֲתִיד-לָבוֹא, וְכָל אֶחָד
מִרְאָה בְּאַצְבָּעוֹ” וְכו’ (תַּעֲנִית לא).

”מְחוּל” - זֶה בְּחִינַת הַשְּׂמֻחָה שֶׁהִיא כְּפִלִי
לְקַבְּלַת-הַתּוֹרָה’.

וְכִלְזֶה עַל-יָדֵי הַבְּטוּל אֵל הַתְּכַלִּית’ -
שֶׁעַל-יָדֵי הַזְּרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימוֹ
מִן הַבְּטוּל, מִשֵּׁם בָּאָה הַתּוֹרָה’ עַל-יָדֵי
הַכְּלִים’.

וְזֶה בְּחִינַת ”מִרְאָה בְּאַצְבָּעוֹ” - בְּחִינַת
הַ’מִּרְאָה’ וְהַזְּרִיחָה שֶׁל הַרְשִׁימוֹ.

”בְּאַצְבָּעוֹ” - בְּחִינַת הַתּוֹרָה’, בְּחִינַת
(שְׁמוֹת לא, יח): ”אַצְבַּע
אֱלֹקִים”.

נה.

(ח”א קא)

יֵשׁ ’שִׁלְש־שִׁכְלִיּוֹת’: א) ’שִׁכְל־פְּשׁוּט’,
בְּחִינַת ’חֲכֵמָה’. ב) וְכִשְׁלוּמֵד וּמִבִּין, זֶה
נִקְרָא ’בִּינָה’. ג) וְאַחֲרֵיכֵן כְּשִׁיּוֹדַע הַתּוֹרָה, זֶה
נִקְרָא ’דַּעַת’.

היננו: שמאמינים למשל בה'ספה' של פרנסה, שהוא המשאומתן, ואומרים: "ה'ספה' של 'משאומתן' עקר!" - באלו חסיושלום בלא ה'ספה' של 'משאומתן', אין יכלת ביד השם-יתברך לתן להם 'פרנסה'.

ובה'ספה' של הרפואה, שהוא 'סמים': "עושים מהם עקר!" - באלו חסיושלום בלי ה'סמים', אין יכלת ביד השם-יתברך לרפא.

ואין הדבר כן! - כי "הקדוש-ברוך-הוא - סבת כל הסבות, ועלת כל העלות" (זהר בראשית כב: תקוני-זהר יז: פתח-אליהו), ואין צריך לשום 'סבה'.

ועסקנו באלו ה'סבות': צריך להאמין בהשם-יתברך לבד! - ולא לעשות מה'סבות' עקר!

וכשהצדיק מבטל בתפלתו איזה חיוב של 'מערכת-המזלות' - אזי נתידע מה'גלוי' על ה'סתום': שיש אלקי נמצא, שהוא שומע תפלת-הצדיק, ומשידד המערכות ומשנה הטבע וכו'.

"ויקח מידם ויצר אתו בחרט" (שמות לב, ד)

נז.

(ח"א כב, א-ב)

כשנתקלקל חסיושלום הוותם-הידיים, שהוא ה'אמונה' - נעשה מזה 'בפירות' שהיא ה'פד-האמונה', ונעשה 'אמונות-כזביות'.

כי עקר ה'עבודה זרה' אין לה פח - אלא עלידי שמקבל מה'ידיים' אלו, בבחינת (שמות לב, ד): "ויקח מידם ויצר אתו בחרט".

וכמבאר בזהר (תשא קצב.) על פסוק זה לענין 'מעשה-העגל': "במה אצלהו בעובדא דא, בגין דויקח מידם וכו'. אלו פד נטל מידיהון הוה שדא לארעא, ואד-על-גב דיטל לה לבתה, לא הוה אצלה עובדא בישא דא וכו'". (עיד-שם).

וגם תקונו: הוא גם-כן רק על-ידי בחינת ה'ידיים', בבחינת (בראשית לה, ד): "ויתנו אל יעקב, את כל אלקי הנכר אשר בידם" וכו'.

"ויעשהו עגל מסכה ויאמרו אלה אלהיך ישראל אשר העלוך מארץ מצרים" (שמות לב, ד)
- ענין 'חטא העגל' -

נח.

(ח"א מ)

איתא ב'עשרה-מאמרות' (להרמ"ע מפאנו - מובא ב'ילקוט-ראובני' פרשת מסעי): "אלה מסעי בני ישראל" (במדבר י, כח), בשביל שחטאו ב'אלה אלקיך ישראל' (שמות לב, ד), בשביל-זה יסעו בני ישראל".

נמצא: כל ה'נסיעות' של אדם, הוא בשביל 'קלקול-האמונה', הינו בחינת 'עבודת-אלילים'! - כי אם היה מאמין באמונה שלמה שיכול הקדוש-ברוך-הוא להזמין לו כל צרכו, לא היה נוסע שום 'נסיעה'.

וזה שכתוב ב'עבודת-אלילים' (ישעיה ל, כב): "צא תאמר לו". "צא" - זה בחינת 'נסיעה וטלטול'.

גם על-ידי טלטול - מתקן את ה'טלטול'
שגם בביכול למעלה, כמו שפתיב
(שם כח, כ): "והמפכה צרה כהתכנס".

נט.

(ח"ב ת, א)

ה'תוכחה' צריכה להיות בבחינת
ה'תוכחה של משה' שהוכיח
את ישראל על 'מעשה-העגל', והוסיף ונתן
בהם 'ריח-טוב', בבחינת (שירי-השירים א, יב):
"גרדי נתן ריחו", הנאמר על 'מעשה-
העגל' - "עזב לא נאמר, אלא נתן" (רש"י
שם; שבת פח:).

פי על-ידי 'תוכחתו' - הוסיף ונתן בהם
'ריח-טוב', בבחינת 'מזונא-דנשמתא' -
פי עקר 'ניקת הנשמה' היא מה'ריח', פי
על-ידי 'קול המוכיח הראוי', נותן 'ריח טוב'
בהנשמות.

וזה בבחינת: 'הקול המשקה את הגן-עדן',
בבחינת "השיר שיתער לעתיד" (שמות-
רבה כג, ה; זהר חיי-שנה כנג), בבחינת ה"חוט של
חסד" (תמיד כח) וכו'.

ס.

(ח"ב סב)

"אלה מסעי בני ישראל" (במדבר לג, א).
איתא במדרש (מובא בתורה ח"א מ' בשם
הרמ"ע מפאנו; ומובא ב'לקוטי-ראובני' פרשת מסעי):
"ש'מסעי בני ישראל', דהינו הנסיעות
שבני-ישראל נוסעין ממקום למקום, הם
מכפרין על "אלה אלקיך ישראל" (שמות
לב, ד) - הינו על 'פגם עבודה-זרה'.

פי אפלו פשאין עובדין 'עבודה-זרה', יש
פגם 'עבודה-זרה' - פי 'קלקול
האמונה' היא גם-כן בבחינת 'עבודה-זרה'.

וכמו שמובא (בשם הבעל-שם-טוב - במאור-
עינים' פרשת שמות; ועוד) על פסוק (דברים
יא, טז): "וסרתם ועבדתם אלקים אחרים" -
"שתכף בשפרים מהשם-יתברך הוא בבחינת
'עבודה-זרה'".

ועל-ידי ה'נסיעות של ישראל', נתפפר.
ו"כל זמן שיש עבודה-זרה
בעולם, חרוץ-אף בעולם" (ספרי פרשת ראה;
רש"י דברים יג, יח).

נמצא: פשנתפפר פגם 'עבודה-זרה' כנ"ל,
נמתק ה'חרון-אף', ונמשך
'רחמנות'.

[חיי-מוהר"ן קיד, אמר המעתיק (הרב מטשעהרין ז"ל):
פעם אחד נתועדו יחד רבנו ז"ל עם הזקן וכו', ושאל את
רבנו ז"ל: אמת שאמרתם שבזלאטיפאליע אתם מתקנים
החטא של 'ירבעם בן נבט'?! - השיב: "אמת!" - ואמר לו
הענין המבאר (ח"ב סב הנ"ל) שמדבר שם מתקון חטא
עבודה-זרה, לכפר על "אלה אלקיך ישראל" על-ידי
"אלה מסעי בני ישראל" וכו'. ושם מובן זה ברמז].

סא.

(שיחות-הר"ן כנג)

מענין קצת אנשים שמתקרבים לעבודת-
השם יתברך ואחר-כך מתרחקין -
אף-על-פי-כן יקר אצל השם-יתברך
ה'התקרבות' בעצמו, אף לפי שעה, אף-על-
פי שאחר-כך נעשה מה שנעשה חסו-ושלום.
הלא על 'שעת מתן-תורה' נאמר (שיר-
השירים ד, ט): "לבבתני באחת
מעיניך" - ואיתא במדרש: "שבועין
השנית, כבר היו מסתכלין על העגל".

נמצא: שב'שעת מתן-תורה' כבר היה
דעתם לפרש חסו-ושלום, ואף-
על-פי-כן היה יקר בעיני השם-יתברך מאד
ה'התקרבות' בעצמו.

סב.

(חיי-מוהר"ן רב)

בְּשִׁבועוֹת תִּקְ"ע הָיָה בְּאוֹמֵין בְּתַחֲלַת
בְּנִיסְתּוֹ לְשָׁם, וְלֹא אָמַר תּוֹרָה
בְּאוֹתוֹ הַיּוֹם-טוֹב.

אַחֲרֵיכֶן אָמַר לָנוּ בְּדֶרֶךְ הַלְּצָה: "אַתֶּם
אֵינְכֶם כָּל-כֶּן הוֹטְאִים שְׂאֵמֶר
לְכֶם תּוֹרָה!"

וְסִיִּים אַחֲרֵיכֶן בְּעֶצְמוֹ: כִּי יֵשׁ כַּמָּה תּוֹרוֹת
שֶׁנַּעֲשִׂים עַל-יְדֵי הַטְּאִים דִּיקָא, כַּגּוֹן
'פֶּרֶשֶׁת-הָעֵגֶל' וְכִיּוֹצֵא, שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁבְּאוֹתָן
הַפֶּרֶשִׁיּוֹת נַעֲשׂוּ עַל-יְדֵי הַטְּאִים!

וְכֵן אָמְרוּ רַז"ל (נִדְרִים כב:): "אַלְמָלִי לֹא
הָטְאוּ יִשְׂרָאֵל, לֹא הָיָה לָהֶם רַק
ה'סִפְרֵי-תּוֹרָה, וְסִפֵּר יְהוֹשֻׁעַ". "כִּי שְׂאֵרֵי
'נְבִיאִים-וּכְתוּבִים' לֹא נַעֲשׂוּ רַק עַל-יְדֵי
שְׂחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל, וְהֶעֱרְכוּ לְהוֹכִיחָם" (רש"י
שם).

נִמְצָא: שֶׁעַל-יְדֵי הַחַטָּאִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
נַעֲשׂוּ תּוֹרוֹת שְׁלֵמוֹת, דִּהְיִינוּ כָּל
סִפְרֵי נְבִיאִים-וּכְתוּבִים.

סג.

(שיחות שאחרי ספורי-מעשיות)

אָמַר: כִּי 'חֲלִי הַפֶּאקִי"ן' נַעֲשֶׂה מ'חַטָּא'
הָעֵגֶל!

וּבַעֲנִין הַזֶּה קָשָׁה: הֲלֹא גַם אֶצֶל אַמּוֹת-
הָעוֹלָם יֵשׁ חֲלִי זֶה?!

אֲךָ אֵינִי בְּמִדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה פח):
"שְׂאֵמוֹת הָעוֹלָם הָיוּ רְאוּיִים שֶׁלֹּא
יְהִיָּה לָהֶם שׁוֹם חֲלִי (מֵאַחַר שֶׁנִּתְּן לְחֻלְקֵם הָעוֹלָם-
הַזֶּה), אֲךָ בְּדִי שֶׁלֹּא יְהִיּוּ מוֹזִיִּין וּמִתְגַּרְיִין
בְּיִשְׂרָאֵל, נִתְּן לָהֶם כָּל הַחֲלָאִים שֶׁיֵּשׁ
לְיִשְׂרָאֵל".

וּכְמוֹ שֶׁפֶּרֶשׁ רִש"י עַל פֶּסוּק (תְּהִלִּים לט, ט):
"חֲרַפְתָּ נָבֵל אֶל תְּשִׁימֵנִי" - "הֲבֵיא גַם
עָלָיו נִגְעִים וּמִכְאוּבוֹת, כִּדִּי שֶׁלֹּא יוּכַל לִזְמַר
לִי: 'אַתֶּם לוֹקִים וְאֲנִי אֵין אֲנִי לוֹקִים!'
וְהַתְּפִלָּה הַזֹּאת גְּרָמָה לְהֵבִיא יְסוּרֵי הַחֲלָאִים
עַל הָאֲמוֹת".

וְגַם לְכַאוּרָה קָשָׁה: הֲלֹא גַם קִדְּם 'חַטָּא-
הָעֵגֶל' בְּוִדְאֵי הָיָה חֲלִי זֶה?!

אֲךָ קִדְּם לֹא הָיָה חֲלִי קָשָׁה, רַק שֶׁהָיָה
ה'פֶּאקִי"ן' מִחֲמַת הַדְּמִים שֶׁהִתִּינּוּק
יוֹנֵק בְּמַעֵי אִמּוֹ, כִּידוּעַ ל'חֲכַמֵי-הַרוּפְאִים!'
אֲבָל לֹא הָיָה חֲלִי קָשָׁה שֶׁיְהִיָּה מְסַכֵּן לְמוֹת
חֲסִי-וְשֵׁלוֹם כְּמוֹ עַכְשָׁיו! - וְזֶה נַעֲשֶׂה מִחַטָּא
הַנִּזְכָּר.

גַּם גִּרְמַז קִצַּת ב'יִרְמִיָּה' (ב, כב) נִזְכָּרִים בְּכֹל
בְּפֶסוּק אֶחָד: "גַּם כִּי תִכְבְּסִי בַנֶּתֶר
וְתִרְבִּי לְךָ בּוֹרִית, נִכְתָּם עוֹנֵךְ לְפָנָי".

פֶּרוּשׁ רִש"י: [עוֹנֵךְ] - "עַל עוֹן
הָעֵגֶל". "נֶתֶר" - פֶּרוּשׁ
בְּלַע"ז 'קְרִי"ד". "בוֹרִית" - "זִי"ף".

נִמְצָא: שֶׁמִּרְמַז כָּאֵן סוּד הַסִּפְרָה הַנִּזְכָּר
הֵבִיא מ'חַטָּא-הָעֵגֶל' - דִּהְיִינוּ:
לְכַבֵּס ב'נֶתֶר' שֶׁהוּא 'קְרִי"ד', וְלְהַרְבּוֹת
'בוֹרִית' שֶׁהוּא 'זִי"ף'. וְהֵבִין נִפְלְאוֹת.

סד.

(לקוטי-הלכות, שלוחת-השן ד, ו)

אֲפֹלוּ לְאַחַר מִתְּנֵי-תּוֹרָה "שֶׁכֶּבֶד פֶּסְקָה
זִהְמָתָן" (שַׁבַּת קמו,). וְהָיָה לָהֶם
"חֲרוֹת מִמְּלֶאכֶת-הַמּוֹת" וְכוּ' (שְׁמוֹת-רַבָּה לב, א),
וְזָכוּ לְקַדְּשָׁה נִפְלְאוֹה וְנוֹרָאוֹה - אֲחֵי-עַל-פִּי-כֵן
הַתְּגָרָה בָּהֶם אַחֲרֵיכֶן, עַד שֶׁהַחֲטָא קִצַּתָּם
בְּחַטָּא הָעֵגֶל.

וְהִדְבַר פָּלֵא מְאֹד, מֵאִין נִמְשָׁךְ זֹאת, שְׁאַחֲרֵי שִׁפְסָקָה זְהֻמָּתָן וְזָכוּ לְנִבּוּאָת פְּנִים בְּפָנִים - יִפְלוּ אַחֲרֵיכֶם בְּלִבְכֶם.

אך כִּלְזֶה נִמְשָׁךְ מֵעַנְיָן (לְקוּטֵי-מִזְהָרָן ח"א עב): "שֵׁישׁ בְּמָה בְּחִינּוֹת בֵּיצֶר-הָרֶע; וּמִרְבוּי הַפְּחוֹת וְהַבְּחִינּוֹת שֵׁישׁ בְּהֵיצֶר-הָרֶע, מִשֵּׁם נִמְשָׁךְ מֶה שֶׁבְּכָל-פַּעַם מִתְגַּבֵּר מִחֻדָּשׁ; וְאִפְלוּ צַדִּיקִים גְּדוֹלִים וְנוֹרְאִים - יֵשׁ לָהֶם יֵצֶר-הָרֶע שֶׁהוּא מְלֹאךְ הַקְּדוּשׁ וְכו' וכו'".

וּמִשֵּׁם נִמְשָׁךְ כָּל הַנְּסִיווֹנוֹת הַמְּבֹאֲרִים בַּתּוֹרָה שֶׁנִּסּוּ אֲבוֹתֵינוּ אֶת הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

כִּי אֶהְיֶה-לְפִי שְׂזָה הַיֵּצֶר-הָרֶע שֶׁל הַצַּדִּיקִים הוּא בְּחִינַת 'מְלֹאךְ הַקְּדוּשׁ' מִשֵּׁם, וְהוּא רַק בְּחִינַת 'דִּינִים עֲלִיוֹנִים' שֶׁלֹּא זָכוּ עַדִּין לְהִמָּתִיקָם וְכו'.

אֶהְיֶה-לְפִי-כֵן - גַּם הַצַּדִּיקִים שְׂאִינָם זֹכִינן לְהִמָּתִיק אֵלּוּ הַדִּינִים, וְלִשְׁבֵר זֶה הַיֵּצֶר-הָרֶע שֶׁהוּא 'מְלֹאךְ הַקְּדוּשׁ' - יָכוֹל אַחֲרֵיכֶם לְהַתְּגַבֵּר בָּהֶם כָּל-כֶּה, עַד שֶׁיִּפִּיל אוֹתָם מְאֹד חֲסִי-וְשָׁלוֹם, וַיִּטְעַה אוֹתָם מִהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, וַיִּתְעַה אוֹתָם מְאֹד, כִּמוֹ שֶׁטָּעוּ אִזּוּ בַּעֲגָל, "לֹלֵי מִשָּׁה שֶׁעֲמַד בַּפָּרֶץ" (תְּהִלִּים קו, כג), וְהוֹצִיאָם מִזֶּה, וְכִפַּר בַּעֲדָם.

וְכֵן עָבְרוּ פְּהִנָּה וְכַהֲנָה, עַל פְּמָה גְּדוֹלִים שֶׁהָיוּ גְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה, וְאַחֲרֵיכֶם נִפְלוּ מְאֹד רַחֲמָנָא-לְצַלְחָן - וְכָל-זֹאת נִמְשָׁךְ מִבְּחִינָה הַנִּלְכָּד.

וְעַל-כֵּן אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (אָבוֹת פ"ב מ"ד): "וְאֵל תִּאֱמִין בַּעֲצָמְךָ עַד יוֹם מוֹתְךָ".

עַל-כֵּן צְרִיכִין תָּמִיד לְצַעֵק אֵל הַשֵּׁם, וְלִסְלַק וְלִהְשָׁלֵךְ מֵאִתּוֹ כָּל הַחֲכָמוֹת, שֶׁמֵּהֶם כָּל הַבְּלָבוּלִים, רַק לִילֵךְ בְּאֵמֶת וּבִתְמִימוּת, וְאִזּוּ לְעוֹלָם לֹא יִמּוּט. כִּי צַעֲקָה וְתַפְלוּת וְתַחֲנוּת וּבִקְשׁוֹת מוֹעִילִים תָּמִיד, יִהְיֶה אִיךָ שְׂיִהְיֶה.

"לֵךְ רֵד כִּי שָׁחַת עִמָּךְ" (שְׁמוֹת לב, ז)

סה.

(ח"א מט, בַּסּוּף)

'זְרִיחָתוֹ' שֶׁל הַצַּדִּיק, הֵינּוּ הַשְּׂגָתוֹ - אֵינּוּ אֶלָּא עַל-יְדֵי 'יִשְׂרָאֵל', כִּמְאֹד (בְּרָכוֹת לב. - עַל שְׁמוֹת לב, ז): "לֵךְ רֵד כִּי שָׁחַת עִמָּךְ" - "כָּלוּם נָתַתִּי לָךְ גְּדֻלָּה אֶלָּא בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל".

וּכְשֵׁי-יִשְׂרָאֵל חֲסִי-וְשָׁלוֹם נִכְנָסִין בְּחֲכָמוֹת-חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁל הָאֱמוּנוֹת - אִזִּי נוֹפֵל הַצַּדִּיק מִ'הַשְּׂגָתוֹ', וְנִתְחַפֵּה וְנִתְפַּסֵּה 'הַשְּׂגָתוֹ'.

וּכְשֵׁי-יִצְחָאִין יִשְׂרָאֵל מִ'חֲכָמָתָן שֶׁל הָאֱמוּנוֹת' - אִזִּי הַצַּדִּיק יוֹצֵא מִתְּחִפָּה וְהַמְכָּסָה שֶׁהָיָה לוֹ עַד עַכְשָׁיו.

סו.

(ח"א נט, ו)

וְדַע: שֵׁישׁ בְּמָה רִשְׁעִים שְׂאִסוּר לְקַרְבָּם תַּחַת פְּנֵפִי עֲבוּדָתוֹ, כִּי הֵם מוֹרִידִים אֶת הַמְּקַרְבָּם מִמְּדַרְגָּתוֹ - כִּמוֹ שֶׁמִּצִּינוּ גַּבִּי 'מֹשֶׁה', שֶׁקָּרַב אֶת הָעֶרְב־רֵב, וְאַחֲרֵיכֶם עַל-יְדֵי-זֶה אָמַר לוֹ הַקְּדוּשׁ-בְּרוּךְ-הוּא (שְׁמוֹת לב, ז): "לֵךְ רֵד כִּי שָׁחַת עִמָּךְ".

"סרו מהר מן הדרך" (שמות לב, ח)

סז.

(ח"א טז)

"וּנְפִיץ מֵיָא מִתְרֵי אוֹסְיָא, כְּתָרֵי מִבְּרֵי

[נְהָרוֹת] דְּסוּרָא" (בבא-בבא ע"ד).

"וּנְפִיץ מֵיָא מִתְרֵי אוֹסְיָא" - הם בחינת

'תָּרִין מְשִׁיחִין', שְׁאֵלֵיהֶם הָעֵבוֹרִים

יִדְרָשׁוּ וְיִמְשְׁכוּ עֲצָמָם אֵלֵיהֶם, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב

(ישעיה ב, ב): **"וְנָהָרוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם"**.

וְזֶה: "תְּרֵי נְהָרוֹת דְּסוּרָא" - "סוּרָא" זֶה

בְּחִינַת 'עֵבוֹרִים', עַל שֵׁם 'עֲבוּדָה-זָרָה',

כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (שְׁמוֹת ל"ב, ח; דְּבָרִים ט, יב): **"סרו**

מהר מן הדרך". וְהֵם נִכְלָלִים בְּשֵׁתֵי-

אֲמוֹת: **"עֲשׂוּ וְיִשְׁמְעֵאלוּ וְכוּ"**.

סח.

(ח"א כג, בסוף)

"מִלְחָא בִּי סְרִיָּא בְּמָה מִלְחֵי לָה" [מִלְחָ

כְּשֶׁהוּא מְסַרִיחַ, בְּמָה מוֹלְחִים אוֹתוֹ]

(בְּכוּרוֹת ח:).

"מִלְחָא בִּי סְרִיָּא" - זֶה שֶׁנִּפְלַל לְסִרְחוֹן

תְּאוֹת־הַמָּמוֹן, וְעַל־כֵּן אֶפְקוּהוּ

בְּלִשׁוֹן: **"בִּי סְרִיָּא" -** שֶׁהוּא לְשׁוֹן הַנְּאָמֵר

בְּ'עֵבוֹרִים', כְּמוֹ שְׂכָתוֹב (שְׁמוֹת ל"ב, ח; דְּבָרִים ט, יב):

"סרו מהר" וְכוּ" - בִּי הַמְּשׁוֹקֵעַ בְּמָמוֹן,

עוֹבֵד כָּל הָעֵבוֹרִים. [עֵינן בְּפִנְיָם: שֶׁתְּקוּנָה הוּא הַצְּדִיק]

שֶׁהוּא "בְּרִית מִלְחָ עוֹלָם". בְּמִדְבַר יח, יט].

"וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ לְגוֹי גְּדוֹל" (שְׁמוֹת ל"ב, י)

סט.

(ח"ב ז, א-ב)

מי שֶׁהוּא 'רַחֲמָן', הוּא יָכוֹל לְהִיזֵת 'מִנְהִיג'

וְכוּ. וְרַחֲמָן כְּזֶה הוּא רַק 'מִשְׁה־רַבְּנוּ'

וְכוּ, כִּי 'מִשְׁה־רַבְּנוּ' הָיָה לוֹ 'רַחֲמָנוּת' בְּאֵמֶת
עַל יִשְׂרָאֵל, וּמִסַּר נַפְשׁוֹ בְּשִׁבִיל יִשְׂרָאֵל,
וְהַשְׁלִיךְ נַפְשׁוֹ מִנְּגִדָּה, וְלֹא הָיָה חוֹשֵׁשׁ עַל־
עֲצָמוֹ כְּלָל.

כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ אָמַר לוֹ (שְׁמוֹת ל"ב, י):

"וְאֶעֱשֶׂךָ [וְאֶעֱשֶׂה אוֹתְךָ] לְגוֹי גְּדוֹל" -

וְהוּא לֹא הִשְׁגִּיחַ עַל־זֶה כְּלָל, רַק אָמַר (שְׁם ל"ב,

ל"ב): **"אִם תְּשָׂא חֲטָאתָם" וְכוּ' -** כִּי הוּא הָיָה

'רַחֲמָן וּמְנַהֵיג־אֲמֵת' וְכוּ'.

"וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת פָּנָיו ה' אֶלְקִינוּ" (שְׁמוֹת ל"ב, יא)

ע.

(ח"א נה, ח)

עַל־יַדֵּי 'תְּפִלָּה כְּתוּבָה', מִתְּנוּצֵץ 'אור

זְכוּת־אֲבוֹת', בְּבְחִינַת: **"חֲלָה**

זְכוּת־אֲבוֹת" (זֶהר שְׁלַח קַעֲדָה) - **"עַל־יַדֵּי**

"וַיַּחַל מֹשֶׁה אֶת" וְכוּ' (שְׁמוֹת ל"ב, יא), בְּחִינַת

'תְּפִלָּה" (זֶהר שְׁם).

"וַיַּבְּאֵתָר דְּאֲבוֹת תְּמֹן, שְׂכִינְתָא תְּמֹן" (זֶהר

שְׁם), שֶׁהִיא בְּחִינַת 'חֲלָה' (זֶהר שְׁם)

וְכוּ, שֶׁהִיא "גַּם זֹאת" (וַיִּקְרָא כו, מ"ד). כִּי "גַּם"

בְּחִינַת חֲלָה, שֶׁהִיא שְׁעוֹר מִ"ג בִּיצִים" (זֶהר

שְׁם). וְהוּא בְּחִינַת 'רִדְשַׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל' וְכוּ'.

וְעַל־יַדֵּי בְּחִינַת 'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל' - לֹא דִי

שֶׁנִּצְוָה מִרְעֵעִין שֶׁל רְשָׁעִים,

אֲלָא גַם רוּאָה בָּהֶם, מַה שֶׁהֵם רְצוּ לְרֹאוֹת בּוּ.

וְעַד עֵכָשׁוּ עָבְרוּ "מִשְׁפִּיזֵת לְבָם" (עַל־פִּי

תְּהִלִּים ע"ג, ז), שֶׁהִשִּׁיגוּ יוֹתֵר מִמָּה

שֶׁהִתְאוּוּ. וְעֵכָשׁוּ עַל־יַדֵּי "וַיַּחַל", עַל־יַדֵּי

"חֲלָה זְכוּת־אֲבוֹת", עַל־יַדֵּי 'חֲלָה־תְּרוּמָה',

עַל־יַדֵּי 'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל' - נַעֲשֶׂה 'לְבָם'

"תּוֹחֶלֶת מִמְשַׁכָּה מִחֶלֶת לֵב" (מְשַׁלֵּי יג, יב).

"לָמָּה ה' יַחַרְה אַפָּי בְּעַמִּי" (שְׁמוֹת ל"ב, י"א)

ע"א.

(ח"א נב, א)

יש מוכיח-הדור, והם בחינות דגליו. ונקראים דגליו, על שם שהם "למודי ה" (ישעיה נד, יג).

הינו: שלומדין כביכול את השם - שנותנין לו עצות, והם הולכים בשליחותו לישראל, להוכיחם ולהחזירם להשם-יתברך.

ואלו ה"למודי ה", מרבים שלום בעולם, כמו שכתוב (ישעיה שם): "וכל בניך למודי ה' ורב שלום בניך" - כי הולכים לפשר ולעשות שלום בין ישראל לאביהם שבשמים.

ולפניו יתברך מקטינים הדבר וממליצים טוב בעדם, ולפני ישראל מגדילים החטא מאד, כמו שמצינו אצל משה, שאמר להשם-יתברך (שמות לב, י"א): "למה יחרה אפי בְּעַמִּי". ולישראל אמר (שם לב, ל): "אתם חטאתם חטאה גדלה".

"לַחֹת כְּתָבִים מְשֻׁנֵי עֵבְרִיהֶם, מִזֶּה וּמִזֶּה הֵם כְּתָבִים" (שְׁמוֹת ל"ב, טו)

מ"ם וסמ"ך שבלוחות, בגם היו עומדין. (שבת קד.)

ע"ב.

(ח"א ז, בסוף)

"מ"ם וסמ"ך שבלוחות בגם היו עומדין" (שבת קד:). כי 'מס' הוא בחינת השכחה, ועל זה אמרו רז"ל (חגיגה ט:): "אין דומה השונה פרקו מאה פעמים, למאה פעמים ואחד" - כי 'מס' בגימטריא

מאה, "ועד מאה שולט השר של שכחה" (שערי-המצות, פרשת ואתחנן).

וזו שהמתיקו חז"ל: "מ"ם וסמ"ך" - הינו מ"ס שהוא בחינת השכחה.

"בגם היו עומדין" - כי 'נס' הוא הפך השכחה - פי 'נסים' הם בחינת תפלה, בחינת אמונה, הפך השכחה.

ע"ג.

(ח"א נט, ד)

"מ"ם וסמך שבלוחות בגם היו עומדים" (שבת קד:).

"מ"ם" - זה רבועא. ו'סמ"ך' - זה 'ענולא' שבלוחות-הלב, כמו שכתוב (משלי ג, ג): "כתבם על לוח לבך".

"בגם היו עומדין" - זה בחינת שבת, בחינת (שמות לא, יז): "אות היא לעלם". (עיין בפנים).

"והלחת מעשה אלקים המה, והמכתב מכתב אלקים הוא, חרות על הלחת" (שְׁמוֹת ל"ב, טז)

ע"ד.

(ח"א י, ז-ח)

ה'תורה' היא בחינת ידיו ודגליו, כי יש בהתורה נגלה ונסתר.

נגלה הוא בחינת ידים, כמו שכתוב (שירי-השירים ה, ד): "יודי שלח ידו מן החור".

"מן החור" - הינו: "חרות על הלחת" (שמות לב, טז), שהוא בנגלה.

וְנִסְתָּר׃ הֵם בְּחִינֹת רִגְלֵיךְ, כְּמֵאֲמַר חֲז״ל (ספָה מט: על שִׁירֵי־הַשִּׁירִים ז, ב):
 ״חֲמוּקֵי יַרְכֵיךְ״ – ״מֵה יֵרֶךְ בִּסְתָר״ וְכוּ׳.

וְזֶה בְּחִינַת: ״מְרַדְּכִי׳ וְאֶסְתֵּר׳.

״מְרַדְּכִי׳ – מֶרֶד דְּרוּר״ (חֲלִין קלט: על שְׁמוֹת ל, כג). ״דְּרוּר׳ לְשׁוֹן ׳חֲרוּת׳, הֵינּוּ בְּחִינַת: ״חֲרוּת עַל הַלְחַת״, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז״ל (ערוֹבִין נד:): ״אַל תִּקְרֵי חֲרוּת, אֶלֶּא חֲרוּת״ – שֶׁהוּא בְּחִינַת הַתּוֹרָה בְּנִגְלָה. זֶה בְּחִינַת ׳דִּים׳, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: ״דֹּדֵי שָׁלַח יָדוֹ מִן הַחֹר״ כַּנִּל״.

וְאֶסְתֵּר׳ – הוּא בְּחִינַת רִגְלֵיךְ, ״מֵה יֵרֶךְ בִּסְתָר״, כַּנִּל״.

״אֵין קוֹל עֲנוֹת גְּבוּרָה, וְאֵין קוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה, קוֹל עֲנוֹת אֲנֹכִי שִׁמְע״ (שְׁמוֹת לב, יח)

ע.ה.

(ח״א ל, בַּסּוּף)

מִ״קוֹלוֹ׳ שֶׁל אָדָם, יְכוּלִין לִידַע בְּחִינֹת הַ״מַּלְכוּת׳ שֶׁלוֹ, כִּי יֵשׁ בְּכָל אֶחָד וְאֶחָד בְּחִינֹת ״מַלְכוּת׳, וְהוּא נֶפֶר בְּ״קוֹלוֹ׳.

וְעַל־כֵּן יְכוּלִין לְהַפִּיר הָאָדָם בְּ״קוֹלוֹ׳, כְּמוֹ שֶׁנִּרְאָה בְּחוּשׁ: כִּי כָפִי בְּחִינֹת הָאָדָם כֵּן הוּא קוֹלוֹ! – כִּי יֵשׁ ״קוֹל עֲנוֹת גְּבוּרָה, וְקוֹל עֲנוֹת חֲלוּשָׁה״ (שְׁמוֹת לב, יח), כִּפִּי בְּחִינַת הַ״מַּלְכוּת׳ שֶׁל כָּל אֶחָד. (עֵין עוֹד בְּפָנִים, עֵינֵי קוֹלָם שֶׁל שְׂאוֹל וְדוֹד).

ע.ו.

(ח״א נה, ו)

צָרִיךְ לְתַקֵּן בְּתַפְלָתוֹ בְּחִינַת ״שִׁלַּשׁ קוֹלוֹת׳. (א) ״קוֹל כְּסִיל בְּרַב דְּבָרִים״

(קַהֲלַת ה, ב). (ב) ״קוֹל עֲנוֹת אֲנֹכִי שִׁמְע״ (שְׁמוֹת לב, יח). (ג) ״כָּל הַיּוֹם כָּל־מַתִּי נִגְדִי וְכוּ׳, מִקּוֹל מְחַרְף וּמְגַדֵּף״ (תְּהִלִּים מד, טז-יז).

וְזֶהוּ בְּחִינַת ״עֵץ אֶרֶז וְאִזּוֹב וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת״ הַנֶּאֱמָר בַּ״פָּרָה׳ (בַּמִּדְבָּר יט, ו).

(א) ״אֶרֶז״ – זֶה בְּחִינַת: ״קוֹל כְּסִיל בְּרַב דְּבָרִים״ – לְהַעֲלוֹת אֶת הַנּוֹפְלִים בַּ״אֲמוֹנוֹת־פְּזִיזוֹת׳, בְּחִינַת ״דְּרָכֵי הָאֱמֹרִי״ (שְׁבַת פ״ו מ״י; שְׁבַת סז: תּוֹסַפְתָּא שְׁבַת פ״ח), שֶׁנֶּאֱמָר בַּ״אֲמֹרִי׳ (עֲמוּס ב, ט): ״כְּגִבְהַ אֶרְזִים׳ גְּבַהוּ״, וְהַגְּבוּהֵי־קוֹמָה׳ עַל־פִּי הַרּוֹב הֵם ״כְּסִילִים׳ וְכוּ׳.

(ב) ״אִזּוֹב״ – זֶה בְּחִינַת ״קִטְנֵי־קוֹמָה׳, הֵם ״בְּעַלֵּי הַשֶּׁכֶּל׳, אֲבָל הַלֵּב אֵינּוּ יְכוּל לְהַצְפִּין כַּח הַ״שֶּׁכֶּל׳ בְּתוֹכוֹ, כִּי ״לִבָּם׳ חָלַשׁ וְחָסֵר [עֵין בְּפָנִים]. וּבְפֶרֶט הַ״נּוֹאֲפִים׳, הָעוֹסְקִים בַּ״חֲכֻמַּת־פִּילוֹסוֹפִיָּא׳, שֶׁמְאֹד מְאֹד מְזִיק לָהֶם, כִּי ״לִבָּם׳ חָסֵר, בְּבְחִינַת (מְשָׁלִי ו, לב): ״נֹאֵף אִשָּׁה חָסֵר לֵב״.

וְזֶהוּ בְּחִינַת: ״קוֹל עֲנוֹת אֲנֹכִי שׁוֹמֵע״ – ״קוֹל חֲרוּפִין וְגִדּוּפִין׳, שֶׁמְגַדְּפִין כָּל־פִּי מַעֲלָה בְּחֲכֻמָּתָם, כִּי־דוּעַ. וְעַל־יָהֵם נֶאֱמָר (קַהֲלַת ז, טו): ״וְאַל תִּתְחַפֵּם יוֹתֵר״ [וְעַל־יָדֵי ״כּוֹנְנֵי־הַלֵּב׳ בְּתַפְלָה, מִתַּקֵּן אוֹתָם].

(ג) ״וּשְׁנֵי תוֹלְעֹת״ – זֶה בְּחִינַת בְּזִיוּנוֹת וְחֲרָפוֹת מְשׁוֹנְאִים, בְּבְחִינַת: ״מִקּוֹל מְחַרְף וּמְגַדֵּף״. וְזֶהוּ: ״תוֹלְעֹת״ – בְּחִינַת (תְּהִלִּים כב, ז): ״וְאֲנֹכִי תוֹלְעֹת וְלֹא אִישׁ, חֲרַפַּת אָדָם וּבְזוּי עִם״ – שֶׁצָּרִיךְ לְהַפְּךָ כָּל הַבְּזִיוּנוֹת לְכַבּוּד׳, וּלְבַטֵּל אֶת־עַצְמוֹ מִכָּל וְכָל כְּשֶׁעוֹמֵד בְּהִיכַל הַמִּקְדָּשׁ.

שְׁלָהֶם, שְׁלֵא יִזְיֵק לוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (חולין קלב): "כָּל הַמְלַמֵּד לְתַלְמִיד שְׂאִינוֹ-הַגּוֹן וְכוּ'.

וְכֵן אָסְרוּ חַז"ל (שבת קח): "לְכַתֵּב עַל עוֹר בְּהֵמָה טְמֵאָה, שֶׁנֶּאֱמַר (שמות יג, ט): 'לְמַעַן תִּהְיֶה תּוֹרַת ה' בְּפִיךָ, מִן הַמִּתֵּר לְפִיךָ'."

וּכְשֶׁלֹּמֵד עִם אַחֵר, הוּא בְּחִינַת 'פְּתִיבָה' - כִּי ה' לְשׁוֹן' הוּא בְּחִינַת (תהלים מה, ב): "לְשׁוֹנֵי עֵט סוֹפֵר מְהִיר" - שֶׁנַּחֲקֵק וְנִכְתָּב עַל 'לֵב הַתְּלָמִיד', כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (משלי ג, א): "כְּתַבְּם עַל לִוַּח לִבְךָ."

וְעַל-כֵּן צָרִיךְ: שְׁלֵא יִהְיוּ דְבָרָיו נִכְתָּבִין עַל בְּחִינַת 'עוֹר בְּהֵמָה טְמֵאָה', הֵינּוּ: 'תְּלָמִיד שְׂאִינוֹ-הַגּוֹן'.

אֵךְ אִי-אֶפְשֶׁר לְהִיּוֹת נִשְׁמַר בְּעֶצְמוֹ שְׁלֵא יִשְׁמְעוּ 'תְּלָמִידִים שְׂאִינֵם-הַגּוֹנִים' מִמֶּנּוּ. וְלָזֶה צָרִיךְ שִׂיחָה לְמוֹדוֹ, "לְלַמֵּד וּלְלַמֵּד וּלְשֹׁמֵר וּלְעֹשֵׂת" (אבות פ"ד מ"ה; סוּטָה לז; בְּרַפְת אַהֲבַח-רַבָּה), דְּהֵינּוּ: שְׁעַל-יְדֵי לְמוֹדוֹ עִם תְּלָמִידוֹ, יִהְיֶה "כְּאֵלוֹ עֹשֵׂאוֹ לְחֻבְרוֹ, וְכְאֵלוֹ עֹשֵׂאוֹ לְדְבָרֵי-תוֹרָה" (סנהדרין צט:).

וְאִזִּי הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ שׁוֹמֵר אוֹתוֹ, שְׁלֵא יִהְיוּ דְבָרָיו נִכְתָּבִין בְּכַח הַזְכָּרוֹן שֶׁל ה'תְּלָמִיד שְׂאִינוֹ-הַגּוֹן' - רַק יִהְיוּ נִשְׁפָּחִין מִמֶּנּוּ.

וְזֶהוּ: "וְאֵלֶּה לְחַרְפוֹת" וְכוּ' (דניאל יב, ב) - הֵינּוּ בְּחִינַת: "חֲרַפָּה שְׁבָרָה לְבִי" (תהלים סט, כא), בְּחִינַת 'שְׂכָחָה', 'שְׂבִירַת-הַלֵּב', שֶׁהִיא בְּחִינַת 'שְׂבִירַת-הַלּוּחֹת', כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב: "לִוַּח לִבְךָ" (משלי ג, א). וְעַל-יְדֵי 'שְׂבִירַת-הַלּוּחֹת' בָּא 'שְׂכָחָה', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (ערוובין נד): "אֶלְמָלָא לֹא נִשְׁתַּבְּרוּ לּוּחֹת הָרָאשׁוֹנוֹת, לֹא הִיְתָה שְׂכָחָה בְּעוֹלָם".

"וַיִּשְׁלַךְ מִיָּדוֹ אֶת הַלְּחָת, וַיִּשְׁבֵּר אֹתָם תַּחַת הָהָר" (שמות לב, יט)
- עֲנִין 'שְׂבִירַת הַלּוּחֹת' וְ'שְׂבִירַת לּוּחֹת' -

עז.

(ח"א לד, ז)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפֶסֶק (שמות לא, יח): "שְׁנֵי לַחַת הָעֵדוּת."

עח.

(ח"א נד, ד)

כְּדֵי לְשֹׁמֵר הַזְּכָרוֹן, צָרִיךְ לְשֹׁמֵר עֶצְמוֹ שְׁלֵא יִפֹּל לְבְּחִינַת 'רַע-עֵינַי', לְבְּחִינַת 'מִיתַת-הַלֵּב'.

כִּי עֵקֶר הַזְּכָרוֹן תּוֹלָה בְּ'עֵינַי' וְכוּ', כִּי ה'שְׂכָחָה' בָּא עַל-יְדֵי 'רַע-עֵינַי', עַל-יְדֵי 'מִיתַת-הַלֵּב' וְכוּ'.

כִּי 'רַע-עֵינַי' וְ'מִיתַת-הַלֵּב' הֵם בְּחִינַת אַחַת וְכוּ'. וְ'מִיתַת-הַלֵּב' הִיא בְּחִינַת 'שְׂבִירַת לּוּחֹת'.

'לֵב' - הוּא בְּחִינַת 'לּוּחֹת', בְּבְּחִינַת (משלי ג, א): "כְּתַבְּם עַל לִוַּח לִבְךָ."

וְ'שְׂכָחָה' - הִיא עַל-יְדֵי 'שְׂבִירַת-לּוּחֹת', כְּמֵאֵמַר חַז"ל (ערוובין נד): "אֶלְמָלָא לֹא נִשְׁתַּבְּרוּ לּוּחֹת הָרָאשׁוֹנוֹת, לֹא הִיְתָה שְׂכָחָה בְּעוֹלָם".

נִמְצָא: שֶׁעֵקֶר ה'שְׂכָחָה', הִיא עַל-יְדֵי 'רַע-עֵינַי', בְּחִינַת 'מִיתַת-הַלֵּב', בְּחִינַת 'שְׂבִירַת לּוּחֹת', שֶׁמִּשָּׁם עֵקֶר ה'שְׂכָחָה'.

עט.

(ח"א ס, ז-ח)

כְּשֶׁעוֹסֵק לְעוֹרֵר בְּנֵי-אָדָם, צָרִיךְ לְשֹׁמֵר עֶצְמוֹ מִ'תְּלָמִידִים שְׂאִינֵם-הַגּוֹנִים!' - כְּדֵי שְׁלֵא יִהְיֶה נִדְבָק בּוֹ מִהָרַע

היגו: שאותן שאינן ראויין לקבל, שהם בחינת "עור בהמה טמאה", נשפח מהם, כנ"ל.

אותו על אותו הדבר שום מצוה, רק שנשאר הדבר על דעתו כפי מה שיבחר לו.

וזה בחינת (שבת פז): "משה הוסיף יום אחד מדעתו" - שזאת הבחינה נמצאת בכל עבודה, שבכל עבודה יש דבר שמניחין לאדם בלי מצוה ואזהרה, רק תלוי בדעתו ובחירתו כמו 'משה רבנו' וכו'.

ועקר היגיעה והכבוד והיסורין שלו (של רבנו ז"ל), היא בבחינת: "הוסיף משה יום אחד מדעתו" כנ"ל, כי אינו יודע איך לעשות וכו'.

גם זה ששבר את הלוחות, היא גם כן בבחינה הנ"ל - כי "זה עשה גם כן מדעתו" (שבת שם), וכיצא בזה וכו'.

"ויסורף באש, ויטחן עד אשר דק, ויזר על פני המים, וישק את בני ישראל" (שמות לב, ב)

פג.

(ח"א קעז)

יש צדיקים-אמתיים, שיש להם פח בששותין יין לפעמים, למחל עוונות על-ידיזה.

כי "יין יש לו שני בחינות, זכה נעשה ראש" וכו' (יומא עו:). וכשנעשה ראש, בחינות 'מחין' - על-ידיזה יכול לכפר עוונות, כמו שכתוב (משלי טז, יד): "ואיש הקם יכפרנה".

וזהו (במדבר יד, כ): "ויאמר יי ס'לחתי ב'דברך" (במדבר יד, כ) - ראשי-תבות: "פוס" (תהלים כג, ה - "פוס" ויהי).

פ.

(ח"א ריז)

"ז'כרו תורת מ'שה" (מלאכי ג, כב) - ראשי-תבות: 'תמ"ז' חסר 'וא"ו'. כי אז ב'תמוז' צריכים להמשיך ה'זכרון' לתקן ה'שכחה', כי אז נתהוה ה'שכחה'.

כי על-ידי "הלוחות שנשתברו בחדש תמוז" (תענית פ"ד מ"ו), נתהוה ה'שכחה' - כמו שאמרו רז"ל (ערובין נד:): "אלמלא לא נשתברו הלוחות הראשונות, לא נשתכחה תורה מישראל".

ועל-כן חסר 'וא"ו' מ'תמוז' - פי מאחר שנשתברו הלוחות, נסתלק ה'וא"ו! - פי הלוחות הם בחינת 'וא"ו', כמו שאמרו (בבא-בב"א יד:): "הלוחות ארפן ששה ורחבן ששה".

גם "זמן מ'תן תורתנו" - ראשי-תבות: 'תמ"ז'. כי "בתמוז נתנו הלוחות" (יומא ד:). וגם כאן חסר 'וא"ו', מחמת "שאז נשתברו הלוחות", שהם בחינת 'וא"ו' כנ"ל.

פא.

(שיחות-הר"ן פו)

מה שפוסקין [את החתן באמצע] ה'דרשה', זה בחינת שברי-לוחות.

פב.

(חיי-מוהר"ן קצז)

עקר העבודה שיש בכל דבר - מה שמניחין לאדם על הבחירה שלו! - היגו: שנשאר הדבר על דעתו. ואין מצוין

"בְּדַבְרְךָ" - 'דב"ר' - ראשי-תבות:
"ד'שנת ב'שמן ראשי" (תהלים
 שם), בחינת **'שלמות-המחין'**, בחינת **'שמן'**
 וכו'.

וזהו: **"סלחתי בְּדַבְרְךָ" - שהסליחה**
בד'ב'ר'ך דיקא, כפי בחינת "ד'שנת
ב'שמן ראשי" שאתה זוכה, הינו: כפי
ה'מחין' שזוכה הצדיקהאמת על-ידי
'שתית-היין', כמובן זוכה ל'סליחות-עוונות'
 - כי עקר ה'סליחה, על-ידי ה'חכמה'
 וה'מחין-הקדושים' שמקבל.

וזהו: **"דשנת בשמן ראשי פוסי רייה" -**
 בחינת (שם סו, יב): **"באנו באש ובמים**
ותוציאנו לרויה" - פי בן היה אצל העגל'
 (שמות לב, כ): **"וישרף את העגל וכו', ויזר על**
פני המים" [וישק את בני ישראל].

ועל-כן 'שבת לוי' - היו דבוקים וחזקים
בה'אמונה-הקדושה' יותר
מכלם, ועל-כן "לא טעו בעגל" (שמות לב, כו;
 יומא סו: רש"י במדבר א, מט; במדבר-רבה א, יב), **וגם**
"לא היה עליהם שום עבודת-מצרים"
 (שמות-רבה ה, טז).

"אתם חטאתם חטאה גדלה" (שמות לב, ל)

פה.

(ח"א כב, א)

נמצא לעיל בפסוק (שמות לב, יא): "למה ה'
יחרה אפך בעמך".

"ועתה אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא
מספרך אשר פתבת. ויאמר ה' אל משה, מי
אשר חטא לי אמחנו מספרי" (שמות לב, לב-לג)

פו.

(ח"א ד, ז)

ה'תלמיד-חכם' הוא בחינת 'משה',
"שמשים עצמו
כשירים" (סנהדרין קיא:), כמו שכתוב (במדבר יב,
ג): "והאיש משה ענו מאד".

ועל-ידי-זה נקרא 'איש חכם', כמו
שכתוב (איוב כח, יב):
"והחכמה מאין תמצא" (עי' סוטה כא:), ובה
יש בח לתלמיד-חכם לכפר, כמו שנאמר
(משלי טז, יד): "ואיש חכם יכפרנה".

ובשביל-זה כשהתפלל 'משה' על 'חטא
העגל, אמר (שמות לב, לב):
"אם תשא חטאתם, ואם אין מחני נא"

"ויאמר מי לה' אלי, ויאספו אליו כל בני לוי"
 (שמות לב, כו)

"כל בני לוי" - מבאן: שכל השבט בשר. (יומא סו:)

פד.

(חיי-מוהר"ן שצה)

וכן 'יעקב' היה גם-כן עוסק בזה לקרב
'בני-הנעורים' להשם-יתברך, וחרב
כמה אלפים ספרים בענין ה'אמונה'!

כי הוא חבר ספרים הרבה מאד בענין
ה'אמונה הקדושה', גזמאות ספרים.
והוא למד עם כל בניו דרכי ה'אמונה-
הקדושה'. כי היו כלם צדיקים.

אך אף-על-פי-כן חקר בדעתו: "למי
למסור כל חכמתו?"! - עד שמסר כל
חכמתו ללוי, ולכלם מסר ראשי-פרקים'.

כִּי זֶה מִן הַנִּמְנָע, שֶׁלֹּא יבוא לְאָדָם אִיזָה גְדֻלוֹת בְּשִׁשׁוּמַע שְׁמִסְפָּרִין שְׁבַחוּ, כָּל־שֶׁכֶן בְּשִׁמְלֶךְ גְּדוֹל מְשַׁבַּח וּמְפָאֵר אֶת הָאָדָם, אֲזִי בּוֹדְאֵי מִן הַנִּמְנָע שֶׁלֹּא יבוא לוֹ אִיזָה 'גְּדֻלוֹת'.

אָבֵל צָרִיךְ לָזֶה בְּטוֹל כָּל הַרְגָּשׁוֹתָיו וְחִמְרֵיּוֹתָיו, אֲזִי יִכּוֹל הָאָדָם לְשִׁמַּע שְׁבַחוּ וְלֹא יבוא לוֹ שׁוּם 'גְּדֻלוֹת'.

כְּמוֹ 'מִשְׁה־רַבֵּנוּ' שֶׁרָאָה כְּתוּב בַּתּוֹרָה: "וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה", "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה", וַיִּשְׂרָאֵל קוֹרְאִין בְּכֹל יוֹם בַּתּוֹרָה שְׁבַחוּ שֶׁל מֹשֶׁה, וְהוּא בְּעֶצְמוֹ מְסַפֵּר לָהֶם שְׁבַחָיו, וְלֹא הָיָה לְמֹשֶׁה שׁוּם 'הַתְּפָאֲרוֹת וְגְדֻלוֹת' מִזֶּה, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד".

וּבּוֹדְאֵי עַל־יְדֵי 'עֲנוּתָנוֹתוֹ' הָיָה כַּח בְּיַד מֹשֶׁה לְכַפֵּר 'עֲוֹן־הָעֵגֶל', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב: "וַאִישׁ חָכֵם יִכְפָּרֶנָּה".

וְזֶה שֶׁטַעַן מֹשֶׁה: "וְאִם אֵין" - הֵינּוּ: "אִם לֹא תִשָּׂא חַטָּאתָם" - בְּזֶה אֶתָּה מֵרָאָה: שֶׁאֵין לִי כָל־כֶּף 'עֲנוּתוֹת' שְׁאוּכַל לְכַפֵּר לָהֶם 'עֲוֹן הָעֵגֶל'.

בְּכֵן בִּקְשָׁתִי: "מַחְנֵי נָא" - בְּדֵי שֶׁלֹּא אֶכְשַׁל בְּגְדֻלוֹת, שֶׁאֲנִי רוֹאֶה וְשׁוֹמַע בְּכֹל עֵת סְפוּר שְׁמִי וְשְׁבַחִי בַּתּוֹרָה, כִּי מִי יוּכַל לַעֲמֹד בְּזֶה שִׁישְׁמַע סְפוּר שְׁבַחוּ וְלֹא יִתְנַאֶה, אִם לֹא 'עָנָו גְּדוֹל'. וְאִם אֲנִי 'עָנָו' - צָרִיךְ לָךְ שֶׁתִּשָּׂא חַטָּאתָם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מִיכָה ז' יח): "וְעֵבֶר עַל פִּשְׁעֵי לְשֹׂאֲרֵית" וְכוּ'.

פ.ז

(ח"ב ז, ב)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפָסוּק (שְׁמוֹת לב, י): "וַאֲעֹשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גְּדוֹל".

פ.ח

(ח"ב סו)

בְּשִׁישׁ לְיִשְׂרָאֵל אִיזָה 'עֲנֵשׁ' חִסּוֹ וְשְׁלוֹם, נוֹגַע אֶת־עֲצָמוֹ יִתְבָּרַךְ כְּבִיכּוֹל. כִּי עֵקֶר הָ'עֲנֵשׁ', נוֹגַע בְּה'חַיּוֹת' שֶׁהוּא ה'שֵׁם', וְ"שְׁמוֹ מְשַׁתֵּף בְּשִׁמְנוֹ" (יְרוּשָׁלַּיִם תַּעֲנִית יא.).

וְעַל־כֵּן בְּשִׁאֲמֵר מֹשֶׁה (שְׁמוֹת לב, לב): "וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא", וְהִשִּׁיבוּ הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ (שָׁם לב, לג): "מִי אֲשֶׁר חָטָא לִי אֶמְחֶנּוּ" וְכוּ' - בִּקְשׁ מֹשֶׁה: שִׁיעֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמוֹ הַגְּדוֹל הַמְּשַׁתֵּף בְּשִׁמְנוֹ.

כִּי מֵאַחַר שֶׁשְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ מְשַׁתֵּף בְּשִׁמְנוֹ, נִמְצָא בְּשִׁיעֲנֵיִשׁ אוֹתָם, נוֹגַע אֶת־עֲצָמוֹ יִתְבָּרַךְ כְּבִיכּוֹל, כַּנֶּ"ל.

נִמְצָא: כְּשֶׁנִּתְרַצָּה הַקְּדוֹשׁ־שֶׁבְרוּךְ־הוּא לְיִשְׂרָאֵל, וְאָמַר: "סְלַחֲתִי בְּדַבָּרְךָ" (בַּמִּדְבָּר יד, כ) - אֲזִי כְּבִיכּוֹל נִגְדֵל "שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ הַמְּשַׁתֵּף בְּשִׁמְנוֹ".

פ.ט

(ח"ב פב)

עֵקֶר ה'תְּשׁוּבָה' הוּא ב'חֲדָשׁ־אֶלּוּל'. כִּי הֵם 'יְמֵי־רִצּוֹן' שֶׁעֲלָה מֹשֶׁה לְקַבֵּל 'לִוְחֹת אַחֲרוֹנוֹת', וּפְתַח 'דָּרֶךְ־כְּבוֹשָׁה' לִילָךְ בָּהּ.

וְהַדָּרֶךְ שֶׁעֲשֵׂה מֹשֶׁה הוּא כָּךְ: שֶׁקָּשַׁר עֲצָמוֹ אֶפְלוֹ ל'פְּחוֹת שְׁבִישְׂרָאֵל', וּמְסַר־נַפְשׁוֹ עֲלֵיהֶם, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת לב, לב): "וְאִם אֵין מַחְנֵי נָא".

"וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מֵהָר חוֹרֵב. וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֶהָל וְגו'" (שמות לג, ו-ז)

צ.
(ח"א לת, ו)

'מֹשֶׁה' זָכָה לְאֹרֵה־תַּפְּלִיין, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב בְּזֵהָר' (ח"א השמטות רסב - על שמות לג, ו): **"וַיִּתְנַצְּלוּ אֶת עֵדִים" - "דָּא תַּפְּלִין".**

"וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֶהָל" (שם לג, ז) - שֶׁלְקַח אוֹתָן ה'אורות', מְלִשׁוֹן (איזב כט, ג): **"בְּהִלּוֹ נִירוֹ עָלַי רֵאשִׁי"**. (עיין שַׁבַּת פח. וּבְרַשׁ"י; וְעֵינָן זֵהָר בְּרֵאשִׁית נב: תשא קצד).

וְזָהוּ (שמות לה, כט): **"כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו"** - עַל־שֵׁם: **"קָרַן אַחַת הָיָה לוֹ בְּמִצְחוֹ"** (שַׁבַּת כח: עֲבוּדָה־זָרָה ח. חֲלִין ס). זֶה בְּחִינַת **'תַּפְּלִין', שֶׁהוּא בְּמִצְחֵהוּ.**

וְעַל־יְדֵי־זָה (שם לה, ל): **"וַיִּרְאוּ מַגִּשֶׁת אֱלֹהִים"** - כִּי הָאִיר עֲלֵיהֶם ה'יִרְאָה', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מְשָׁלִי ב, ה): **"אִז תִּבִּין יִרְאֵת ה'"** וכו'.

וְעַקֵּר הָאָרֶת הַתַּפְּלִין בָּאִים עַל־יְדֵי ה'לִוְחֹת', כְּמוֹכָא (זֵהָר בְּרֵאשִׁית וְתִשָּׂא הַנ"ל): **"כִּפְשָׁמְרוּ יִשְׂרָאֵל נַעֲשֶׂה וְנִשְׁמַע"** (שמות כד, ז), זָכוּ לְחֻגְרֵת זֵינָא עַל־אָהּ".

וּמֹשֶׁה' זָכָה לְקָרוֹן עוֹר פָּנָיו, מ'אֹזֵר הַלִּוְחֹת', כִּי הֵם ה'מִחוּץ' בְּעֶצְמָן. וְה'לִוְחֹת' הֵם שְׂרָשֵׁי־הַתּוֹרָה, וְנִקְרָאִים י"ו, עַל־שֵׁם **'עֲשֶׂר־הַדְּבָרוֹת', 'וְאֶרְבֵּן וְאִוֹ וְרַחֲבָן וְאִוֹ'** (בְּבֵא־בְתָרָא יד).

וְשִׁיחַ־שְׂרָפֵי־קֹדֶשׁ הַחֹדֶשׁ ח"ג תרבי: בַּעַת אֲמִירַת רַבְּנֵי הַמַּאֲמָר (ח"א לח הַנ"ל) **"מִרְבָּבוֹת פָּרַעַה וְחִילוֹ"**, וְשֵׁם בְּעֵינָן ה'תַּפְּלִין' שֶׁהֵם סִימָן עַל דְּבָקוּת' וְכוּ', **"וּמֹשֶׁה לֹא יָדַע כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו"** וכו' (שמות לה, כט) - אֲמָרָה רַבְּנֵי בְּהַתְּלַבְּבוֹת כְּזוֹ, עַד שֶׁפָּסַח פָּנָיו בְּמִטְפַּחַת כָּל שֶׁהִיא, וְלֹא יָכְלוּ לְרְאוֹת פָּנָיו הַמְּאִירִים וְהַלּוֹהֵטִים].

"וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֶהָל וְגו', וְקָרָא לוֹ אֶהָל מוֹעֵד, וְהָיָה כָּל מִבְקֹשׁ ה' יֵצֵא אֶל אֶהָל מוֹעֵד. וּמִשְׁרָתוֹ יְהוֹשִׁיעַ בֶּן נוֹן נֶעַר לֹא יִמִּישׁ מִתּוֹךְ הָאֶהָל" (שמות לג, ז-יא)

צא.
(ח"א א, ה)

'מֹשֶׁה' - הוּא נִקְדָּה־הַעֲלִיזָה שְׁבַתוֹךְ [אות] הָאֶל־ף. **וַיְהוֹשִׁיעַ' - הוּא נִקְדָּה־הַתְּחַתּוֹנָה.**

וְהָיָא"ו שְׁבַתוֹךְ הָאֶל־ף' - הוּא ה'רְקִיעַ', הוּא בְּחִינַת הָאֶהָל, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שמות לג, יא): **"וַיְהוֹשִׁיעַ בֶּן נוֹן לֹא יִמִּישׁ מִתּוֹךְ הָאֶהָל"**, וְהָאֶל־הוּא רְקִיעַ', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (ישעיה מ, כב): **"וַיִּמְתַּחֵם כָּאֶהָל לְשַׁבַּת"**.

צב.
(ח"א מוה"ר נ"ב)

אז [כְּשֶׁאֲמַר הַתּוֹרָה ח"א ו הַנ"ל] אֲמַר לִי בְּזָה־הַלְשׁוֹן: שֶׁבְּכָל־מְקוֹם שֶׁמְתוֹעֵדִין יַחַד רַבִּי וְתַלְמִיד' - נַעֲשֶׂה בְּחִינָה זֹאת, **'מֹשֶׁה, וַיְהוֹשִׁיעַ, וַיְהוֹשִׁיעַ וַיְהוֹשִׁיעַ'**.

צג.

(עֲלִים־לְתַרְוֵפָה, הַקְּדָמַת הָרַב מִטְּשַׁעֲהָרִין ז"ל) אֲמַר הַמַּלְקָט: יְדוּעַ מַה שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל בְּמִדְרַשׁ־רַבָּה פְּרָשַׁת פִּנְחָס (כא, יד) מַה שֶׁהַקְּדוֹשׁ־שֶׁבְּרוּךְ־הוּא אֲמַר לְמֹשֶׁה עַל יְהוֹשִׁיעַ: **"יְהוֹשִׁיעַ הַרְבֵּה שְׂרָתָהּ, וְהַרְבֵּה חֶלֶק לָהּ כְּבוֹד, וְהוּא הָיָה מְשָׁפִים וּמְעָרִיב בְּבֵית־הַיְעוֹד שְׁלָהּ, וְהוּא הָיָה מְסִדֵּר אֶת הַסַּפְסָלִים וְכוּ'.** הוּאִיל וְהוּא שְׂרָתָהּ בְּכָל כַּחוֹ, כְּדָאִי הוּא שִׁישְׁמֵשׁ אֶת יִשְׂרָאֵל, שְׂאִינוּ מְאֻבָּד שְׁכָרוֹ. קַח לָהּ אֶת יְהוֹשִׁיעַ בֶּן נוֹן וְכוּ',

לְקַיֵּם מַה שֶּׁנֶּאֱמַר (משלי כז, יח): 'נֹצֵר תֵּאֲנֶה יֹאכַל פְּרִיָּה'."

וְהִנֵּה: גם אֲנַחְנוּ אֵלֶּה פֶּה הַיּוֹם בְּדוֹרוֹתֵינוּ אֵלֶּה, מֵעוֹלָם לֹא רָאִינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ מֵאִישׁ אֶחָד, שִׁישֶׁרֶת אֶת רֵבּוֹ בְּאֶפֶן כְּזֶה, כְּמוֹ שֶׁרָאִינוּ מִמּוֹרְנוּ הֶרֶב נֶתָן ז"ל.

כִּי מִמֶּשׁ נִתְקַיֵּם בּוֹ (שמות לג, יא): **"לֹא מֶשׁ מִתּוֹךְ הָאֵהָל"** - אֶהְלוּ שָׁל תּוֹרָה, שָׁל רֵבִנו אֹר הָאֹזְרוֹת, בְּעַל 'לְקוֹטֵי-מִזְהָר'ן' זצ"ל.

כִּי מִמֶּשׁ הָיָה דְבוּק וּמְקַשֵּׁר אֵלָיו, בְּהִתְקַשְּׁרוֹת וּדְבֻקוֹת אֲמַתִּי, בְּמִסִּירוֹת-נֶפֶשׁ, וּבְכִטּוֹל הַרְגָּשׁוֹת עֲצֻמוֹ לְגַמְרֵי לְגַמְרֵי בְּכָל תְּנוּעוֹתָיו בְּמַעֲשֵׂה וּבְדַבּוֹר וּבְמַחְשָׁבָה, בְּשִׁבְתּוֹ בְּבֵיתוֹ, וּבְלִכְתּוֹ בַּדְּרָה, בְּשִׁכְבוֹ וּבְקוּמוֹ.

וְכָל שִׁיחוֹתָיו וְסִפּוּרָיו וְעִנְיָנָיו, הַכֹּל הָיָה סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ רַק עַל קֶטֶב עֵנְיָן זֶה, לְהוֹדִיעַ וּלְפָרְסֵם, גְּדֻלַּת קִדְשׁ מַעֲלַת רֵבִנו זצ"ל, וּגְדֻלַּת קִדְשׁ מַעֲלַת מְאֹמְרֵי תוֹרוֹתָיו הַקְּדוּשִׁים, וְשִׁיחוֹתָיו, וְסִפּוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹתָיו, וְכָל עִנְיָנָיו וְכוּ'.

וְהִנֵּה: הָאִישׁ הַזֶּה מוֹרְנוּ הֶרֶב רַבִּי נֶתָן ז"ל, לֹא נֶתָן שְׁנָה לְעֵינָיו וְלַעֲפַעְפִּיו תְּנוּמָה, וְכָל יְמֵי חַיָּיו הָיָה עוֹסֵק רַק בְּעֵנְיָן זֶה, לְדָלוֹת וּלְהַשְׁקוֹת מִתּוֹרַת רֵבּוֹ לְאַחֲרִים, וּלְפָרְסֵם שְׁמוֹ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ בְּעוֹלָם.

וְעַסֵּק בְּזֶה בְּשִׁקִּידָה רַבָּה מְאֹד, וּבְמִסִּירַת-נֶפֶשׁ עֲצוּם מְאֹד, אֲשֶׁר לֹא יֵאֱמָן כִּי יִסְפֵּר.

וּזְכוּת רֵבּוֹ הַקְּדוֹשׁ מְסִיעֵתוֹ, כִּי זָכָה לְמִדְרָגָה גְּבוּהָ וְעִלְיוֹנָה מְאֹד בְּעִבּוֹדַת-הַשֵּׁם, וּבְהַשְׁגַּת הַתּוֹרָה-הַקְּדוּשָׁה,

וְהַכֹּל הָיָה בְּתַמִּימוֹת וּבְפְשִׁיטוֹת גְּמוּרָה, וּבְשִׁפְלוּת אֲמַתִּי, וְעֵנּוּה שְׁלֵמָה, מַה שְּׂאִי-אֶפְשֵׁר לְשַׁעַר כָּלֵל.

וְאִי-אֶפְשֵׁר לְבָאֵר בְּפְרָטִיּוֹת עֵנְיָן זֶה, לֹא בִּכְתָב וְלֹא בְּעַל-פִּי, וְהָיָה חֲדוּשׁ נִפְלָא וְנוֹרָא מְאֹד וְכוּ' וְכוּ'. (עֵינֶ-שָׁם כָּל הַהַקְדָּמָה הַנִּפְלְאָה).

'וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה' (שמות לג, ח)

צד.

(חיי-מזוהר"ן תב)

פַּעַם-אַחַת הָיוּ אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ קוֹבְלִים לְפָנָיו: "שִׁקְשָׁה לָהֶם לְסַבֵּל עֵנְיָן הַמַּחְלֶקֶת וְהַרְדִּיפוֹת!"

עָנָה וְאָמַר לָהֶם: תִּאֲמִינוּ לִי: שִׁישׁ בְּיָדֵי כַּח לַעֲשׂוֹת שְׁלוֹם עִם כָּל הָעוֹלָם שֶׁלֹּא יִהְיֶה שׁוּם חוֹלֵק עֲלָיו! - אֲבָל מַה אַעֲשֶׂה שִׁישׁ מִדְּרָגוֹת וְהִיכָלוֹת כְּאֵלוֹ שְׂאִי-אֶפְשֵׁר לְבֹא אֵלֵיהֶם רַק עַל-יְדֵי 'מַחְלֶקֶת'.

וְהִרְאִיָּה: כִּי 'מֹשֶׁה-רֵבִנוּ' עָלִי-הַשְּׁלוֹם, בּוֹדֵאֵי הָיָה לוֹ 'פַּחַח-הַמּוֹשֵׁף' לְהַמְשִׁיךְ אֶת כָּל יִשְׂרָאֵל אֵלָיו וְכוּ', וְאֵי-עַל-פִּי-כֵן מַה כְּתִיב (שמות לג, ח): "וְהִבִּיטוּ אַחֲרֵי מֹשֶׁה", וְדָרְשׁוּ רַז"ל מַה שֶּׁדָּרְשׁוּ וְכוּ' (קדושיין לג: תנחומא תשא כז), וְכִיּוֹצֵא בְּזֶה עוֹד.

וְכִלְיָה: כִּי יֵשׁ דְּבָרִים כְּאֵלוֹ, שְׂאִי-אֶפְשֵׁר לְבֹא אֵלֵיהֶם, רַק עַל-יְדֵי 'מַחְלֶקֶת' שְׁחוֹלְקִין עָלָיו וְכוּ'.

”כַּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ” (שמות לג, יא)

צה.

(ח"ב צה)

כְּשֶׁאָמַר תְּחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת, וְחוֹשֵׁב בְּלִבּוֹ
וּמִצְפָּה שְׂיִבְכֶה, זֹאת הַמְחַשְּׁבָה
אֵינָה טוֹבָה, וְהִיא מְבַלְבֶּלֶת גַּם-כֵּן אֶת דַּעְתּוֹ,
כִּי מִחֲמַת-זֶה אֵינּוּ יָכוֹל לוֹמַר הַבִּקְשׁוֹת בְּלִב-
שָׁלֵם בְּשִׁלְמוֹת.

כִּי צְרִיכִין בְּשַׁעַת אֲמִירַת תְּחִנּוֹת וּבִקְשׁוֹת,
לְהִרְחִיק מֵעֲצָמוֹ כָּל מִינֵי מַחְשְׁבוֹת-חַוִּץ
שֶׁבְעוֹלָם! - רַק לְכוּן דַּעְתּוֹ, אֶל הַדְּבוּרִים
שֶׁהוּא מְדַבֵּר לִפְנֵי הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ, ”כַּאֲשֶׁר
יִדְבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ” (שמות לג, יא).

וְאָז: מִמִּילָא בְּקַל יִתְעוֹרַר לִבּוֹ, עַד שְׂיִבּוֹא
לְבַבְיָה גְדוּלָה בְּאֵמֶת. וְאִם יִזְכֶּה
לְבַבְיָה בְּאֵמֶת - מַה טוֹב, וְאִם לֹא - לֹא, וְלֹא
יִבְלַל אֲמִירַתוֹ בְּשִׁבְלִי-זֶה.

צו.

(ח"ב צט)

אָמַר: הֲלֹא כִּשְׁהַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ עוֹזֵר
בְּהַתְּבוּדוֹת' - אֲזִי ה'הַתְּבוּדוֹת'
הוּא: ”כַּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ” (שמות
לג, יא).

צז.

(חיי-מוהר"ן תלט)

כִּךְ עָקַר הַתְּפִלָּה לְהַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ,
בְּפִשְׁטוֹת גָּמוּר, כְּתִינּוֹק לִפְנֵי אָבִיו,
”כַּאֲשֶׁר יִדְבַר אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ” (שמות לג, יא).
(עיני-שם הספור מרבנו ז"ל עם נכדו).

צח.

(כוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן ח"א ד)

בְּעִשְׂרֵת-יְמֵי-תְּשׁוּבָה

[הראשונים]

לְהִתְקַרְבוֹתוֹ שֶׁל
מוֹהֲרַנְ"ת לְרַבְּנּוֹ ז"ל - נִכְנָס פַּעַם אַחַת לְבִדּוֹ אֶצְלוֹ
ז"ל, וְסִפֵּר לִפְנֵיָו אֶת כָּל לְבוֹ. וְצִוָּה אֶז עָלָיו
כַּמָּה הִנְהִיגוֹת (עיני שיחות-הר"ן קפה).

**וְאַחֲרֵי-כֵן יֵצֵא עִמּוֹ מֵהַבַּיִת, וְהִלְךְ עִמּוֹ
בְּחוּץ אָנָּה וְאָנָּה אֶצֶל הַבַּיִת-
הַכְּנֻסֶת הַגְּדוֹל דְּשָׁם, וְדַבֵּר עִמּוֹ הַרְּבָה דְּבָרִים
הַמְּשִׁיבִין אֶת הַנֶּפֶשׁ, וְהַחֲיָה אוֹתוֹ מְאֹד.**

וּבְאִמְצַע הַשִּׁיחָה, לְקַחוּ אֲדַמּוּ"ר ז"ל
בְּיָדְיוֹ הַקְּדוֹשׁוֹת סָבִיב כְּתַפְּיוֹ,
וְעָנָה וְאָמַר לוֹ בְּזֵה-הַלְּשׁוֹן: ”אוֹן וְוִיטְעֵר:
סַע [איז] זַייער גוט, אז מ'רעדט זיך אויס
דאס הארץ פאר השם-יתברך, הינו: אזוי-
ווי מ'רעדט זיך אויס פאר א אמת'ן גוטן
פריינד!” [ומעשה: טוב מאד, שמשׁיחין את הלב לפני
השם-יתברך, הינו: כמו שמשׁיחין את הלב לפני חבר טוב
אמת].

**וּמִיָּד נִכְנָסוּ אֵלָיו הַדְּבוּרִים בְּלִבּוֹ כַּאֲשֶׁר
בוֹעֶרֶת מִמֶּשׁ. וְהִבִּין תַּכְּהָ: שְׁעַל-יְדֵי
‘עֲצָה זֹאת’, בּוֹדְאֵי יְהִיָּה נַעֲשֶׂה אִישׁ כָּשֶׁר
כְּרֵאוּי!**

כִּי כָּל מִינֵי מַחְשְׁבוֹת שְׂיִסְבֵּב הַבְּעַל-דָּבָר
בְּדַעְתּוֹ, וְכָל מִינֵי מְנִיעוֹת שְׂיִמְנְעֵהוּ -
כֻּלָּם יִסְפֵּר לִפְנֵי הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ, וַיִּבְקֶשׁ מֵאֲתוֹ
רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים עַל כָּל דָּבָר, שְׂיַעֲזְרוּ לְהִיּוֹת
כְּרֵאוּי לְאִישׁ-הַיִּשְׂרָאֵלִי.

**וְעַל-יְדֵי אֵלּוֹ הַדְּבוּרִים, קָרְבוֹ לְהַשָּׁם-
יִתְבָּרַךְ, בְּהִתְקַרְבוֹת גְּדוֹל מְאֹד.**

"הודעני נא את דרכך" (שמות לג, יג)

משה לא השיג בחייו, בחינת: 'צדיק ורע לו, רשע וטוב לו'. (ברכות ז.)

צ.ט.

(ח"א נו, ט)

כל ה'דבורים' מקבלין מן ה'שמים', כי שם כל הדבורים, כמו שכתוב (תהלים קיט, פט): "לעולם ה' דברך נצב בשמים".

וה'דבורים' שמקבלין מן ה'שמים', מקבלין מן ה'רעמים' וכו'. נמצא: שמקבלין הדבורים מה'ימים', כי הן הן בחינת 'שמים', ששם כל ה'דבורים' וכו'.

וכל ה'דבורים' שמקבלין מבחינת 'ימים', בחינת 'שמים', בחינת 'רעמים' - אין לגנות המקבל, אף אם אין הלכה כמותו, מאחר שקבלם מן ה'שמים'.

ועל-כן באמת "אלו ואלו דברי אלקים חיים" (ערוובין יג). ומה שאין הלכה כמותו, זה אי-אפשר לנו להבין ולהשיג, כי זה בחינת 'רעמים', שמשם קבל ה'דבורים', שעליהם נאמר (איוב לו, ה): "ירעם אל בקולו נפלאות".

דהיננו: שהם באמת "נפלאות תמים דעים" (על-פי איוב לו, טז), ואי-אפשר לנו להשיג זאת. כי זה בחינת "דרכי ה' שאי אפשר להשיג" - הינו בחינת (ברכות ז.): "צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו; רשע וטוב לו, רשע ורע לו, שאפלו משה-רבנו עליו השלום לא השיג זאת".

ועל-זה בקש (שמות לג, יג): "הודיעני נא את דרכיך".

כי "צדיק וטוב לו" - זה בחינת: 'הצדיק שהלכה כמותו'.

"צדיק ורע לו" - זה בחינת 'הצדיק שאין הלכה כמותו'.

"רשע וטוב לו" - זה בחינת 'הרשע שמקרב להצדיק שהלכה כמותו'.

"רשע ורע לו" - זה בחינת 'הרשע שמקרב להצדיק שאין הלכה כמותו'.

ואפלו משה לא השיג זאת - כי הם בחינת "דרכי ה'", בחינת 'רעמים', שהם "נפלאות תמים דעים" שאי-אפשר להשיג.

ועל-כן כשמקבלין דבורים מן ה'שמים', מבחינת 'ימים', בחינת 'רעמים' - אין לגנות אותו, אף אם אין הלכה כמותו - כי זה בחינת "מחלקת לשם-שמים" (אבות פ"ה מ"ז), שבאמת "אלו ואלו דברי אלקים חיים", רק שאי-אפשר להשיג זאת, כי הוא "נפלאות תמים דעים", בחינת 'רעמים', כנ"ל.

וזוה (איוב כו, יד): "הן אלה קצות דרכו" - הינו: שזה בחינת 'דרכי ה', בחינת 'צדיק וטוב' וכו', שאי-אפשר להשיג כנ"ל.

וזוה (שם): "ומה שמץ דבר נשמע בו, ורעם גבורותיו מי יתבונן" - הינו: שבאלו הדבורים שמקבלין מן השמים הנ"ל, אין בהם שום גנות, ואסור לגנות את המקבל, אף אם אין הלכה כמותו - כי זה בחינת 'דרכי ה', בחינת 'רעמים', שאי-אפשר להבין ולהשיג כנ"ל.

וזוה: "ומה שמץ דבר" וכו' - הינו: שאין בהם שום גנות, אף אם אין הלכה כמותו - כי: "ורעם גבורותו מי יתבונן" - כי מי יוכל להבין "רעם גבורותיו", שהם

"נפלאות תמים דעים", בחינת: "ירעם אל בקולו נפלאות" וכו'.

[ימי-מוהרנ"ת ח"א ט: גם דבר עמי אז באותו העת, וספר לי: "מגדל צערו ויסוריו בלי שעור, ועצם הצער והיסורים שיש לו מהילדה של בתו תחיה, שהיתה אז חולה ביותר מחלי ה'מזלע"ן [אדמת] או 'פאקי"ן' [אבעבועות]. ואמר: "שהוא מרגיש בלבו כל גניחה ונגיחה של התינוק, ושהוא מרצה הלואי והיה לו חלי ה'מזלע"ן בשביל התינוק!"

ואמר: "שהיסורים שלו הם בחינת 'דרכי-השם' שאי-אפשר להבין'. הינו: שיש 'דרכי-השם' שאי-אפשר להבינם', שהם בחינת "צדיק וטוב לו צדיק ורע לו" וכו' (ברכות ז), אשר באותו השבועות דבר מזה בהתורה ח"א נ"ו (הנ"ל).

וספר אז מענין מה שמוזבא ב'שבחי-הארז"ל: שפעם-אחת הפציר אותו הרבה הרב רבי חיים ויטאל ז"ל שגלה לו סוד אחד, ולא רצה האר"י, כי אמר: "שהוא ספנה גדולה לפניו!" - והפציר אותו הרב רבי חיים ויטאל הרבה, ומחמת-זה היה מכרח לגלותו, כי אמר: "שלא בא לעולם, כי אם לתקן נשמת הרב רבי חיים ויטאל ז"ל! - נמצא: כשרבי חיים ויטאל הפציר אותו, היה מכרח באמת לגלות הסוד לפניו.

ואחר-כך תכף כשגלה זה הסוד, נעשה בנו חולה, ונפטר מחמת-זה רחמנא-לצלן. ואיך אפשר להבין זאת, כי הלא היה מכרח לגלות הסוד, מחמת הפצרת רבי חיים ויטאל כנ"ל, ואף-על-פי-כן נענש על-זה. אך זה הוא בחינת: 'דרכי-השם שאי-אפשר להבינם'.

וספר אז כליזה, לענין יסוריו מבניו ויוצאי-חלציו: שכל יסוריו הוא מחמתנו, מחמת שעוסק לקרב אותנו להשם-יתברך, והלא כונתו באמת לשמים, ובודאי רצון השם-יתברך באמת שיעסק בתקוננו לקרבנו אליו יתברך וכו', ואף-על-פי-כן יש לו יסורים וענשים פאלו מחמת-זה דיקא. אך זה הוא 'דרכי-השם שאי-אפשר להבינם ככל' בשום-אופן.

ק.

(ח"ב ה, טו)

כשאהבתו חזקה כלי-כך להשם-יתברך, עד שמסלק כל חכמתו, ומשליך עצמו לרפש וטיט בשביל עבודתו

יתברך, כדי לעשות לו יתברך איזה נחת - אזי הוא טובה לה'מחין!

כי אזי זוכה להשיג, אפלו מה שהוא למעלה-מהמחין, מה "שגם משה בחייו לא השיג, הינו בחינת: צדיק ורע לו, רשע וטוב לו" (ברכות ז), שזה בחינת 'עוונת-המשפט', כי זה נראה כ'עוונת-הדין' חס-ושלום, "שגם משה בחייו לא השיג זאת".

הינו: גם בשהמח בשלמות ואינו נסתלק, שזה בחינת "משה בחייו", כי 'הסתלקות-המחין', בחינת 'שנה', זה בחינת 'הסתלקות-משה'. ו'קיום-המחין', בעת שהמחין קימים ואינם נסתלקין, זה בחינת "משה בחייו". וגם אז אין יכולין להשיג השגה הנ"ל: "מפני מה יש צדיק ורע לו" וכו'.

אבל על-ידי שאהבתו חזקה כלי-כך להשם-יתברך, שמשליך ומגלגל עצמו ברפש וטיט בשביל עבודתו יתברך, ועושה עבדות כעבד ממש בשביל אהבתו יתברך - אזי זוכה להשיג גם מה שבחינת "משה בחייו", דהינו בעת 'קיום המחין', אין יכולין להשיג! - דהינו: "צדיק ורע לו, רשע וטוב לו".

כי יש בחינת 'בן' - שמחפש ב'גנזיא' דמלכא' כמו 'בן'.

ויש בחינת 'עבד' - שאין לו רק לעשות עבודתו שנתנו לו, ואסור לו לשאל שום טעם וחקירה על עבודתו, כי הוא מחייב רק לעשות את שלו, דהינו עבודתו שנתנו לו לעשות.

אבל יש בן, שאוהב כלי-כך את אביו - עד שמחמת האהבה הוא עושה 'מעשה-

"פני ילכו והנחתי לך" (שמות לג, יד)

קב.

(ח"א לא, ט)

בזה שפך אחד מביא עולת־ראיה' מיגיעתו שמתניגע כל השנה - נתתקן ונתעלה כל לחמו ופרנסתו, בבחינת "לחם הפנים".

וזהו (דברים טז, טז): **"ולא יראה את פני ה' ריקם" ברגלים** - שאז נתגלין "פני ה'", בבחינת 'פנים'.

וזהו שהשיב הקדוש־ברוך־הוא למשה (שמות לג, יד): **"פני ילכו והנחתי לך"**.

כי משה בקש פפרה! - והשיב לו: **"פני ילכו"** - שיתקנו בחינת 'רגליך', בבחינת 'פנים' - אזי יתפפר להם וכו'.

קג.

(ח"א סג)

'פנים' לשון 'פעם', כמו שכתוב (שמות לג, יד): **"פני ילכו"**.

וגם 'פנים' לשון 'רצון' והשגחת השם־יתברך, כמו שכתוב (במדבר ו, כח): **"יאר ה' פניו אליך"**.

"פי מצאת חן בעיני ואדעך בשם" (שמות לג, יז)

קד.

(ח"ב א, יג)

בשזוכה ל'תפלה' שהיא בחינת "דבר ה'" (תהלים לג, ז), שהוא ה'שורש־העליון', שכל השרים העליונים וכל צבא השמים כלם מקבלים פחם ממנו - אזי הם

עבד, מה ש'עבד־פשוט' צריך לעשות וכו', ומגלגל עצמו בכל מיני רפש וטיט, כדי לעשות נחת־רוח לאביו, מה שאפלו 'עבד־פשוט' לא היה עושה עבודות כאלו.

ואזי כשאביו רואה אהבתו החזקה כל־כך - אזי הוא מגלה לו גם מה שאין נמסר אפלו לבן - כי אפלו ה'בן' יש מקומות שאסור לכנס לשם - הינו: שיש 'השגות' שגם ה'בן' אינו משיג אותם.

אבל על־ידי שמסלק כל חכמתו ומשליך עצמו ל'עבדות' בנ"ל - אביו מרחם עליו ומגלה לו מה שאינו נמסר אפלו ל'בן' - הינו: שנתגלה לו בחינת: **"צדיק ורע לו, רשע וטוב לו, שגם משה בחייו לא השיג זאת"**.

קא.

(שיחות־הר"ן פט; תי־מוהר"ן עא)

"אלמדה פשעים דרכיה, וחטאים אליך ישובו" (תהלים נא, טו).

"דרכיה" - זה בחינת ה'שלש־עשרה מדות', כמו שכתוב (שמות לג, יג): **"הודעני נא את דרכך"** - שהראה לו הקדוש־ברוך־הוא ה'שלש־עשרה מדות' (שם לד, יז).

הינו: כשלו־מדים לעשות ה'שלש־עשרה מדות' - אזי: **"וחטאים אליך ישובו"** - שהחטאים הנשארים שבכל חבילה, שבים אל השם־יתברך, לקבל ממנו חיות. (השיחה הזו נמצא בשלמותו, להלן בפסוק (שמות לד, ז): **"ה' ה' אל רחום וחנון"**).

כָּלֶם בְּחִינַת 'לוֹוִין' אֶצְלוֹ, עַד ה'שְׂרֵש־
הָעֲלִיּוֹן שֶׁהוּא "דְּבַר ה'".

שֶׁהוּא בְּחִינַת ה'בְּעַל־תְּפִלָּה', שֶׁהוּא
ה'מְלוֹחֶה־הַגְּדוֹל', שֶׁכָּל צָבָא
הַשָּׁמַיִם הֵם בְּחִינַת 'לוֹוִין' מִמֶּנּוּ, בְּבְחִינַת
(נְחֻמְיָה ט, ו): "וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים".

וְזֶה: "וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים" -
רְאֵי־תִבּוֹת: 'מְלוֹחֶה' - כִּי כָּלֶם הֵם
בְּחִינַת לוֹוִין זֶה מְזַה וְזֶה מְזַה, עַד ה'מְלוֹחֶה
הַגְּדוֹל', בְּחִינַת ה'בְּעַל־תְּפִלָּה' וְכוּ'.

וְזֶה בְּחִינַת 'נְשִׂאוֹת־חַן', בְּבְחִינַת (אֶסְתֵּר ב,
טו): "וַתְּהִי אֶסְתֵּר נִשְׂאֵת חַן בְּעֵינַי כָּל
רְאִיָּה" - "שֶׁכָּל אֶחָד וְאֶחָד נִדְמָה לוֹ
כְּאִמְתּוֹ" (מְגִלָּה יג).

כִּי זֶה ה'בְּעַל־תְּפִלָּה', הוּא בְּבְחִינַת "דְּבַר
ה'", ה'שְׂרֵש־הָעֲלִיּוֹן' וְכוּ' כִּנּוּל.
וְעַל־כֵּן כָּל צָבָא הַשָּׁמַיִם וְכָל הַשָּׂרִים
הָעֲלִיּוֹנִים, "כָּל אֶחָד וְאֶחָד נִדְמָה לוֹ כְּאִמְתּוֹ"
- הֵינּוּ: שֶׁהוּא נוֹשֵׂא חַן בְּעֵינֵיהֶם, וְכָל אֶחָד
נִדְמָה לוֹ שֶׁהוּא עוֹסֵק עִמּוֹ לְבַד - כִּי כָּלֶם
מְקַבְּלִים מִמֶּנּוּ.

וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת לג, יז): "כִּי מְצֵאתָ חַן
בְּעֵינַי וְאֲדַעַךְ בְּשֵׁם" - שְׁעַל־יְדֵי
בְּחִינַת 'נְשִׂאוֹת־חַן', שֶׁהוּא בְּחִינַת (נְחֻמְיָה ט,
ו): "וְצָבָא הַשָּׁמַיִם לָךְ מִשְׁתַּחֲוִים", שֶׁכָּלֶם
מְקַבְּלִים וְלוֹוִים מִמֶּנּוּ, שְׁעַל־יְדֵי־זֶה 'נוֹשֵׂא־
חַן' בְּעֵינֵיהֶם, בְּבְחִינַת (מְגִלָּה יג): "כָּל אֶחָד
וְאֶחָד נִדְמָה לוֹ כְּאִמְתּוֹ", כִּנּוּל.

עַל־יְדֵי־זֶה: "וְאֲדַעַךְ בְּשֵׁם" - שְׁתּוֹכֵל
לְדַעַת וְלִהְיֵר כָּל
הַמְּפָרְסָמִים 'בְּעַל־יְהֵשֵׁם'. כִּי מִי שֶׁהוּא
'מְפָרְסֵם' וַיֵּשׁ לוֹ 'שֵׁם' עַל־יְדֵי 'עֲזוֹת' - הוּא
נוֹפֵל לְפָנָיו (עֵינן בְּפָנִים כָּל הָעֵינָן שֶׁל לְהִפְיֵר
הַמְּפָרְסָמִים).

גַּם: "וְאֲדַעַךְ בְּשֵׁם" - זֶה בְּחִינַת
ה'נְפֻשׁוֹת', בְּחִינַת (בְּרָאשִׁית ב, יט): "נִפְשׁ
הָיָה הוּא שְׁמוֹ". כִּי עַל־יְדֵי ה'מְפָרְסָמִים',
הוּא מְקַשֵּׁר עִם כָּל הַנְּפֻשׁוֹת. (עֵינן בְּפָנִים).

"וַיֹּאמֶר הָרֵאנִי נָא אֶת כְּבֹדְךָ" (שְׁמוֹת לג, יז)

קה.
(ח"ב פב)

נִמְצָא לְהֵלֵךְ בְּפָסוּק (שְׁמוֹת לג, כ): "כִּי לֹא
יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחָי".

"וַחֲנַנְתִּי אֶת אֲשֶׁר אַחֲנֶךָ, וַרְחַמְתִּי
אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֶם" (שְׁמוֹת לג, יט)

בְּאוֹתָהּ שְׁעָה הִרְאָה לוֹ הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אֶת כָּל
ה'אוֹצְרוֹת שֶׁל מִתְּנ־שִׁכְר' וְכוּ', וְאַחֲרֵי־כֵן רָאָה
'אוֹצֵר גְּדוֹל', אָמַר: הָאוֹצֵר הַזֶּה שֶׁל מִי הוּא?! -
אָמַר לוֹ: מִי שֵׁיֵשׁ לוֹ, אֲנִי נוֹתֵן לוֹ מִשְׁכְּרוֹ, וּמִי
שֵׁאִין לוֹ, אֲנִי עוֹשֶׂה לוֹ חֲנֻם וְנוֹתֵן לוֹ מְזַה,
שֶׁנֶּאֱמַר: "וַחֲנַנְתִּי אֶת אֲשֶׁר אַחֲנֶךָ" - לְמִי שֵׁאִין
מִבְּקוֹשׁ לְחוֹן. וְכֵן "וַרְחַמְתִּי אֶת אֲשֶׁר אֲרַחֶם".
(שְׁמוֹת דְּבַר־מַה, ו)

קו.
(ח"ב עח)

כָּל ה'פְּשׁוּטִים', הֵן לְמִדָּן שְׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה
לְשֵׁם־שָׁמַיִם כְּשֶׁמְבַטֵּל מִלְּמוּדוֹ, הֵן
שְׂאֵר הַפְּשׁוּטִים - כָּל אֶחָד וְאֶחָד כְּפִי אַחֲזִיתוֹ
בְּהַתוֹרָה, כֵּן הוּא מְחַיֶּה עֲצָמוֹ בְּעֵת פְּשִׁיטוֹתוֹ
מִבְּחִינַת 'קִיּוּם־הָעוֹלָם קִדְּם קְבֻלַּת־הַתוֹרָה',
שֶׁהִיָּה הָעוֹלָם מִתְקַיֵּם רַק ב'חֶסֶדוֹ'.

כִּי לֹא הָיָה עֲדִין תּוֹרָה וְשׁוּם עֲשִׂיָּה שֶׁל
מְצוּהָ, שְׁעַל־יְדוֹ יִתְקַיֵּם הָעוֹלָם.

וְהַצְדִּיק בַּעַת פְּשִׁיטוֹתוֹ בַּשְּׁעָה שְׁבוּדָל מִן הַתּוֹרָה, מְקַבֵּל חַיּוֹת מִבְּחִינָה זוֹ. וְזֶה בְּחִינַת: "אוֹצֵר מִתְּנַת־חָנָם".

כִּי "יֵשׁ אוֹצֵר שֶׁל מִתְּנַת־חָנָם, שְׁמִי שְׂאִין לֹא שׁוֹם זְכוּת כָּלֵל מְקַבֵּל מִשָּׁם" (שְׁמוֹת־רַבָּה מו, ו).

וּבּוּדָאי אֵין זֶה הָאוֹצֵר מוּכָן בְּשִׁבִיל רְשָׁעִים, כִּי אִם־כֵּן הֲרָשָׁע גְּדוֹל מִן הַצְדִּיק, כִּי הֲרָשָׁע בּוּדָאי אֵין לֹא שׁוֹם זְכוּת כָּלֵל - וְכִי יִזְכֶּה בְּשִׁבִיל־זֶה לְקַבֵּל מִ'אוֹצֵר מִתְּנַת־חָנָם'!?

רַק זֶה ה'אוֹצֵר מִתְּנַת־חָנָם' הוּא בְּשִׁבִיל הַצְדִּיק לְבַד - הֵינּוּ: בַּשְּׁעָה שֶׁהַצְדִּיק הוּא 'אִישׁ פְּשׁוּט' - אֲזִי הוּא מְקַבֵּל מִזֶּה ה'אוֹצֵר מִתְּנַת־חָנָם'.

שְׂזָהוּ בְּחִינַת: 'קִדְּם קַבְּלַת־הַתּוֹרָה, שֶׁהִיָּה מִתְקִים הָעוֹלָם ב'חֶסֶד־חָנָם' לְבַד, בְּבְחִינַת: "כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד" (תְּהִלִּים קיח), הֵנָּאמַר עַל 'קִדְּם מִתְּנַת־חָנָם, כִּי מוּבָא בְּגִמְרָא (פְּסָחִים קיח): "הֵנִי עֲשָׂרִים־וְשֵׁשָׁה 'כִּי לְעוֹלָם חֶסֶד' בְּנִגְדַּ עֲשָׂרִים־וְשֵׁשָׁה דוֹרוֹת" וְכוּ'.

כִּי אֲזִי לֹא הִיָּה שׁוֹם תּוֹרָה, וְהִיָּו עוֹסְקִין רַק בְּיִשׁוּב־הָעוֹלָם וּבְדִרְדֵי־אֶרֶץ, כְּמוֹ שְׂאִמְרוּ (וַיִּקְרָא־רַבָּה ט, ג): "גְּדוֹלָה דִּרְדֵי־אֶרֶץ שְׂקִדְמָה לְתוֹרָה עֲשָׂרִים־וְשֵׁשָׁה דוֹרוֹת", וְאֲזִי הִיָּה עֶקֶר קִיּוּם־הָעוֹלָם עַל־יְדֵי 'חֶסֶד־חָנָם' לְבַד וְכוּ'.

וְהַצְדִּיק בַּשְּׁעָה שְׁפוּרֵשׁ מִן הַתּוֹרָה וְהוּא בְּחִינַת 'אִישׁ פְּשׁוּט' - הוּא מְקַבֵּל חַיּוֹת מִבְּחִינָה זוֹ שֶׁל 'קִדְּם מִתְּנַת־חָנָם, וּמִמֶּנּוּ מְקַבְּלִין חַיּוֹת כָּל הַפְּשׁוּטִים הֵנ"ל.

וְכָל־אֶחָד כְּפִי קְרוּבוֹ יוֹתֵר אֶל הַקִּדְּשָׁה וְאֶל הַצְדִּיק הֵנ"ל - כֵּן הוּא מְקַבֵּל מִמֶּנּוּ חַיּוֹת גְּבוּהָ יוֹתֵר.

וְזָהוּ בְּחִינַת ה'דִּרְדֵי שֶׁל אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְכוּ'. וּבִכְחַת הַזֶּה זוֹכִין לְבוֹא וּלְכַבֵּשׁ אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל וְכוּ'.

"כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי" (שְׁמוֹת לֵג, ב)

קז.

(ח"ב ז, ח)

'מֹשֶׁה' הִשִּׁיג בְּחִינַת (שְׁמוֹת לֵג, כ): "כִּי לֹא יִרְאֵנִי הָאָדָם וְחִי" - זֶה בְּחִינַת:

ה'הִשְׁגָּה שֶׁל מ"ה', בְּחִינַת (הַקִּדְּמַת הַזֶּהר א): "מָה חֲמִית מָה פִּשְׁפִּשְׁתָּ", בְּחִינַת: "אִיָּה מְקוֹם כְּבוֹדוֹ" (קִדְּשַׁת כְּתוּר לְשַׁבָּת; תְּקוּנֵי־זֶהר), שְׂזָהוּ ה'הִשְׁגָּה שֶׁל דְּרִי־מַעְלָה, בְּחִינַת 'בֵּן'.

ו'יִשְׁעִיָּה' שֶׁהִיָּה בְּמִדְרָגָה קְטָנָה מ'מֹשֶׁה, אָמַר (יִשְׁעִיָּה ו, א): "וְאִרְאֶה אֶת ה'" - זֶה בְּחִינַת 'הִשְׁגָּה שֶׁל דְּרִי־מַטָּה, בְּחִינַת 'תְּלַמִּיד', בְּחִינַת (שָׁם ו, ג): "מִלֵּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ".

כִּי אֶף־עַל־פִּי שְׂיַדַּע 'יִשְׁעִיָּה': שִׁישׁ ה'הִשְׁגָּה שֶׁל בְּחִינַת מָה' - אֶף־עַל־פִּי־כֵן אָמַר לְפִי מִדְרָגָתוֹ, שֶׁהוּא הִיָּה בְּבְחִינַת ה'הִשְׁגָּה שֶׁל: "מִלֵּא כָּל הָאָרֶץ כְּבוֹדוֹ", בְּחִינַת: "וְאִרְאֶה אֶת ה'".

קח.

(ח"ב פב)

'מֹשֶׁה־רַבֵּנוּ', כָּל מָה שֶׁעָלָה לְמַעְלָה יוֹתֵר עֲלִיוֹנָה, מְצָא שָׁם אֱלֹקִים, כְּמוֹ שְׂכַתּוּב (שְׁמוֹת יט, ג): "וּמֹשֶׁה עָלָה אֶל הָאֱלֹקִים".

כִּי בְּגִשְׁמִיּוֹת אָנּוּ רוּאִים: שִׁישׁ אָדָם שֶׁהוּא לְמַטָּה בְּדַחְקוֹת, אֲזִי הוּא עוֹבֵד הַשָּׁם וּמְכִיר אוֹתוֹ. וּכְשֶׁנִּתְעַלָּה לְמַעְלָה, שְׁנַתְעַשֵּׂר, אֲזִי שׁוֹכֵחַ בְּהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא וְכוּ'.

פחותה ממנה, אף-על-פי שזאת המדרגה שהוא עכשו בה, גם היא מדרגה גדולה לערך שאר הצדיקים, אבל מחמת שלפי ערכו הוי לה נפילה, הוא מתבייש בזה המדרגה פאלו חטא איזה חטא, ועושה תשובה על-זה פאלו חטא.

ובא על-ידי-זה ל'בושה גדולה, הינו בחינת 'תפלין' וכו', ובא לבחינת 'ידיעה חדשה והפרה'.

וה'צדיק' נקרא (תהלים צב, יג): "ארז בלבנון". וזה שספר התנא בשבחו של הצדיק, שהיה צדיק בדורו, "ונפל במקומנו" - כי בודאי מדרגת התנא היתה גם-כן גדולה, אבל לפי ערך הצדיק היתה נפילה.

גם 'הקדוש-ברוך-הוא' נקרא (בראשית-רבה סח, ט; שמות-רבה מה, ו): "מקומו של עולם". וזה פרוש: "נפל במקומנו" - שנפל ל'השגות-אלקות' לפי השגתנו.

הגם שגם השגתנו גדולה, אבל לפי ערכו הוי לה נפילה - ששב בתשובה, ומתבייש בהשגתנו.

קי.

(ח"א נו, ג)

"חצר בית הנשים" (אסתר ב, יא) - מלשון (רש"י בראשית לב, לג; חלין צא): "שנשו וקפצו ממקומו של עולם" - שנתרחקו מהשם יתברך.

קיא.

(ח"ב א, יד)

כשאדם יושב לדבר בחברו, זה בחינת ראש-השנה, שהוא 'יומא' דדינא, שהוא יושב ודן את חברו. וצריך

והדבר תמוה: כי אדרבא, כל מה שאדם נתעלה ביותר, בודאי הוא יותר קרוב לאלקות, כי כל ה'טוב' הוא אלקות, כמו שכתוב (תהלים קמה, ט): "טוב ה' לכל". ואנו רואים בהפך: כשאדם בא בעשירות, בטוב, אזי שוכח בהקדוש-ברוך-הוא!

ותדע: שזה בחינת (בראשית כז, א): "ותכהין עיניו מראת" - מחמת שנתקרב ביותר אל האור אלקות, אזי האור מכהה עיניו ומזיק לו - כמו כשאדם מסתכל בעצם השמש, אור השמש מזיק לעיניו.

אבל יש בחינת 'סגול' וכו', שזהו בחינת (שמות לג, כב): "ושפתי כפי עליך" - כי בלא זה, היה עצם אור-הכבוד מזיק למשה, כמו שכתוב (שם לג, כ"ג): "כי לא יראני האדם וחי, וראית את אחורי".

וזה שבקש דוד (תהלים עג, כד): "ואחר כבוד תקחני" - תקרבני ב'התקרבות של משה', שבקש משה (שמות לג, יח): "הראני נא את כבודך", והראית לו את 'אחורי כבודך', כמו שכתוב (שם לג, כ"ג): "ושפתי וכו' וראית את אחורי".

"הנה מקום אתי" (שמות לג, כא)
- ענין 'מקומו של עולם' -

"הנה מקום אתי" - הוי הקדוש-ברוך-הוא מקומו של עולם, ואין עולמו מקומו.
(בראשית-רבה סח, ט; שמות-רבה מה, ו)

קט.

(ח"א לח, ז)

"ארז נפל במקומנו" (בכורות נז): - כי ידוע: שהצדיק שעובד את השם בדבקות גדול ובשכל גדול, כשנופל לאיזה מדרגה

לְזַהַר מְזֵה מְאֹד, וּלְהַסְתַּכֵּל עַל-עַצְמוֹ הַיָּטֵב:
אִם הוּא רְאוּי לָזֶה לְשֹׁפֵט אֶת הַחֵבְרוֹ, "כִּי
הַמִּשְׁפָּט לְאַלְקִים הוּא" (דְּבָרִים א, יז).

כִּי רַק הוּא יִתְבַּרֵךְ לְבַדּוֹ, רְאוּי לְשֹׁפֵט אֶת
הָאָדָם, כְּמוֹ שְׁאִמְרוּ רַז"ל (אָבוֹת פ"ב מ"ד):
"אֵל תִּדְיִן אֶת הַחֵבְרָה עַד שֶׁתִּגְיַע לְמִקְוָמוֹ".

וּמִי הוּא שְׂיִכּוּל לִידַע וּלְהַגִּיעַ לְמִקְוָם
חֵבְרוֹ, כִּי אִם הַשֵּׁם-יִתְבַּרֵךְ, "שֶׁהוּא
מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִין הָעוֹלָם מִקְוָמוֹ"
(בְּרַאשִׁית-רַבָּה סח, ט; שְׁמוֹת-רַבָּה מו, ו), וְכָל אֶחָד
וְאֶחָד יֵשׁ לוֹ מִקְוָם אֲצֵלוֹ יִתְבַּרֵךְ.

וְעַל-כֵּן הוּא לְבַדּוֹ יִתְבַּרֵךְ, יְכוּל לָדוֹן אֶת
הָאָדָם - כִּי הוּא יִתְבַּרֵךְ 'בְּעַל-
הַרְחָמִים, וּבְיִבּוּדָאֵי הוּא מְקַיֵּם בְּנוֹ (אָבוֹת פ"א
מ"ו): "הָיָה דָן אֶת כָּל הָאָדָם לְכַף זְכוּת" וְכוּ'.

עַל-כֵּן הוּא לְבַדּוֹ יִתְבַּרֵךְ, רְאוּי לָדוֹן אֶת
הָעוֹלָם - כִּי הוּא יִתְבַּרֵךְ יוֹדַע
מִקְוָם כָּל אֶחָד וְאֶחָד, כִּי כָל הַמִּקְוָמוֹת הֵם
אֲצֵלוֹ יִתְבַּרֵךְ, כִּי "הוּא מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם,
וְאִין הָעוֹלָם מִקְוָמוֹ", בְּנ"ל.

כִּי אַף-עַל-פִּי שְׁאֵנוּ מוֹצְאִים מִקְוָמוֹת
שֶׁהָיָה בָּהֶם הַשְּׂרָאָת הַשְּׂכִינָה, בְּגוֹן
בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ - אִין הַבּוֹנֵה חֲסִי-וְשָׁלוֹם
שֶׁנִּתְצַמְצַם שֵׁם אֱלֻקוֹתוֹ יִתְבַּרֵךְ חֲסִי-וְשָׁלוֹם,
כְּמוֹ שְׁאִמְרַ שְׁלֹמֹה (מְלָכִים-א ח, כז): "הִנֵּה
הַשָּׁמַיִם וְשָׁמַיִם הַשָּׁמַיִם לֹא יִכְלָפוֹהָ, אִף כִּי
הַבַּיִת הַזֶּה" וְכוּ'.

רַק מִחֲמַת שֶׁהָיָה שֵׁם דְּבָרִים נָאִים, כִּי
"בְּבֵית-הַמִּקְדָּשׁ הָיָה צִיּוּרָא דְעֵבְדָא"
דְּבְרָאשִׁית, וְצִיּוּרָא דְגִן-עֵדֶן" (תַּקוּנֵי-זִהָר יג) -
עַל-כֵּן הַמִּשְׁיָד לְשֵׁם קִדְשָׁתוֹ יִתְבַּרֵךְ. אָבָל
הוּא יִתְבַּרֵךְ "אִין הָעוֹלָם מִקְוָמוֹ, רַק הוּא
מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם".

וּמִי שְׂאוּחַז בְּבַחֲיִנַת 'פְּסָא-הַכְּבוֹד',
בְּבַחֲיִנַת 'שְׂרִשִׁי-הַנְּשָׁמוֹת' - הוּא גַם-
כֵּן בְּחִינַת: "מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם" וְכוּ' - וְעַל-
כֵּן הוּא יְכוּל לְעֲשׂוֹת 'רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה'.

[לְקוּטֵי-הַלְכוּת, צִיצִית ג, כ: וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת לג, כא):
"הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי", הַנֶּאֱמַר בַּעַת שְׂרָצָה הַשֵּׁם-יִתְבַּרֵךְ
לְהַתְעַטֵּף בְּצִיצִית לְסִדֵּר לְפָנָי מִשֶּׁה י"ג מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים,
וּמִזֶּה הַפְּסוּק לְמַדּוֹ רַז"ל מִכָּאן (בְּרַאשִׁית-רַבָּה סח, ט; שְׁמוֹת-
רַבָּה מו, ו): "שֶׁהַקְדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִין
הָעוֹלָם מִקְוָמוֹ" - כִּי הָא בְּהָא תִּלְיָא, כִּי עַל-יַדֵּי שֶׁהוּא
יִתְבַּרֵךְ כְּבִיכּוּל 'מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם', עַל-יַדֵּי-זֶה נִמְשָׁכִין כָּל
הַמִּדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, מִחֲמַת שִׁיּוּדַע מְקוֹם כָּל אֶחָד וְאֶחָד].

[לְקוּטֵי-הַלְכוּת, הַרְשָׂאָה ה, יז: "הִנֵּה מְקוֹם אֲתִי"
(שְׁמוֹת לג, כא), דְּרָשׁוּ רַז"ל מִזֶּה (בְּרַאשִׁית-רַבָּה סח, ט; שְׁמוֹת-רַבָּה
מו, ו): "שֶׁהַקְדוּשָׁ-בְרוּךְ-הוּא מִקְוָמוֹ-שֶׁל-עוֹלָם, וְאִין
הָעוֹלָם מִקְוָמוֹ" וְכוּ' - הִינֵנו: כִּי זֶה עֵקֶר גְּדֹל נִפְלְאוֹת רַחֲמֵי
וְחֲסִדֵּי שְׁאִינָם כָּלִים לְעוֹלָם, מִחֲמַת שֶׁהוּא יִתְבַּרֵךְ בְּחִינַת
'מִקְוָמוֹ-שֶׁל-עוֹלָם' וְכוּ', עַל-כֵּן הוּא יוֹדַע מְקוֹם כָּל אֶחָד
וְאֶחָד, וְעַל-יַדֵּי-זֶה הוּא דָן אֶת הַכָּל בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים
גְּדוּלִים, כְּמִבְּאֵר שֵׁם הַיָּטֵב בְּהַתּוֹרָה (ח"ב א) הַנִּזְכָּר].

קִיב.
(ח"בנו)

כְּשִׁישׁ לְהָאָדָם לֵב, אִין שִׁיָּד אֲצֵלוֹ
'מְקוֹם' כָּלֵל, כִּי אֲדַרְבָּא, "הוּא
מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם" וְכוּ' (בְּרַאשִׁית-רַבָּה סח, ט;
שְׁמוֹת-רַבָּה מו, ו).

כִּי הָ'אֱלֻקוֹת' הוּא בְּלֵב וְכוּ', וְאֲצֵל הַשֵּׁם-
יִתְבַּרֵךְ נֶאֱמַר: (שְׁמוֹת לג, כא): "הִנֵּה
מְקוֹם אֲתִי" - "שֶׁהוּא מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם,
וְאִין הָעוֹלָם מִקְוָמוֹ" (בְּרַאשִׁית-רַבָּה וּשְׁמוֹת-רַבָּה
שם).

נִמְצָא: מִי שִׁישׁ לוֹ לֵב יִשְׂרָאֵלִי, אִין רְאוּי
לוֹ לֵאמֹר: "שְׁמִקְוָם זֶה אִין טוֹב
לְפָנָיו"! - כִּי אִין שִׁיָּד אֲצֵלוֹ 'מְקוֹם' כָּלֵל - כִּי
אֲדַרְבָּא: "הוּא מִקְוָמוֹ שֶׁל עוֹלָם, וְאִין הָעוֹלָם
מִקְוָמוֹ".

"וְשִׁמְתִיךָ בְּנִקְרַת הַצֹּר, וְשִׁכְתִּי כְּפִי עָלֶיךָ עַד עֲבָרֵי וְגו'. וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרָי, וּפְנֵי לֹא יֵרְאוּ"
(שְׁמוֹת לג, כב-כג)

[שִׁיחוֹת הָרֶ"ן קִלְט: סֵפֶר לִי אֶחָד מֵאַנְשֵׁי: שְׁפַעַם-אֶחָד סֵפֶר לְרַבְנּוֹ ז"ל: "שִׁדְּבֵרוּ לּוֹ אֵיזָה שְׁדוּדָה!" - וְאָמַר הָאִישׁ הַגִּזְלָן לְפָנָיו ז"ל: "שְׁשֵׁם אֵין מְקוֹם לְפָנָיו!"

הַשִּׁיב לּוֹ רַבְנּוֹ ז"ל (הַתּוֹרָה הַגִּזְלָן ח"ב נו): "כְּשֵׁישׁ לְהֶאָדָם לֵב שָׁל יִשְׂרָאֵלִי, אֵין שְׁדָה אֲצִלּוֹ מְקוֹם וְכו'. כִּי ה' לֵב הוּא אֵלְקוֹת" וְכו'.

קיד.

(ח"א נד, ד)

"וּכְשֶׁחֲזַרְתִּי לְאַחֲרָי, אָמְרוּ לִי: עֵינֵינוּ שָׁל אֲבִשְׁלוֹם הֵיְתָה" (נִדָּה כד): - הֵינּוּ: שְׁאֲבִשְׁלוֹם נָפַל לְבַחֲיַת הָרַעֲ-עֵינָי.

וְזָהוּ: "כְּשֶׁחֲזַרְתִּי לְאַחֲרָי" - הֵינּוּ: אַחַר הַתְּקוּן, שְׁחֲזַרְתִּי בַּחֲיַת מְשִׁיחַ לְמְקוֹמוֹ, לְבַחֲיַת אַחֲרָי, כִּי שָׁם שָׁרַשׁ הַמְּלֶכֶת הַמְּשִׁיחַ, בְּבַחֲיַת (שִׁירַת־הַשִּׁירִים ז, ו): "מְלֶכֶת אֲסוּר בְּרַהֲטִים", "בְּרַהֲטֵי מַחִין" (תְּקוּנַת־זֶהַר כא).

"אֲסוּר" - הֵינּוּ: בַּחֲיַת קָשֶׁר שָׁל תְּפִלִּין, שֶׁהִיא בַּחֲיַת אַחֲרָי, כְּמֵאֲמַר חַז"ל (בְּרַכּוֹת ז - עַל שְׁמוֹת לַג, כג): "וְרֵאִיתָ אֶת אַחֲרָי", "זֶה קָשֶׁר שָׁל תְּפִלִּין". (עֵינַן בְּפָנִים).

קטו.

(ח"ב ה, ז)

וְזָה בַּחֲיַת (שְׁמוֹת לַג, כב): "וְשִׁמְתִיךָ בְּנִקְרַת הַצֹּר", הַנֶּאֱמַר בְּמִשְׁהוֹ, בְּעַת שֶׁזָּכָה לְרֵאוֹת וּלְהַשִּׁיג מֵה שֶׁהִשִּׁיג.

הֵינּוּ: שֶׁהִבְטִיחוּ הַשָּׁם-יִתְבָּרַךְ לְהַגִּן עָלָיו, שִׁיְהִיָּה נִסְתָּר "בְּנִקְרַת הַצֹּר", דְּהֵינּוּ בַּחֲיַת 'צְמֻצוֹם' - שֶׁלֹּא יֵצֵא הַמַּח לְשׁוֹטֵט חוּץ לְגִבּוֹל שֶׁהִיָּה לוֹ.

קטז.

(ח"ב פב)

נִמְצָא לְעֵיל בְּפָסוּק (שְׁמוֹת לַג, כ): "כִּי לֹא יֵרְאוּ אֶת הָאָדָם וְחָי".

קיג.

(ח"ב פג)

עַל-יְדֵי תְּקוּן-הַבְּרִית שֶׁהוּא 'קֶשֶׁת' - יָכוֹל לְהוֹצִיא ה'חֲצִים', שֶׁהִיא ה'תְּפִלָּה', שֶׁהִיא "ח"י בְּרַכָּאן דְּצִלוֹתָא - שֶׁהֵם תְּלַת וָוִי"ן" (תְּקוּנַת־זֶהַר מא. מח.), בַּחֲיַת 'חֲצִים'.

ו'מְקוֹמָם' בְּבְרִית, בְּבַחֲיַת (תְּהִלִּים פט, כט): "וּבְרִיתִי נִאֲמַנָּת לוֹ". 'אֲמוּנָה' זֶה בַּחֲיַת 'תְּפִלָּה', בְּבַחֲיַת (שְׁמוֹת יז, יב): "וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה".

וְאֵז 'הַתְּחֵלֶת צְמִיחַת קֶרֶן מְשִׁיחַ' וְכו'. וְאֵז נַעֲשֶׂה 'בְּרִיתֵינוּ' - הֵינּוּ: שְׁבָא לְקִדְשַׁת שַׁבַּת שְׁאֲסוּר בְּמִלְאֲכָה וְכו'.

ו'קִדְשַׁת שַׁבַּת' - זֶה בַּחֲיַת 'תְּכָלִית הַיְדִיעָה', ו'תְּכָלִית הַיְדִיעָה שְׁלֹא גִדַּע" (בַּחֲיַנוֹת-עוֹלָם פִּי"ג לג). וּבְשִׁבְלִי-זֶה 'שַׁבַּת' נִקְרָא: "תְּכָלִית שָׁמַיִם וָאָרֶץ" (תְּפִלַּת עֲרַבִית שַׁבַּת) וְכו'.

ו'תְּכָלִית הַזֶּה' - הוּא 'עֶקֶר הַמְּקוֹם', הֵינּוּ בַּחֲיַת: "מְקוֹמוֹ שָׁל עוֹלָם" (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה סח, ט; שְׁמוֹת-רַבָּה מה, ו) - שִׁזָּה הַתְּכָלִית, הוּא הַמְּקִיף אֶת 'כָּל הָעוֹלָם' שֶׁנִּבְרָא ב'הַכְּמָה', כְּמוֹ שֶׁפְּתוּב (תְּהִלִּים קד, כד): "כָּלֶם בְּהַכְּמָה עָשִׂיתָ".

וְזָהוּ בַּחֲיַת (בְּרַכּוֹת ו:): "הַקּוֹבֵעַ מְקוֹם לְתַפְלָתוֹ" - כִּי זֶה 'עֶקֶר הַמְּקוֹם', בְּבַחֲיַת (שְׁמוֹת טז, כט): "אֵל יֵצֵא אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי".

"פֶּסֶל לָךְ שְׁנֵי לַחַת אֲבָנִים בְּרֵאשִׁימִים"

(שְׁמוֹת לַד, א-ד)

"פֶּסֶל לָךְ" - הָרְאָהוּ מִחֻצַּב סִנְפִירֵינוֹן מִתּוֹךְ אֶהְלוּ, וְאָמַר לוֹ: הַפְּסֵלֶת יְהִי שְׁלֹךְ. מִשָּׁם נִתְעַשֵּׂר מִשָּׂה הַרְבֵּה. (רש"י; נְדָרִים לַח. יְרוּשְׁלָמִי שְׁקָלִים פ"ה ה"ב; שְׁמוֹת-רַבָּה מו, ב; וַיִּקְרָא-רַבָּה לַב, ב; תַּנְחוּמָא תְשֻׁא כַס; וְעוֹד)

קִיז.

(ח"א, ל, ח)

אִי-אֶפְשָׁר לָבוֹא אֶל הַתּוֹרָה, בְּיָאם עַל-יְדֵי עֲזוֹת-דְּקַדְשָׁה.

וּכְנַגְדֵּיהָ יֵשׁ לְהַפּוֹד: עֲזוֹת מִן הַפְּטָרָא-אַחֲרָא, שְׁמִשָּׁם בְּאִין תּוֹרוֹת אַחֲרוֹת. שְׁהֵן תּוֹרוֹת שְׁלֵהֶן, שְׁהֵם בְּחִינַת פְּסִילִים.

כִּי "כָּל מִי שֵׁישׁ בּוֹ עֲזוֹת, בְּיָדוֹעַ שְׁלֵא עֲמָדוֹ רַגְלֵי אֲבוֹתָיו עַל הַר-סִינַי" (נְדָרִים כ), וַיֵּשׁ לוֹ תּוֹרָה מִפְּטָרָא-אַחֲרָא הַנִּקְרָאִין פְּסִילִים.

שֶׁהוּא הַפֶּדָּה מִן הַתּוֹרָה-הַקְּדוּשָׁה שְׁלָנוּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת (שְׁמוֹת לַד, א): "פֶּסֶל לָךְ". כִּי הִיא נִקְרָאת פְּסֵלֶת, עַל שֵׁם הָעֵתִיד.

כְּמֵאמֹר הַזֶּה ל (פְּסָחִים נ): "אוֹר שֶׁהוּא יִקְרַב בְּעוֹלָם הַזֶּה, יְהִי קַפּוּי וְקַל לְעוֹלָם-הַבָּא" - שֶׁהִיא בְּחִינַת פְּסֵלֶת, שֶׁהוּא קַפּוּי וְקַל וְצָר לְמַעְלָה.

אַבְל 'תּוֹרָתוֹ' [שֶׁל מִי שֵׁישׁ לוֹ עֲזוֹת דְּסִטְרָא-אַחֲרָא], הִיא 'פְּסֵלֶת' אֲפִלוּ בְּעוֹלָם-הַזֶּה. וְעַל-שֵׁם-זֶה נִקְרָאִין 'פְּסִילִים', כְּמוֹ שְׁכַתוּב (שְׁמוֹת כ, ג): "לֹא תַעֲשֶׂה לָךְ פֶּסֶל".

וּמִי שֵׁישׁ לוֹ עֲזוֹת שְׁלֵהֶם מִן הַפְּטָרָא-אַחֲרָא, הוּא מְקַבֵּל תּוֹרָה שְׁלֵהֶם, בְּחִינַת פְּסִילִים בְּנ"ל.

קִיח.

(ח"א, ס, א)

דַּע: שֵׁישׁ שְׁבִילֵי הַתּוֹרָה שֵׁישׁ בָּהֶם הַתְּבוּנָנוֹת גְּדוֹל מְאֹד, שְׁאִי-אֶפְשָׁר לָבוֹא לְהַתְּבוּנָנוֹת הַזֹּאת, בְּיָאם עַל-יְדֵי עֲשִׂירוֹת וְכו'.

וְעַל-כֵּן 'מִשָּׂה' וְכָל הַנְּבִיאִים הָיָה לָהֶם עֲשִׂירוֹת גְּדוֹל מְאֹד, כְּדֵי לָבוֹא עַל-יְדוֹ לְהַתְּבוּנָנוֹת הַזֹּאת.

וְכֵן כָּל מִי שֶׁעָבַר דֶּרֶךְ יָדָם הַתּוֹרָה, הָיָה לָהֶם עֲשִׂירוֹת גְּדוֹל מְאֹד, דְּהֵינּוּ 'מִשָּׂה-רַבָּנוּ', שֶׁהֵבִיא הַתּוֹרָה לְיִשְׂרָאֵל, הָיָה עֲשִׂיר גְּדוֹל, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (נְדָרִים לַח. יְרוּשְׁלָמִי שְׁקָלִים פ"ה ה"ב; שְׁמוֹת-רַבָּה מו, ב; וַיִּקְרָא-רַבָּה לַב, ב; תַּנְחוּמָא תְשֻׁא כַס; וְעוֹד).

וְכֵן רַבֵּי שְׁפִדָּר וְחֵתֶם ה'מְשַׁנְּיֹת', וְכֵן רַב אֲשִׁי שֶׁהָיָה חֲתִימַת הַתְּלִמּוּד, וְסִדָּר אֶת כָּל הַתְּלִמּוּד, שֶׁגַּם-כֵּן הָיוּ עֲשִׂירִים גְּדוֹלִים מְאֹד, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (גִּיטִין נט, וְעֵין בְּבֵא-מְצִיעָא פה) - כִּי מִחֲמַת שֶׁתִּקְנּוּ וְסִדְרוּ כָּל הַתּוֹרָה שְׁבַע-עֶלְפָּה, וְעָבַר דֶּרֶךְ יָדָם הַתּוֹרָה, עַל-כֵּן הָיוּ גַּם-כֵּן עֲשִׂירִים בְּנ"ל, כִּי צָרִיךְ עֲשִׂירוֹת גְּדוֹל לְהַתְּבוּנָנוֹת הַנ"ל.

וְזֶה בְּחִינַת (שְׁמוֹת לַד, א): "פֶּסֶל לָךְ", וְדָרְשׁוּ רַז"ל: "הַפְּסֵלֶת יְהִי שְׁלֹךְ" וְכו' (רש"י; נְדָרִים שָׁם; יְרוּשְׁלָמִי שָׁם; שְׁמוֹת-רַבָּה שָׁם; וַיִּקְרָא-רַבָּה שָׁם; תַּנְחוּמָא תְשֻׁא שָׁם; וְעוֹד).

כִּי כְּמוֹ שֶׁבְּפִשְׁטֵי הַתּוֹרָה, קָדָם שֶׁמְחַדְּשִׁין אֵיזָה פִּשְׁט, צָרִיךְ לִזְמַר מִקְדָּם 'הַקְּדָמוֹת', וְאַחֲרֵיכֵן מְשַׁלְּכִין הַקְּדָמוֹת, וּבָאִים אֶל ה'מְכוּן', כִּי הָעֵקֶר הוּא ה'מְכוּן', וְכָל ה'דְּבָרִים' וְהַקְּדָמוֹת שֶׁמְקַדָּם, הֵם בְּחִינַת פְּסֵלֶת, שֶׁנִּסְרִין וְנִפְסָלִין סְבִיב ה'מְכוּן'.

"וַיַּפְסֵל שְׁנֵי לַחַת אַבְנִים כְּרֵאשֹׁנִים, וַיִּשְׁבֵּם מֹשֶׁה בַּבֶּקֶר וַיַּעַל אֶל הַר סִינַי" (שמות לד, ד)

עלה בראש-החדש אלול. (תנחומא תשא לא)
בעלות-השחר של כ"ט באב. (חזקוני)

קב.
(ח"ב פב)

עקר ה'תשובה' הוא ב'חדש-אלול'. כי הם 'ימירצון' "שעלה משה לקבל לוחות אחרונות" (שמות לד, ד; ובתנחומא), ופתח 'דרך-כבושה' לילך בה.

והדרך שעשה משה הוא כד: שקשר עצמו אפלו לפחות שב'ישראל', ומסר-נפשו עליהם, כמו שכתוב (שמות לב, לב): "ואם אין מחני נא".

והיה מאסף ומיחד ומקשר עצמו עם כל ישראל, אפלו עם הפחות-שבפחותים' - כי יש בחינת 'אלקות' אפלו ב'דיוטא-התחתונה', אפלו ב'עשרה כתרי דמסאבותא' - לקיים (תהלים קג, יט): "ומלכותו בכל משלה".

"וַיַּעֲבֵר יְהוָה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא: ה' ה' אֵל רַחוּם וְחַנוּן אֶרֶךְ אַפַּיִם וְרַב חַסֵּד וְאֱמֶת. נִצַּר חֶסֶד לְאֲלֹפִים נְשִׂיא עֹן וּפְשַׁע וְחַטָּאָה וְנִקְחָה לֹא יִנְקָה" (שמות לד, ו-ז)
- ענין 'שלוש-עשרה מדות של רחמים' -

"וַיַּעֲבֵר יְהוָה עַל פָּנָיו וַיִּקְרָא" (שמות לד, ו) - מלמד: שנתעטף הקדוש-ברוך-הוא בטלית-לבן, וסדר שלש-עשרה מדות של רחמים.
(ראש-השנה יז; ובמהרש"א; רבנו-בחיני, במדבר טו, לח)

קנא.
(ח"א ח, א-ב-ג-ד-ח)

הנה יקר גנוחי ונה (שקוריו: קרעץ) מאיש ישראלי, כי הוא שלמות החסרונות,

כמו-כן ב'התבוננות-התורה', צריך לילך מקדם, ולסבב בכמה סבובים, עד שבאים אל ה'מכון', והעקר הוא ה'מכון', וכל אלו ה'סבובים' הם בחינת 'פסלת', והם בחינת 'עשירות' שעל-ידו באים אל ה'התבוננות'.

וזה בחינת: "פסל לך - הפסלת יהיה שלך", "משם נתעשר משה" (רש"י שמות שם; גדרים לח.; ירושלמי שקלים פ"ה ה"ב) - כי זה ה'פסלת של לוחות', הם בחינת ה'סבובים', שנגסרין ונפסלין סביב, סביב ה'התבוננות', והם בחינת 'עשירות' כנ"ל, שעל-ידו באים אל ה'התבוננות' כנ"ל.

וזה אותיות "ממון", ראשי-תבות: "משם נתעשר משה". וה'י"ו' הוא בחינת ה'לוחות', שמשם נתעשר משה, כי "הלוחות ארפן ו' ורחבן ו'" (בבא-בבא יד).

קיט.

(חיי-מוהר"ן תקעח)

"פסל לך" (שמות לד, א), "הפסלת יהיו שלך" (רש"י; גדרים לח. ירושלמי שקלים פ"ה ה"ב; שמות-רבה מו, ב; ויקרא-רבה לב, ב; תנחומא תשא כט; ועוד). הינו: שבכל-מקום שתראה איזה 'פסלת', יהיה ה'פסלת' שלך - שתתלה ה'פסלת' בה.

"משם נתעשר משה" (שם) - הינו: על-ידי-זה זכה לחכמה [הגהת הרב מטשעהרין ז"ל: אולי רצונו לומר: על דרך שאמר רז"ל (גדרים מא.): "דעת קנית מה חסרת"] - כי "החכמה מאין תמצא" (איוב כח, יב), ומחמת שהיה לו 'מדת הענוה' כל-כך, שכל ה'פסלת' היה רק שלו - על-ידי-זה זכה לחכמה.

כי על-ידי ה'נשימה' שהוא ה'רוח-חיים', נברא העולם וכו', והוא גם-כן 'חיות האדם', כי 'חיות-האדם' הוא ה'נשימה' וכו'.

נמצא: כי עקר 'חיות כל הדברים' הוא בבחינת 'רוח'. וכשיש 'חסרון' באיזה דבר, עקר ה'חסרון', הוא בבחינת ה'רוח-חיים' של אותו הדבר, לאשר ה'רוח' הוא המקום הדבר - וה'אנחה' הוא 'אריכת-הנשימה'.

והוא בבחינת (שמות לד, ו): **"ארך אפים"** - דהינו: **"מאריך רוחה"** (תרגום שם; ירושלמי תענית פ"ב ה"א) - ועל-כן כשמתאנח על החסרון ומאריך רוחה, ממשיך 'רוח-חיים' להחסרון.

אך מאין מקבלין ה'רוח-חיים'?! - מהצדיק והרב שבדור וכו'!

כי עקר 'רוח-חיים' הוא בהתורה, והצדיקים דבקים בתורה. וכשהוא מקשר להצדיק והרב שבדור - אז כשהוא מתאנח ומאריך רוחה, ממשיך ממנו 'רוח-חיים'.

אך רשעים 'הדוברים על צדיק עתק בנאווה ובוז' (תהלים לא, יט) - מאין מקבלין הם ה'רוח' להשלים ה'חסרון'?!

אך יש רב דקלפה, בחינת 'עשו', כמו שכתוב (בראשית לג, ט): **"יש לי רב"**.

בחינת **"אלופי עשו"** (שם לו, מ), ותרגומו: **"רברבי עשו"**. ומהם מקבלין הרשעים ה'רוח', והוא בחינת 'רוח-הטמאה' וכו'. וזהו בחינת: **"ארך אפים לרשעים"** וכו' (ערובין כב, יומא סט; סנהדרין קיא; ירושלמי תענית פ"ב ה"א).

אך הדבוק בצדיקים - מקבל ה'רוח-חיים' שלמות החסרון, מהצדיק והרב דקדשה'.

ועל-כן **"ואיש חכם יכפרנה"** (משלי טז, יד) - כי ה'חסרון' הוא מחמת 'עוונות' וכו'. ועל-כן הצדיק הממשיך 'רוח-חיים' ומשלים החסרון, מכפר העון.

והוא מגדל רחמנות ורחינות מהבורא יתברך-שמו, שצמצם עצמו להיות ה'רוח-חיים' אצל הצדיקים, דהינו: שהם יקבלו ה'רוח-חיים' מהתורה, והם ממשיכין 'רוח-חיים' אל ה'חסרונות', ובזה מכפרין העוונות.

וזהו בחינת **"שליש-עשרה מדות"** (שמות לד, ו): **"ה' ה', אל רחום וחנון, ארך אפים"**.

"ארך אפים" - הוא בחינת ה'רוח', שהוא **"מאריך רוחה"**, בחינת **"אנחה על ה'חסרון"**.

והינו (שם): **"ורב חסד ואמת"** - כמו שאמרנו: שמקבלין ה'רוח-חיים' מהצדיק 'רבי-דקדשה', שהוא **"רב חסד"**, הפך 'עשו' 'רבי-דקלפה', שהוא **"אדמוני"** (בראשית כה, כה), 'תקוה-הדין'.

והינו: **"ואמת"** - כי ה'צדיק' מקבל ה'רוח-חיים' מה'תורה' שנקראת (מלאכי ב, ו): **"תורת אמת היתה בפיהו"**.

והינו (שמות שם): **"נצר חסד לאלפים"** - **"לאלפים"** זה בחינת **"אלופי עשו"**, **"רברבי עשו"**, שהם 'רבי-דקלפה'.

וזהו: **"נצר חסד"** - ש'חסד', בחינת ה'רבי-דקדשה', נוצר וממתיק בחינת **"אלופי עשו"**, **"רברבי עשו"**.

וזהו (שם): **"נשא עון ופשע"** - כי על-ידי 'רוח-חיים' 'שלמות-החסרון' שממשיכין מהצדיק על-ידי 'אנחה' - נתכפרין העוונות כנ"ל.

וְזָהוּ בַּחֲנִינֹת אַרְבַּע צִיצִית, שֶׁהֵם בַּחֲנִינֵת הָרוּח־חַיִּים, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (יחזקאל לז, ט): "כֹּה אָמַר ה' מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בָּאִי הָרוּחַ" - שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מְכַנְיַעִין הָרוּח־סְעָרָה, הָרוּחַ שֶׁל הַמַּתְנַגְּדִים הַחוֹלְקִים עַל הַצַּדִּיקִים-אֱמִתִּיִּים, שֶׁמְמַשִּׁיכִין אֶרֶיכַת הָרוּחַ שֶׁלָּהֶם מ'הַרְבֵּי-דְקֻלְפָּה וְכוּ'.

וְזֶה בַּחֲנִינֵת טְלִית-לָבָן - "שְׁנַתְעִטָּה הַקְּדוּשָׁי-בְרוּךְ-הוּא בְּטְלִית-לָבָן, וְסֹדֵר שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים" (ראש־הַשָּׁנָה יז: וּבְמַחֲרָשׁ"א; רַבְנוּ-בַּחַיִּי, בַּמְדָּבָר טו, לז). כִּי ה'שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים, הֵם בַּחֲנִינֵת הָרוּח־חַיִּים דְּקֻדְשָׁה בְּנ"ל.

וְזָהוּ בַּחֲנִינֵת טְלִית, שֶׁהוּא אַרְבַּע כְּנָפוֹת - בַּחֲנִינֹת "הָרוּחַ" מֵאַרְבַּע רוּחוֹת בְּנ"ל.

וְהֵינּוּ: טְלִית-לָבָן - הַפֶּךָ בַּחֲנִינֹת רוּח־דְקֻלְפָּה, בַּחֲנִינֵת עֵשׂוֹ, שֶׁהוּא "אֲדָמוּנִי כִּלּוֹ בְּאֲדָרֵת שַׁעַר" (בְּרֵאשִׁית כה, כה), וּפֶרֶשׁ רַש"י: "כְּטִלִית". "כְּטִלִית" דִּיקָא, בַּחֲנִינֵת טְלִית-דְקֻלְפָּה - בַּחֲנִינֵת טְלִית-אָדוּם, שֶׁמִּשָּׁם נִמְשָׁךְ הָרוּחַ שֶׁל הַרְשָׁעִים בְּנ"ל.

וְעַל-יְדֵי טְלִית-דְקֻדְשָׁה, בַּחֲנִינֵת טְלִית-לָבָן, מְכַנְיַעִין אוֹתוֹ - כִּי מִשָּׁם נִמְשָׁךְ הָרוּח־חַיִּים דְּקֻדְשָׁה, שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים בְּנ"ל.

וְעַל-כֵּן "נִתְעַטָּה הַקְּדוּשָׁי-בְרוּךְ-הוּא בְּטְלִית-לָבָן דִּיקָא, וְסֹדֵר לִפְנֵי מִשָּׁה שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים" - כִּי עַל-יְדֵי טְלִית-דְקֻדְשָׁה, בַּחֲנִינֵת אַרְבַּע כְּנָפוֹת, שֶׁהוּא בְּבַחֲנִינֹת מְקִיף, שֶׁהוּא בַּחֲנִינֵת הָרוּח־חַיִּים, בַּחֲנִינֹת (קִהְלֵת א, ו):

"סוּבֵב סוּבֵב הוֹלֵךְ הָרוּחַ" - נִכְנַע טְלִית-דְקֻלְפָּה, בַּחֲנִינֵת הָרוּח־דְקֻלְפָּה.

קנב.

(חא לה, ט)

ש"ע נְהוּרִין שֶׁל פְּנִים-עֲלִיוֹנִים, נִמְשָׁכִין מִתְקוּן "וְאַמֶּת" (שְׁמוֹת לד, ו), כִּי דִּוּעַ (עֶצְר־חַיִּים יג, יד).

קנג.

(ח"א מז)

ה'אֲרֵת-פָּנִים' - הוּא תְקוּן "וְאַמֶּת" (שְׁמוֹת לד, ו), בַּחֲנִינֵת יַעֲקֹב, כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (מִיכָה ז, ב): "תִּתֵּן אֱמֶת לְיַעֲקֹב" - וְהוּא בַּחֲנִינֵת תְּפִלִּין.

קנד.

(ח"א ס, ו-בְּסוּף)

יֵשׁ שְׁנַפֵּל מִכָּל הַשְּׁבָעִים-פָּנִים, עַד שֶׁאֵי-אֶפְשָׁר לְעוֹרְרוֹ בְּשׁוּם פָּנִים, כִּי-אִם עַל-יְדֵי סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל שָׁנִים קִדְמוֹנִיּוֹת, שֶׁכָּל הַשְּׁבָעִים-פָּנִים, שְׁבָעִים שָׁנִים, מְקַבְּלִין חַיּוֹת מִשָּׁם.

וְזֶה בַּחֲנִינֵת עֵתִיק, בַּחֲנִינֵת זָקֵן, בַּחֲנִינֵת הַדְּרַת-פָּנִים, שֶׁכָּל הַשְּׁבָעִים-פָּנִים מְקַבְּלִין חַיּוֹת וְהַדּוּר מִשָּׁם.

וְזֶה בַּחֲנִינֵת (שְׁמוֹת לד, ו): "וְרֵב חֶסֶד" - כִּי "הַלּוֹמֵד אֶת תְּלֻמִּידוֹ הַלֵּכָה אַחַת, עוֹשֶׂה עִמּוֹ חֶסֶד" (עַל-פִּי כְּתוּבוֹת צו. עֵין בְּפָנִים), וְעַל-כֵּן כְּשֶׁמְעוֹרְרוֹ עִם אֵיזָה פָּנִים שֶׁל הַשְּׁבָעִים-פָּנִים שֶׁמְלַבֵּשׁ אוֹתוֹ - הוּא בַּחֲנִינֵת חֶסֶד סְתָם.

אֲבָל כְּשֶׁמְעוֹרְרוֹ עַל-יְדֵי סְפוּרֵי-מַעֲשִׂיּוֹת שֶׁל שָׁנִים קִדְמוֹנִיּוֹת - הוּא בַּחֲנִינֵת: "וְרֵב חֶסֶד" - כִּי כָּל הַפָּנִים וְכָל הַחֶסְדִּים מְקַבְּלִין מִשָּׁם.

שום דבר, רק עושה את שלו בעבודתו את השם-יתברך.

כי "ארך אפים" הוא תלוי בבחינת "אמונה" - כי "כל-זמן שיש עבודה-זרה, בעולם חרוץ-אף בעולם" (ספרי פרשת ראה). אבל על-ידי 'אמונה' שהוא 'הפך עבודה-זרה', נתבטל ה'חרון-אף', וזוכין ל'אריכת-אפים' שהוא 'הפך החרון-אף'.

הינו: שזוכה על-ידי 'אמונה', ל'אריכת-אפים' - שיאריך אפו על כל דבר בלבול ומניעה שעובר עליו בתפלתו ועבודתו, שישבל הכל, ולא יתעצב ולא יתעצל על-ידי-זרה כלל. רק יעצר רוחו ולא יכפת לה כלל, ויעשה את שלו בעבודתו, ויעבר על הכל, ולא יחוש על כל הבלבולים והמניעות כלל.

שכל-זה הוא בחינת "ארך אפים", שזוכין על-ידי 'אמונה', שהוא בחינת 'פח-הגודל וכח-הצומח' - כי על-ידי-זה הוא גדל וצומח ומצליח בעבודתו, כי לא יוכל לבלבלו שום מונע להפילו בעצבות ועצלות חס-ושלום, ולמנעו על-ידי-זרה חס-ושלום, רק יעשה את שלו בזריזות ושמחה וכו'.

ודע: ש"ארך אפים" תלוי ב'ארץ-ישראל', כי שם זוכים לבחינת "ארך אפים". כי 'ארץ-ישראל' הוא בחינת 'אמונה' וכו', ועל-ידי 'אמונה' זוכין לבחינת 'אריכת אפים' כנ"ל.

נמצא: ש'עקר עבודת איש הישראלי', זוכין על-ידי 'ארץ-ישראל', שהוא בחינת 'אמונה', בחינת 'אריכת אפים', בחינת 'פח-הגודל וכח-הצומח' וכו', שאי-

ו'מרדכי', הוא בחינת (שמות לד, ו): "ר"ב חס"ד" - כי הם במספר-השנה [274] (מחברת-הקדש לה'ארץ-ל, פורים; משנת-חסידים, מסכת אדר ב, ב), בחינת 'עתיק'.

קנה.

(ח"א עב)

גם למעלה בבניכול אצלו יתברך, מצינו בחינת 'יצר-הרע', כמו שדרשו רז"ל (בראשית-רבה יב; רש"י בראשית א, א): "בתחלה עלה במחשבה לברא את העולם במדת-הדין" - שזה בחינת 'יצר-הרע', ואחר-כך בבניכול שבר ה'יצר-הרע, 'ושתף מדת רחמים' וכו'.

ומזה הפח נשתלשל ונמשך פח למטה לשבר ה'יצר-הרע' - כי לולא זאת לא היה פח לשבר ה'יצר-הרע'.

וכן מבאר לשון זה בגמרא (יומא טז): "זו היא גבורת גבורתו שפובש את יצרו, שנותן 'ארך אפים' לרשעים".

נמצא: שמה שהשם-יתברך פובש מדת-הדין ומאריך אפו - הוא בחינת 'שבירת היצר-הרע' אצלו יתברך. ועין ב'זהר' בכמה מקומות: שבחינת 'מדת-הדין' הוא 'שדש בחינת היצר-הרע'.

קנו.

(ח"א קנה)

וזו בחינת (שמות לד, ו): "ארך אפים" - הינו: מה שאינו ירא משום דבר, ואינו משגיח על שום בטול ובלבול בעבודתו, רק עושה את שלו.

זה בחינת: "ארך אפים" - שאין שום דבר יכול לבלבל אותו, כי לא אכפת לה

אֶפְשָׁר לְזָכוֹת לְעִבּוּדֵי-הַשֵּׁם בְּאֵמֶת, כִּי-אִם
עַל-יְדֵי-זֶה, וְכֵן-ל'.

וְעַקֵּר גִּדְלֵי הַהִשְׁתַּקְקוּת וְהַהֲתַלְהָבוֹת שֶׁל
'מֹשֶׁה-רַבֵּנוּ' עָלֵינוּ-הַשְּׁלוֹם, שֶׁהִיָּה
מִתְלַהֵב לְאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל בְּלִבָּהּ, הִיָּה רַק
בְּשִׁבִיל מִדָּה זֹאת שֶׁל 'אַרְיֵכַת אַפִּים', מִחֲמַת
שְׂרָאָה שֶׁשֵּׁם בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל זֹכִין לְבַחֲנֵית
'אַרְךָ אַפִּים'.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ רַז"ל (סְנֵהֲדִרִין קִיא - עַל שְׁמוֹת לֵה,
ח): "וַיִּמְהַר מֹשֶׁה וַיִּקְדֵּ אֶרְצָה
וַיִּשְׁתַּחֲוֶה", "מָה רָאָה, אֶרְךָ אַפִּים רָאָה" -
כִּי מִחֲמַת שְׂרָאָה בַּחֲנִינֵת "אַרְךָ אַפִּים",
שֶׁהוּא תְלוּי בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל בְּנִל - עַל-כֵּן
"וַיִּקְדֵּ אֶרְצָה" - שֶׁהִיָּה לְבוֹ בּוֹעֵר לְאַרְצֵי-
יִשְׂרָאֵל, כְּדֵי לְזָכוֹת לְ"אַרְךָ אַפִּים" בְּנִל.

וְזֶה שְׂאֵמְרוּ שָׁם: "וַיְחַד אָמַר אֵמֶת רָאָה,
מִר אָמַר חֲדָא וּמִר אָמַר חֲדָא, וְלֹא
פְּלִיגִי". כִּי 'אַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל' הוּא בַּחֲנִינֵת 'אֵמֶת',
כְּמִבְּאָר בְּמִקּוּם-אַחֵר (לְקוּטֵי-מִזְרָח ח"א מו).
וּמִסִּיק שָׁם בְּגִמְרָא: "שָׁמַע מִנֶּה אֶרְךָ אַפִּים
רָאָה" - כִּי עַקֵּר הוּא בַּחֲנִינֵת 'אַרְיֵכַת אַפִּים'
בְּנִל.

וְצָרִיךְ כָּל אָדָם לְבַקֵּשׁ מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ:
"שִׁיְהִיָּה לּוֹ כְּפֹסֵפִין וְגַעְגּוּעִים
לְאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל!" וְגַם: "שִׁיְהִיָּה גַעְגּוּעִים לְכָל
הַצְּדִיקִים לְאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל".

וְהוּא סִגְלָה: לְהַפְעֵם וְלְעַצְבוֹת'. כִּי "כָּל
הַבּוֹעֵס, כָּאֵלּוּ עוֹבֵד עִבּוּ"ם" (שְׁבַת
קח). אָבֵל 'אַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל' - הוּא בַּחֲנִינֵת
'אֵמוּנָה', בַּחֲנִינֵת "אַרְךָ אַפִּים", הֶפֶךְ
הַפְעֵם'.

[שְׁבַחֲהֵר"ן ח"א נב: וְאָמַר: שְׁמַתְחֵלָה הִיָּה 'פְּעֵסִין'
גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד. וְאַחֲרֵיכֵן מִחֲמַת שְׂרָצָה לְהִיּוֹת אִישׁ כְּשֶׁר
כְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרֵךְ, הַתְחִיל לְשַׁבֵּר מִדָּה זֹאת שֶׁל 'פְּעֵס', עַד שֶׁזָּכָה

לְשַׁבֵּר מִדָּה זֹאת שֶׁל 'פְּעֵס'. רַק 'טוֹב', בְּלִי שׁוּם צַד קַפִּידָא
בְּעוֹלָם - זָכָה רַק בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל.

אָבֵל תְּכַלִּית שְׁבִירַת מִדָּה זֹאת מִהֶפֶךְ אֶל הֶפֶךְ, דְּהִינּוּ
לְהַתְהַפֵּךְ לְטוֹב גָּמוּר, שְׁלֹא יִכְפַּת לֵה כָּלֵל וְכָלֵל שׁוּם דְּבַר,
וַיְהִיָּה 'רַק טוֹב', בְּלִי שׁוּם צַד קַפִּידָא בְּעוֹלָם - זֶה זָכָה רַק
בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל, שֶׁם זָכָה לְזֶה שְׁנִתְבַּטַּל הַפְעֵס בְּתַכְלִית
הַבְּטוּל, וְזָכָה וְנַעֲשֶׂה 'טוֹב' מִמֶּשׁ, וְלֹא נִשְׁאַר בּוֹ שׁוּם צַד
קַפִּידָא בְּעוֹלָמָא.

עַד שְׂאֲחַר-כֵּן - אֶפְלוּ מִי שֶׁהִיָּה עוֹשֶׂה לוֹ כָּל הַרְעוֹת
שֶׁבְּעוֹלָם, לֹא הִיָּה בְּלִבּוֹ שׁוּם צַד שְׁנֵאָה וּקְפִידָא עָלָיו,
אֲדַרְבָּא הִיָּה אוֹתֵבּוֹ וְלֹא הִיָּה בְּלִבּוֹ עָלָיו כָּלֵל - כִּי הִיָּה רַק
'כְּלוֹ טוֹב' מִמֶּשׁ. וְגִדְלֵי עֵצִים הַפְּלִגְת מִדַּת טוֹבוֹ, הִיָּה מְפָרְסֵם
לְכָל מְפִירָיו, כִּי הִיָּה רַק 'כְּלוֹ טוֹב' בְּלִי שׁוּם צַד קַפִּידָא
וְכַעֲס כָּלֵל רַק כְּלוֹ טוֹב. וְזֶה זָכָה בְּאַרְצֵי-יִשְׂרָאֵל].

קנז.

(ח"א רנו; חיי-מוהר"ן קלו;
פרפראות-לחכמה ח"א רנו)

שֵׁם 'אַתָּה', מְסַגֵּל עַל הַיָּם לְהַכְנִיעַ
הַגְּבִילִים. וְהַסּוֹד (תְּהִלִּים פט, י): "בְּשׂוֹא
גָּלְיוֹ אֶתְּהָ תִּשְׁבַּחֵם".

אָמַר הַמַּעֲתִיק (הַרְבַּ מִטְּשַׁעֲהֵרִין ז"ל): שְׁמַעֲתִי
מֵאִישׁ אֶחָד שֶׁשָּׁמַע מִרַבִּי שְׁמַעוֹן:
שֶׁהַפְּרוּשׁ הוּא כֵּן: שִׁ'אַתָּה' ה' רֵאשִׁי-תְּבוֹת:
'אֵל"ף תִּי"ו ה"א'.

עַל-כֵּן צָרִיכִין לְכַתֵּב 'חֲמֹשֶׁה מִכְּתָבִים'
שְׁקוּרִין 'קוּוִיטְלֵעֵךְ' [פְּתָקִים], וְעַל
כָּל 'קוּוִיטְל' יִכְתֹּב שְׁתֵּי הַתְּבוֹת: "וְרַב חֶסֶד"
(שְׁמוֹת לז, ו) - שְׁגִימְטְרִיא שְׁלוֹ ר"פ, וְחֲמֹשֶׁה
פְּעָמִים ר"פ עוֹלִים אֶלְפָּה ת' [אֶלְפָּה וְאַרְבַּע־מֵאוֹת],
וְהַחֲמֹשֶׁה קוּוִיטְלֵעֵךְ' בְּעַצְמָם הֵם ה"א.

וְזֶהוּ שֵׁם 'אַתָּה' מְסַגֵּל עַל הַיָּם - הִינּוּ:
'אֵל"ף תִּי"ו ה"א'.

וּבְשִׁעַת הַרְוּח־סְעָרָה חֲסוּ-וְשָׁלוֹם, יִשְׁלִיךְ
'חֲמֹשֶׁה קוּוִיטְלֵעֵךְ' שְׁכַתוֹב בְּהֵם:
"וְרַב חֶסֶד" - לְתוֹךְ הַיָּם, וּבּוֹדֵאֵי יוֹעִיל.

וְרַבִּי שְׁמַעוֹן [תלמיד ומשמש רבנו ז"ל] אָמַר:
שֶׁהוּא בְּעֶצְמוֹ הַשְׁתַּמֵּשׁ בָּזֶה בְּהִיּוֹתוֹ
עַל הַיָּם, וְהוֹעִיל לוֹ מְאֹד בְּעִזְרַת־הַשָּׁמַיִם
יִתְבָּרֵךְ. וְקֹדֶם שֶׁנִּסְעַע פַּעַם שְׁנִיָּה לְאַרְצ־
יִשְׂרָאֵל, הָיָה פֹה בְּרַסְלָב, וְהִלֵּךְ לְהַסּוּפֵר,
וְכָתַב לוֹ כַּמָּה קוּוֹיטְלֵעֵךְ הַנֶּ"ל, עַל גְּוִיל
וּבְכַתְב־אֲשׁוּרִית.

וְהַתְּקוּן הוּא: שִׁילְמַד לַעֲשׂוֹת וּלְקַיֵּם
הַשְּׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל
רַחֲמִים וְחֶסֶדִים. דְּהֵינּוּ: שִׁיְהִיָּה לוֹ רַחֲמָנוּת,
וְיִרְבֶּה לַעֲשׂוֹת 'חֶסֶד', וְיִקַּיֵּם כָּל הַשְּׁלֹש־
עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים. וְעַל־יְדִי־זֶה
מְעוֹרֵר לְמַעַלָּה כָּל הַשְּׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת
הָעֲלִיּוֹנִים שֶׁל רַחֲמִים.

קב"ח.

(שיחות ה'ר"ן פט; חיי מוהר"ן עא)

דַּע: שֵׁישׁ 'חֲבִילוֹת חֲבִילוֹת שֶׁל עֲבֵרוֹת'
רַחֲמָנָא־לְצַלָּן. כִּי "עֲבָרָה גּוֹרֶרֶת
עֲבָרָה" (אבות פ"ד מ"ב), הֵינּוּ: כְּשֶׁאָדָם עוֹבֵר
עֲבָרָה חֲסִידִישׁוֹנָה, אֲזִי 'עֲבָרָה רֵאשׁוֹנָה',
גּוֹרֶרֶת אוֹתוֹ לַעֲשׂוֹת 'עֲבֵרוֹת אַחֲרוֹת' הַשְּׂיָכִים
לָהּ.

וְעַל־יְדִי־זֶה נִכְנָעִין וְעוֹבְרִין ה'מַחְבְּלִים'
שֶׁנַּעֲשׂוּ עַל־יְדֵי ה'עֲבֵרוֹת',
בְּבַחֲיִנַת (סליחות): "אֵל מֶלֶךְ יוֹשֵׁב עַל כַּסֵּא
רַחֲמִים וְכוּ', מוֹחֵל עוֹזְנוֹת עִמּוֹ מְעַבֵּיר
רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן".

הֵינּוּ: שֶׁעַל־יְדֵי הַשְּׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת שֶׁל
רַחֲמִים - מְעַבֵּיר הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא
'עֲבֵרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים' שֶׁכָּבַל חֲבִילָה וְחֲבִילָה.

וְכֵן כְּשֶׁעוֹשֶׂה 'עֲבָרָה אַחֲרַת' חֲסִידִישׁוֹנָה,
אֲזִי גּוֹרֶרֶת גַּם־כֵּן 'עֲבֵרוֹת הַשְּׂיָכִים לָהּ'.

וּמִכָּל 'חֲבִילָה וְחֲבִילָה' - נִבְרָאת פֶּת אַחַת
שֶׁל 'מַחְבְּלִים וּמַקְטֹרְגִים' (אבות פ"ד
מ"א). וְה'מַחְבְּלִים' צוֹעֲקִים: "הֵב לָנָא חַיִּי,
הֵב לָנָא מְזוֹנִי" [תן לנו חיים, תן לנו מזון]. כִּי הוּא
ה'בַּעַל־עֲבָרָה', הֵינּוּ שֶׁהוּא ה'בַּעַל שֶׁל
ה'עֲבָרָה' - צָרִיךְ לַתֵּן לָהֶם 'חַיִּי וּמְזוֹנִי'.

וְעַכְשָׁיו שֶׁהַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּרַחֲמָיו הַעֲבִיר
וּבִטֵּל ה'עֲזוֹן רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן'
שֶׁכָּבַל חֲבִילָה וְחֲבִילָה - מֵהֵיכֵן יִקְבְּלוּ 'שְׂאֵר
הָעוֹזְנוֹת' שֶׁל כָּל חֲבִילָה וְחֲבִילָה 'חִיּוֹת',
מֵאַחַר שֶׁנִּתְבַּטַּל וְנִפְסַק 'שְׂרָשָׁם' שֶׁהוּא
ה'עֲזוֹן הָרֵאשׁוֹן' שֶׁכָּבַל חֲבִילָה וְחֲבִילָה!?

אֲזִי 'שְׂאֵרֵי הָעוֹזְנוֹת' שְׂבִים וּבָאִים אֶל
הַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ: "שִׁיתֵן לָהֶם חִיּוֹת!" -
וְהַשָּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּעֶצְמוֹ נוֹתֵן לָהֶם 'חִיּוֹת'! -
וְנִפְטָר הָאָדָם מֵהֶם - כִּי אֵין צָרִיךְ לַתֵּן לָהֶם
עוֹד 'חִיּוֹת' עַכְשָׁיו, אַחַר שֶׁזָּכָה לְעוֹרֵר רַחֲמָיו
יִתְבָּרֵךְ לְהַעֲבִיר רֵאשׁוֹן רֵאשׁוֹן וְכוּ' כַּנֶּ"ל.

כִּי 'עֲבָרָה הָרֵאשׁוֹנָה' עֹשֶׂה בְּלִי הַכְּרַח,
וְצָרִיךְ בּוֹדְאֵי לַתֵּן לָהּ 'מְזוֹנוֹת'.

וְאִפְלוּ ה'עֲבֵרוֹת הָאַחֲרוֹת' הַשְּׂיָכִים
ל'עֲבָרָה הָרֵאשׁוֹנָה' שֶׁנִּגְרְרוּ
אַחֲרֶיהָ, צָרִיךְ לַתֵּן לָהֶם גַּם־כֵּן 'מְזוֹנוֹת', וְאִף־
עַל־פִּי שֶׁהִיָּה כְּמוֹ מִכְרַח לַעֲשׂוֹתָן.

זֶה בְּחִינַת: "אֲלֻמָּדָה פְּשָׁעִים דְּרַכִּיךְ
וְחַטָּאִים אֲלִיךָ יִשׁוּבוּ" (תהלים נא, טו).

"דְּרַכִּיךְ" - זֶה בְּחִינַת ה'שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה
מִדּוֹת', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: "הוֹדַעֲנִי
נָא אֶת דְּרַכִּיךְ" (שמות לג, יג) - שֶׁהִרְאָה לוֹ
הַקְּדוֹשׁ־בְּרוּךְ־הוּא ה'שְׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת'.

כִּי 'עֲבָרָה הָרֵאשׁוֹנָה' גָּרְרָה אוֹתָן, כִּי יֵשׁ
לָהֶם טַעְנָה: "הָיָה לָךְ לַעֲשׂוֹת מִצְוָה
תַּכֵּף אַחַר עֲבָרָה הָרֵאשׁוֹנָה, וְהִיתָה הַמִּצְוָה
מְגֻנָּה עָלֵינוּ!" - עַל־כֵּן צָרִיךְ לַתֵּן לְכֻלָּם
'מְזוֹנוֹת וְחִיּוֹת'.

היגו: כשלוּמְדִים לַעֲשׂוֹת הַשְּׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת - אַזִּי: "וַחֲטָאִים אֲלֶיךָ יִשׁוּבוּ" - שְׁהַחֲטָאִים הַנִּשְׁאָרִים שֶׁבְּכָל חֲבִילָה, שָׁבִים אֶל הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ, לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ 'חַיּוֹת'.

אך מאין הקדוש־ברוך־הוא נותן להם 'חיות'!?

דע: כי יש ב'פּטָרָא־אֲחֵרָא' בחינת 'ראשון לראשונים', בחינת 'אדום' שנקרא 'ראשון' (פסחים ה.), כמו שכתוב (בראשית כה, כח): "וַיֵּצֵא הָרִאשׁוֹן אֲדָמוֹנִי". והוא בחינת 'ראשון לראשונים', שהוא 'ראשון' לְהַעֲבֹרוֹת הָרִאשׁוֹנִים' הַנִּלְכָּל, כִּי כָל־נִמְשָׁכִים וּבָאִים עַל־יָדוֹ.

כי באמת לפי גדל קדשת ישראל - אין ראוי להם בכלל לעשות עברות חס־ושלום, רק מחמת תקוף הגלות שסובלים מהאמות על־ידי מסים וארנוניות, מחמת־זו באים לעברות.

נמצא: שכל העברות נמשכים על־ידי 'אדום', שאנו מסורים בגלות אצלו, והוא בחינת 'ראשון לראשונים' כנ"ל.

ועל־כן הקדוש־ברוך־הוא נותן ה'עוונות' עליו, ונמשך להם 'חיות' ממנו.

וכל־זה נעשה על־ידי ה'רחמנות', שעל־ידי־זה מעוררין ה'שלוש־עשרה' מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים' כנ"ל.

אבל ה'עניים' שאין להם מדת 'רחמנות', מפני שהם בחינת "תקפא דדינא" וכו'. ומאחר שאין להם 'רחמנות', דהיגו בחינת ה'שלוש־עשרה' מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים', ואין יכולין לעורר ה'שלוש־עשרה' מִדּוֹת ה'עליונים' - על־כן צריכין לבקש ולחנן

מהשם־יתברך 'רחמים': "שִׁירָחַם מֵעֲצָמוֹ יִתְבָּרַךְ עִם הַשְּׁלֹש־עֶשְׂרֵה מִדּוֹת' שְׁלוֹ, ויעורר ברחמיו ה'שלוש־עשרה' מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים', ויעביר ראשון ראשון!"

וזו בחינת שאנו מבקשים מהשם־יתברך (תהלים עט, ח): "אֵל תִּזְכֹּר לָנוּ עֲוֹנוֹת רֵאשֹׁנִים, מִהֵרָ יִקְדָּמוּנוּ רַחֲמֶיךָ כִּי דָלוּנוּ מְאֹד!" - לְבַל יִזְכֹּר לָנוּ 'עוֹנוֹת הָרֵאשֹׁנִים' שֶׁבְּכָל חֲבִילָה וַחֲבִילָה שֶׁל עוֹנוֹת.

דהיגו: שיעביר ראשון ראשון שֶׁבְּכָל חֲבִילָה וַחֲבִילָה, בחינת: "מעביר ראשון ראשון" - שעל־ידי־זה ממילא בטליו ונסתלקין שאר העוונות'.

אך לזה היגו צריכים לקיים כל ה'שלוש־עשרה' מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים' - כדי לעורר ה'שלוש־עשרה' מִדּוֹת ה'עליונים' כנ"ל.

ועל־זה אנו מבקשין: "מהר יקדמונו רחמך" דיקא מעצמך, "כי דלנו מאד". היגו: 'כי אנחנו דלים ואביונים מאד', ואין לנו 'מדת־הרחמנות' כנ"ל, ואין לנו כח שאנחנו נזכה לעורר ה'שלוש־עשרה' מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים'.

על־כן אנו פורשים בפנינו לפניו יתברך ומתחננים אליו: שיעורר בעצמו ה'שלוש־עשרה' מִדּוֹת שֶׁל רַחֲמִים'! - ועל־ידי זה: "אֵל תִּזְכֹּר לָנוּ עוֹנוֹת רֵאשֹׁנִים" וכו' כנ"ל.

"וַיִּמְהַר מֹשֶׁה וַיִּקַּד אֶרְצָה וַיִּשְׁתַּחֲוֶה" (שמות לד, ח)

קנט.

(ח"א קנה)

נמצא לעיל בפסוק (שמות לד, ו): "ה' ה' אל רחום וחנון ארך אפים".

"פי לא תשתחוה לאל אחר" (שמות לד, יד)

קל.

(ח"א י, ה"י)

"העצה היעוצה" (לשון הפסוק וישעיה יד, כו) לבלטל ה'נאווה', שהיא ה'עבודת-הזרה' - הוא על-ידי ה'תקרבות לצדיקים'.

כמובא ב'תקונים' (תקוני-זוהר מח.):
"בתרועה, דאיתו רוחא, אתעביר אל אחר" (שמות לד, יד). ו'צדיק' הוא בחינת 'רוחא', כמו שכתוב (במדבר כז, יח): "איש אשר רוח בו", ועל-ידו נכנע רוח גבוה, "אל אחר", ונעשה מ'אחר', א'חד', פי הוא "קוצא דאות ד'" (תקוני-זוהר נה:).

והנה, כלל הדברים אלו: שעל-ידי ה'צדיק', שהוא בחינת ה'רוח' - אתעבר "אל אחר", כפירות'.

קלא.

(ח"א כג, ה-בסוף)

אלו המשקעים במקומו, הם בבחינת (בראשית ג, יז): "בעצבון תאכלנה", שהוא בחינת 'טחול', בחינת 'עצבות ומרה-שחורה' ורבויה דאגות, והם מקשרים ב'פנים דסטרא-אחרא', "אל אחר" (שמות לד, יד) -

ש'כל-זה הוא בחינת: "הטחול, אמא דערב-רב, שחוק הפסיל, אל אחר" (תקוני-זוהר קמ.).

ובאמת: כל ה'רוח' המכנה בשם 'לדה', וכל ה'ממון' וכל ה'השפעות' - נמשכין רק מ'שבירת תאות-ממון', שהיא בחינת 'אמת' וכו'.

פי 'שקר', הוא 'עבודת-זרה', תאות-ממון' וכו', פי 'עבודת-זרה' "אל אחר" - אסתרים ולא עבד פריין" (זוהר משפטים קג.) - פי על-פי הרב: אלו הרוזפים ביותר אחר תאות-ממון, מתים ב'עלי-חובות', ומאומה אין בידם וכו'.

נמצא: שאין ממונו ממון כלל, פי אין לו שום הנאה מממונו, פי "אל אחר" - אסתרים ולא עבד פריין", בנ"ל.

ועל-כן אי-אפשר להמשיך 'שפע ומזונות', ולהרויח 'ממון' הנקרא 'ממון', דהינו 'ממון-דקדשה' וכו' - פי אם על-ידי 'שבירת תאות-ממון', שהוא בחינת 'אמת', שמשם עקר ההשפעה.

קלב.

(ח"א לו, בסוף)

בשםפסיק ה'נקדה' מה'דל"ת' של 'אח"ד', וה'נקדה' היא אות ברית' - אזי נעשה 'אח"ר' (תקוני-זוהר עז:). הינו: כש'מכנים בריתו ב'זונה', הנקראת 'מלכות-הרשעה', הנקרא "אל אחר" (שמות לד, יד).

אבל מי שמקדש עצמו מ'זאת התאוה' - אזי נתקשר ב'מלכות-שמים' הנקרא 'אני' (זוהר מקץ רד: וכו'.

לשון זוהר שם: "והייתם קדושים פי קדוש אני" (ויקרא יא, סד-סד) - מאן "אני", דא קודשא-בריך-הוא,

קלה.

(ח"ב ה, יד)

'ספָּה' - זֶה בְּחִינַת 'תְּקוּן הַמְּלֶאךָד'. כִּי
'סוּפָה' בְּגִימַטְרִיא 'מְלֶאךָד'. בְּחִינַת
(בְּרֻכּוֹת נח:): "חֲלוּם עַל-יְדֵי מְלֶאךָד" - שְׁנַעֲשֶׂה
עַל-יְדֵי 'תְּקוּן הַמַּחִין וְהַתְּפִלִּין', בְּחִינַת
'תְּקוּן-הַבְּרִית'.

וְעַל-כֵּן 'סְפוֹת' הוּא זְמַן שְׂמֻחָתָנוּ, בְּחִינַת
'שְׂמֻחָה שֶׁל תְּפִלִּין', לְתַן 'חֲזוּק'
לְהַמְּלֶאךָד, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִזְיָקוּ הַמְּאֻכְלִים'
לְקַלְקַל אֶת הַחֲלוּם, שֶׁלֹּא לָבֵא לְיַדֵּי
'טְמֵאת-קָרִי' חֲסוּשְׁלוֹם עַל-יְדֵי הַמְּאֻכְלִים'.

כִּי 'סְפוֹת', הוּא "חֲגַג הָאָסִיף" (שְׁמוֹת כג, טז;
לד, כב), "שְׂאוּסָף כָּל מִינֵי מְאֻכָּל" (רש"י
שם). וְעַל-כֵּן אִזְ צָרִיכִין 'שְׂמֻחָה' לְחֲזֹק אֶת
הַמְּלֶאךָד, שֶׁזֶהוּ 'תְּקוּן-הַמְּאֻכְלִים' - וְעַל-כֵּן
אִז הוּא זְמַן שְׂמֻחָתָנוּ. (עֵינן בְּפָנִים).

קלו.

(ח"ב ז, ו-יג)

יֵשׁ 'מְקִיפִים' שֶׁהֵם בְּחִינַת 'יָמִים', וְיֵשׁ
'מְקִיפִים' שֶׁהֵם בְּחִינַת 'שָׁנִים', בְּחִינַת:
"תְּקוּפוֹת הַיָּמִים" (שְׁמוֹזָל-א, כ), "תְּקוּפוֹת
הַשָּׁנִים" (שְׁמוֹת לד, כב; דְּבָרֵי-הַיָּמִים ב כד, כג).

וְהַשְּׂגוֹת מְקִיפִים' הֵלְלוּ - זֶה עֵקֶר
הַתְּעַנוּג וְהַשְּׁעִשׁוּעַ
שֶׁל עוֹלָם-הַבָּא, אֲשֶׁרֵי מִי שֶׁזוֹכֵה לְהַשְּׁיָגִם.

זֶה: "וַיְהִי מִקֶּץ שְׁנַתִּים יָמִים" (בְּרֵאשִׁית מא,
א). "שְׁנַתִּים יָמִים" - זֶה בְּחִינַת
"תְּקוּפוֹת הַיָּמִים, תְּקוּפוֹת הַשָּׁנִים" הַנִּלְכָּד,
שֶׁהֵם בְּחִינַת 'עוֹלָם-הַבָּא', שֶׁהוּא "יוֹם שֶׁכָּלוּ
אָרְךְ" (קִדְוִשִׁין לט: חֲלִין קמב), שֶׁהוּא 'לְמַעַלְהָ'
מֵהַזְּמַן - שֶׁשֵּׁם 'סְדֵר-הַזְּמַנִּים' הוּא בְּחִינַת
'מְקִיפִים' כִּנְל, שֶׁהֵם כָּל הַתְּעַנוּגִים
וְהַשְּׁעִשׁוּעִים שֶׁל עוֹלָם-הַבָּא כִּנְל.

מְלֻכּוֹת-שָׁמַיִם קִדְוִשָׁא. 'מְלֻכּוֹתָא-אַחְרָא' דְּעוֹבְדֵי עֲבוֹדַת-
פּוֹכְבִּים-וּמְזֻלוֹת, אֲקָרִי "אַחֵר", דְּכַתִּיב (שְׁמוֹת לד, יד): "כִּי
לֹא תִשְׁתַּחֲוֶה לְאֵל אַחֵר כִּי ה' קִנָּא שְׁמוֹ". (עֵינָשׁם עוֹד
בְּזֵהר).

וְעֵקֶר הַנְּסִיּוֹן וְהַצְּרוּף שְׂמַנְסִין לְאָדָם - אִין
מְנַסִּין אוֹתוֹ אֲלֵא בְּנֵאוּף, שֶׁהוּא
'כְּלוּלָה מְשַׁבְּעִים-אֲמוֹת', שֶׁהוּא כְּלוּלָה
מִסּוּד 'אַח"ר', "אֵל אַחֵר".

קלג.

(שִׁיחוֹת-הָרַן רפב)

כְּשֶׁנִּפְרָדִין חֲסוּשְׁלוֹם מֵהַצְּדִיקִים, כְּאֵלוֹ
עוֹבְדֵי עֲבוֹדַת-זָרָה.

כִּי אֵיתָא בְּזֵהר-הַקְּדוּשׁ (תְּקוּנֵי-זֵהר כא):
"שֶׁהַצְּדִיק הוּא קוֹצֵא דְאוֹת ד'".
וְכְשֶׁנִּפְרָדִין מִמְּנוֹ חֲסוּשְׁלוֹם - אִזִּי מְפָרִדִין
קוֹצֵא דְאוֹת ד' דְּ'אַח"ר', וְנַעֲשֶׂה חֲסוּשְׁלוֹם
'אַח"ר', שֶׁהוּא "אֵל אַחֵר" (שְׁמוֹת לד, יד),
'כְּפִירוֹת'.

כִּי עֵקֶר 'אֲמוֹנַת-הַיְחוּד', הוּא עַל-יְדֵי
הַצְּדִיקִים-הָאֲמֵתִים.

"וְחַג הָאָסִיף תְּקוּפַת הַשָּׁנָה" (שְׁמוֹת לד, כב)

קלד.

(ח"ב א, ה)

בְּ'סְפוֹת' נִתְתַּקַּן 'תְּאוֹת-אֲכִילָה', כִּי
'סְפוֹת' נִקְרָא: "חֲגַג הָאָסִיף"
(שְׁמוֹת כג, טז; לד, כב), "שְׂאוּסָף כָּל מִינֵי
מְאֻכָּל" (רש"י שם), וְזֶהוּ בְּחִינַת 'תְּקוּן תְּאוֹת-
אֲכִילָה', כִּי "אֵינוֹ דוֹמָה מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ פֶּת
בְּסֻלוֹ, לְמִי שֶׁאֵין לוֹ" (יוֹמָא עד:).

"וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה, כָּתֹב לְךָ אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, כִּי עַל-פִּי הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה כָּרַתִּי אֶתְךָ בְּרִית וְאֶת יִשְׂרָאֵל" (שמות לד, כז)

"ולא אתה ושאי לכתב תורה שבּעל־פה".
(רש"י - גיטין ס:)

"כתב לך את הדברים האלה" - הדא הוא דכתיב (הושע ת, יב): **"אכתב לו רפי תורתִי, כמו זר נחשבו"**. בשעה שנגלה הקדוש־ברוך־הוא בסיני לתן תורה לישראל, אמרה למשה על הסדר מקרא ומשנה תלמוד ואגדה וכו'. אמר לו: למדה לישראל.

אמר לפניו: רבנו־של־עולם, אכתב אותה להם. אמר לו: **איני מבקש לתנה להם בכתב** - מפני שגלוי לפני: שעובדי־פוכבים עתידים לשלט בהם, ולטל אותה מהם, ויהיו בזויים בעובדי־פוכבים, אלא המקרא אני נותן להם במקתב, והמשנה והתלמוד והאגדה אני נותן להם על־פה - שאם יבואו עובדי־פוכבים וישתעבדו בהם, יהיו מבדלים מהם. אמר לנביא: **"אם אכתב לו רפי תורתִי, כמו זר נחשבו"**.

ומה אני עושה להם? - נותן את המקרא בכתב, והמשנה והתלמוד והאגדה בעל־פה. **"כתב"** - זה ה'מקרא'. **"כי על־פי הדברים האלה"** - זו ה'משנה' וה'תלמוד', שהם מבדילים בין ישראל לבין העובדי־פוכבים. (שמות־דפה מז, א)

קלז.

(ח"ב כח)

דע: שיש חלוקים בין התורות. **א:** יש תורה שלא נתנה אפלו לדרש. **ב:** יש תורה שנתנה לדרש ולא נתנה לכתב. **ג:** יש שנתנה לכתב, וכמו שמצינו שאמרו רז"ל (גטין ס:): **"דברים שבּעל־פה, אי־אתה ושאי לאמרם בכתב"** וכו'.

ומי שיודע להבחין ולהפיר בין התורות, איזהו נתנה לכתב, ואיזהו לא נתנה לכתב - הוא יכול להפיר את איש־ישראלִי בין האמות, ואפלו אם אחד מישראל עומד בין פמה אמות, יכול להפירו.

וסוד זה מרמז בפסוק (הושע ת, יב): **"אכתב לו רפי תורתִי כמו זר נחשבו"** -

הינו: כשפותבין **"רפי תורתִי"**, הינו: רב יותר מהראוי, דהינו: שפותבין מה שלא נתן לכתב כנ"ל - אזי **"כמו זר נחשבו"** - הינו: שאין יוכל להפיר את הישראלִי, וכמו זר נחשב אצלו, שנדמה לו לזר וכן־כרי'.

וכן להפך: שיוכל לטעות על ה'נכרי' שהוא ישראלִי כנ"ל.

כי עקר ההבדל שבין ישראל לאמות - הוא בבחינת 'מה שלא נתן לכתב', בחינת 'תורה שבּעל־פה'.

כמו דאיתא (שמות־דפה מז, א - על פסוק הנ"ל): **"שבשבי־לזה נתנה תורה שבּעל־פה"** - מחמת שצפה שיהיו ישראל בגלות, ויעתיקו האמות לעצמן תורה־שבכתב, על־כן נתן לנו תורה שבּעל־פה, שזה אינם יכולים להעתיק, מחמת שהוא בעל־פה.

נמצא: **"שעקר ההבדל והיתרון של ישראל על האמות, הוא בבחינת 'תורה שבּעל־פה' שלא נתן לכתב"** (על־פי המדרש שם).

ויש בכל אחד ואחד מישראל, חלק מבחינת 'תורה שבּעל־פה' שלא נתן לכתב. ועל־כן מי שמפיר בין התורות שנתנו לכתב, ושלא נתנו לכתב - הוא יכול להפיר בין ישראל לאמות - כי זה עקר הבדלם, כנ"ל.

קלת.

(ספר־המדות, חדושי־דאורייתא ח"ב י)

לאו כל החדושי־ן שאדם מחדש בתורה מתר לו לכתב, כי יש שלא נתן לכתב אה־על־פי שנתנו לדרש. ומי שיודע איזהו לכתב ואיזהו לא - הוא יודע ומפיר יהודי אחד בין אלפים מן האמות. [הרב מטשעהרין ז"ל צין למדרש הנ"ל, ולתורה ח"ב כח הנ"ל].

בְּלִשׁוֹן גְּדוּלוֹת, וְאָמַר לוֹ: "יִזְרְנוּ רַבְּנוּ דְרָךְ לְעִבּוֹדַת הַבּוֹרָא יִתְבָּרַךְ!"! - וְעָנָה וְאָמַר לוֹ בְּלִשׁוֹן תְּמִיחָה: "לְדַעַת בְּאָרְץ דְּרַכְךָ"?! (כּמוֹבָא בְּשִׁיחוֹת־הַר"ן רַצַּב).

וְאִזּוּ הַפִּיל עָלָיו אֲדָמוּר ז"ל אֵימָה וּפְחַד גְּדוֹל וְעֵצוֹם עַד מְאֹד, עַד שֶׁנֶּסּוּג אַחֲזָר בְּבִהְלָה גְּדוּלוֹהָ, וְנִשְׁאַר עוֹמֵד אֶצֶל הַפֶּתַח, וְנִתְיָרָא מִגְּשֵׁת אֱלֹהֵי.

וְהִתְחִיל אֲדָמוּר ז"ל לְהִרְאוֹת לוֹ פָּנִים-שׁוֹחֲקוֹת, וְהִקְלִי מֵעָלָיו הַפְּחַד קִצְתָּהּ, וְאָמַר לוֹ: "מָה אַתָּה מִתְיָרָא מִמְּנִי, הֲלֹא אֲנִי אָדָם כְּמוֹתְךָ, רַק אֲנִי חָכֵם בְּיֹתֵר מִמְּךָ"! - וְהִמְשִׁיךְ אוֹתוֹ בְּדַבְּרוֹתָיו הַנְּעִימִים, עַד שֶׁחָזַר נִסְמַךְ אֱלֹהֵי.

וְהַפִּיל עָלָיו שְׁנִית אֵימָה וּפְחַד, עַד שֶׁחָזַר וְנִסְסוּג אַחֲזָר עַד פֶּתַח הַבַּיִת כְּנ"ל.

וְשׁוּב הִתְחִיל אֲדָמוּר ז"ל עוֹד הַפְּעַם לְהִרְאוֹת לוֹ פָּנִים שׁוֹחֲקוֹת לְהַסִּיר מֵעָלָיו הַפְּחַד וְהָאֵימָה, וְאָמַר לוֹ שְׁנִית: "מָה אַתָּה מִתְיָרָא מִמְּנִי, הֲלֹא אֲנִי אָדָם כְּמוֹתְךָ, רַק אֲנִי חָכֵם בְּיֹתֵר מִמְּךָ"! - עַד שֶׁהִמְשִׁיךְ אוֹתוֹ שְׁנִית כְּנ"ל.

וְאַחֲרֵי־כֵן חָזַר וְהַפִּיל עָלָיו אֵימָה וּפְחַד וְכוּ', כְּנ"ל. וְכֵן הָיָה אֵיזָה פְּעָמִים - עַד שֶׁצָּוָה עָלָיו אֲדָמוּר ז"ל: "שִׁיתְּוֹדָה לְפָנָיו כָּל מָה שֶׁעָבַר עָלָיו" וְכוּ'!

וּמֵאִזּוּ וְהִלָּא נִתְקַשְּׂרוּ מְאֹד, הוּא וְרַבִּי שְׁמוּאֵל אֵיזִיק ז"ל, לְאֲדָמוּר ז"ל, וְהִרְבּוּ מְאֹד מִיּוֹם אֵל יוֹם לְעַסֵּק בְּעִבּוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ בְּתוֹרָה וּבִתְפִלָּה וּתְשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּהִתְעוֹרְרוֹת רַב וְעֵצוֹם מְאֹד, עַד עַתָּה פְּטִירָתָם ז"ל וְכוּ', וְנַעֲשׂוּ צְדִיקִים גְּדוֹלִים מְאֹד.

"וַיְהִי שָׁם עִם ה', אַרְבַּעִים יוֹם וְאַרְבַּעִים לַיְלָה" (שְׁמוֹת לַד, כח) - עֲנִין 'אַרְבַּעִים יוֹם שָׁל הַתּוֹרָה'

קלט.

(ח"א ג; ח"א ה, ב-בפסוק;

ח"א יג, א-ב-ג-ה-ו; ח"א לו, ב)

נִמְצָאִים בְּפִרְשַׁת מִשְׁפָּטִים, בְּפִסּוּק (שְׁמוֹת כד, יח): "וַיְהִי מֹשֶׁה בְּהָר אַרְבָּעִים יוֹם וְאַרְבָּעִים לַיְלָה".

"וַיִּכְתֹּב עַל הַלְּחָת אֶת דְּבָרֵי הַבְּרִית

עֲשֻׂרֵת הַדְּבָרִים" (שְׁמוֹת לַד, כח)

עֲנִינִי עֲשֻׂרֵת הַדְּבָרוֹת' - נִמְצָאִים בְּפִרְשַׁת יִתְרוֹ'

"כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו. וְהָיָה קָרַן עוֹר פָּנָיו,

וַיִּירָאוּ מִגְּשֵׁת אֱלֹהֵי" (שְׁמוֹת לַד, כט-ל)

קמ.

(ח"א כא, ו)

'מֹשֶׁה' - הוּא בְּחִינַת 'שַׁפַּע אֱלֹקֵי', בְּחִינַת 'אוֹר־הַפָּנִים, בְּבְחִינַת (שְׁמוֹת לַד, כט): "כִּי קָרַן עוֹר פָּנָיו".

קמא.

(ח"א לח, ו-ז)

נִמְצָא לְעִיל בְּפִסּוּק (שְׁמוֹת לג, ז): "וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מֵהָר חוֹרֵב".

קמב.

(פּוֹכְבֵי־אוֹר, אֲנִשֵּׁי־מוֹהַר"ן כג

- "וַיִּירָאוּ מִגְּשֵׁת אֱלֹהֵי")

רַבִּי יוֹדֵל ז"ל (תְּלֻמִּיד רַבְּנוּ ז"ל) - בְּבוֹאוֹ לְאֲדָמוּר ז"ל, הִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ

”ויתן על פניו מסוה” (שמות לד, לג)

קמג.

(ספורי מעשיות, מעשה ו ממלך ענו)

והמלך, מחמת שהיה ענו מאד, ו”במקום גדלתו שם ענותנותו” (מגלה לא), כי בן דרך הענו: שבכל מה שמשבחין ומגדלין אותו יותר, נעשה קטן וענו יותר.

ומחמת גדל השבח של החכם, ששבח וגדל את המלך, בא המלך בעניות וקטנות מאד - עד שנעשה אין ממש. ולא היה יכול להתאפק, והשליך את היולין, לראות את אותו החכם, מי הוא זה שהוא יודע ומבין כל זאת. ונתגלה פניו, וראה אותו החכם, והביא הפאטרעט' [תמונה] שלו אל המלך.

קמד.

(שיח שרפי קדש החדש ח"ג תקנד; טעם זקנים, נשא תל"ד)

בכמה ילי שבתות בעת שגלה רבנו ז"ל תורה, בערו פניו מאד.

[שיחות הר"ן קסט: ועיניו היו מאירות פשמש וכירח ממש. בפרט בשבת קדש, היו עיניו מאירות מאד מאד, ופניו היו מאירות ומאדימות מאד בשבת קדש וכו'. ואלו כל הימים היו וכו', אי אפשר לבאר אפס קצה, ועצם היפי והקדשה הנוראה והיראה העצומה ועריבת נעימת דבקות הנפלא שהיה אז, בענוה באמת, אשר לא נראה פזאת בעולם].

ולרב תבערת ושלחבת פניו, היה מכרח בעת אמירת התורה, לית על פניו 'מסוה' (על פי שמות לד, לג), והיה משליך הפאטשיילע' [מטפחת] שלו על פניו הקדושים [בשעתו היה נהוג אצל הצדיקים, שהיה להם פאטשיילע' גדולה בכיסם].

ופעמים שנתגלה מקצת מפניו, וראו איך שפניו לזהטות פאש להבה ממש.

גם ידוע: שאמירת התורה שבלילי שבתות, הייתה בהתלהבות עצומה, כמו בעת אמירת התורה ח"ב כד "אמצעותא דעלמא"; ועוד (עירושם בהערה ה, רשימת התורות שנאמרו בלילי שבתות).

[חיי מוהר"ן יח: מאמר "אמצעותא דעלמא" (ח"א כד הנ"ל), נאמר בקוץ תקס"ג בסעדת ליל שבת. ואמר אותו ביראה גדולה ובהתלהבות עצום ונשגב כל-כף, עד שלא יכלו השומעים להבין כלל מה הוא אומר (רבי נתן פו הבין, רק העולם לא יכלו להבין. שיח שרפי קדש החדש ח"ג תקצב, הערה נה, מרבי לוי יצחק בענדער ז"ל), רק נכתב אחר-כך בכתובת ידו ובלשונות הקדושה. (עין עוד שם הערה נד)].

קמה.

(שיח שרפי קדש ח"ב רעו)

בעת שגלה רבנו את התורה (ח"א כד הנ"ל) "אמצעותא דעלמא" - בערו פניו מאד, עד שכסה פניו במטפחת. ומהצד שלא נתכסה, ראו איך שלוהט פניו פאש להבה ממש.

קמו.

(שיח שרפי קדש החדש ח"ג תרב)

בעת אמירת רבנו המאמר (ח"א לח) "מרפבות פרעה וחילו", ושם בענין התפלין שהם סימן על דבקות וכו', "ומשה לא ידע פי קרן עור פניו" וכו' (שמות לד, כט) - אמרה רבנו בהתלהבות פזו, עד שכסה פניו במטפחת כל שהיא, ולא יכלו לראות פניו המאירים והלוהטים.

